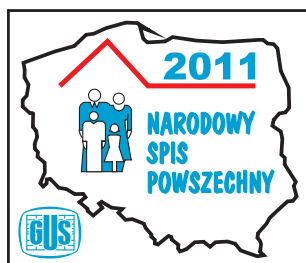

URZĄD STATYSTYCZNY W POZNANIU
STATISTICAL OFFICE IN POZNAŃ

**WARUNKI ŻYCIA LUDNOŚCI
W WOJEWÓDZTWIE WIELKOPOLSKIM
W 2010 R.**

***LIFE CONDITIONS OF THE POPULATION
IN THE WIELKOPOLSKIE VOIVODSHIP
IN 2010***

POZNAŃ, GRUDZIEŃ 2011
POZNAŃ, DECEMBER 2011

ZESPÓŁ REDAKCYJNY *EDITORIAL BOARD*

Przewodniczący *President*

Jacek Kowalewski

Redaktor główny *Editor in chief*

Tomasz Klimanek

Członkowie *Members*

Danuta Brzozowska, Małgorzata Gniot, Piotr Jastrzębski, Jolanta Konieczna, Ewa Kowalka,
Kazimierz Kruszka, Arleta Olbrot-Brzezińska, Artur Owczarkowski, Renata Wachowiak

Sekretarz *Secretary*

Emilia Bogacka

Opracowanie, grafika, skład komputerowy i elektroniczna wersja publikacji –
– Dział Opracowań Zbiorczych w Wielkopolskim Ośrodku Badań Regionalnych

*Compilation, graphic, computer typesetting, electronic version of publication –
– Division of Aggregate Studies in Regional Surveys Centre of Wielkopolska*

Prosimy o podanie źródła przy publikowaniu danych Urzędu Statystycznego

When publishing data of Statistical Office – please indicate source

ISSN 1895 – 0817

URZĄD STATYSTYCZNY W POZNANIU
STATISTICAL OFFICE IN POZNAŃ
WIELKOPOLSKI OŚRODEK BADAŃ
REGIONALNYCH
REGIONAL SURVEYS CENTRE OF WIELKOPOLSKA

ul. Jana H. Dąbrowskiego 79, 60-959 POZNAŃ

Kontakt: tel. 61 27 98 320, 61 27 98 325;

Contact fax 61 27 98 100

e-mail: SekretariatUSPOZ@stat.gov.pl

Adres w Internecie: <http://www.stat.gov.pl/poznan>
Internet address

Przedmowa

Publikacja *Warunki życia ludności w województwie wielkopolskim* jest opracowaniem cyklicznym, przedstawiającym kształtowanie się zmiennych z różnych obszarów przestrzeni społeczno-gospodarczej, mających wpływ na jakość życia mieszkańców Wielkopolski. Tegoroczna edycja dotyczy roku 2010, jednak prezentacja danych w dłuższym szeregu czasowym oraz przyjęcie jako podstawy odniesień roku 2000 pozwala wychwycić pewne prawidłowości i tendencje, a także zaobserwować i wskazać kierunki oraz tempo rozwoju różnych dziedzin życia społeczno-gospodarczego Wielkopolski w latach 2000–2010.

Publikacja składa się z dwóch zasadniczych części: tabelarycznej i analitycznej. W części tabelarycznej zestawiono dane, porządkując je dziedzinowo, określając stan oraz wyznaczając wskaźniki dynamiki i struktury, a także zaprezentowano je w przekroju terytorialnym, z odniesieniem do informacji ogólnopolskich oraz do innych województw. Uzupełnieniem części tabelarycznej jest komentarz, w którym dokonano syntezy wyników badań.

Polecając uwadze Państwa opracowanie *Warunki życia ludności w województwie wielkopolskim w 2010 r.*, wierzę, że spełni ono oczekiwania Czytelników, a zawarte w nim informacje okażą się przydatne i zachęcą do pogłębionej analizy tej ciekawej i ważnej problematyki.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Poznaniu

dr Jacek Kowalewski

Poznań, grudzień 2011 r.

Preface

The publication Life conditions of the population in the Wielkopolskie Voivodship is a periodical elaboration presenting a picture of variables concerning various aspects of the social and economic space affecting life quality of inhabitants of the Wielkopolska region. The current output concerns mainly the year 2010 but the presentation of the data in longer time series as well as the assumption of the year 2000 as a reference date enables to recognize some regularities and trends and indicate directions and tempo of changes of development in various domains of the social and economic life of the Wielkopolska region in years 2000–2010.

The publication consists of two basic parts: the table and the analytical part. In the table part, data were ordered by domains (whereby the current condition was assessed and indices of dynamics and structure were determined) and presented in the territorial cross-section relating them to the respective values for Poland and other voivodships. A supplement to the table part is the commentary where a summary of results of the surveys was provided.

Recommending you the publication Life conditions of the population in the Wielkopolskie Voivodship in 2010, I believe that it will satisfy expectations of its readers and that information contained in it will be useful and will encourage them to an accomplishment of deeper analysis of those interesting and important problems.

*Director
of Statistical Office in Poznań*

Jacek Kowalewski, PhD

Poznań, December 2011

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH

SYMBOLS

Kreska	(-)	– zjawisko nie występuje. <i>magnitude zero.</i>
Zero	(0)	– zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5; <i>magnitude not zero, but less than 0,5 of a unit;</i>
	(0,0)	– zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05. <i>magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit.</i>
Kropka	(.)	– zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych. <i>data not available or not reliable.</i>
Znak	(x)	– wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe. <i>not applicable.</i>
Znak	Δ	– oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji. <i>categories of applied classification are presented in abbreviated form.</i>
Znak	#	– oznacza, że dane nie mogą być opublikowane ze względu na konieczność zachowania tajemnicy statystycznej w rozumieniu ustawy o statystyce publicznej. <i>data may not be published due to the necessity of maintaining statistical confidentiality in accordance with the Law on Public Statistics.</i>
„W tym” “Of which”		– oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy. <i>indicates that not all elements of the sum are given.</i>

WAŻNIEJSZE SKRÓTY

MAJOR ABBREVIATIONS

tys.	=	tysiąc	l	=	litr
<i>thous.</i>		<i>thousand</i>			<i>litre</i>
zł	=	złoty	kWh	=	kilowatogodzina
<i>zl</i>		<i>zloty</i>			<i>kilowatt-hour</i>
szt.	=	sztuka	kJ	=	kilodżul
<i>pcs</i>		<i>piece</i>			<i>kilojoule</i>
kpl	=	komplet	d	=	doba
		<i>set</i>	<i>24h</i>		<i>24 hours</i>
g	=	gram	r.	=	rok
		<i>gram</i>			<i>year</i>
kg	=	kilogram	cd.	=	ciąg dalszy
		<i>kilogram</i>	<i>cont.</i>		<i>continued</i>
t	=	tona	dok.	=	dokończenie
		<i>tonne</i>	<i>cont.</i>		<i>continued</i>
m ²	=	metr kwadratowy	nr (Nr)	=	numer
		<i>square metre</i>	<i>No.</i>		<i>number</i>
km ²	=	kilometr kwadratowy	tabl.	=	tablica
		<i>square kilometre</i>			<i>table</i>
ha	=	hektar	ust.	=	ustęp
		<i>hectare</i>			<i>item</i>
m ³	=	metr sześcienny	Dz. U.	=	Dziennik Ustaw
		<i>cubic metre</i>			<i>Journal of Laws</i>
dam ³	=	dekametr sześcienny	z późn. zm.	=	z późniejszymi zmianami
		<i>cubic decametre</i>			<i>with later amendments</i>
hm ³	=	hektometr sześcienny	NFZ	=	Narodowy Fundusz Zdrowia
		<i>cubic hectametre</i>			<i>National Health Fund</i>

SPIS RZECZY**CONTENTS**

		Str. <u>Page</u>
PRZEDMOWA	PREFACE	3-4
Objaśnienia znaków umownych. Ważniejsze skróty	<i>Symbols. Major abbreviations</i>	5
UWAGI METODYCZNE	METHODOLOGICAL NOTES	11
WYNIKI BADAŃ – SYNTEZA	RESULTS OF SURVEYS – SYNTHETIC	28
Procesy demograficzne	<i>Demographical processes</i>	28
Ochrona środowiska	<i>Environmental protection</i>	31
Rynek pracy	<i>Labour market</i>	35
Wynagrodzenia i świadczenia społeczne	<i>Wages and salaries. Social security benefits</i>	38
Budżety gospodarstw domowych	<i>Household budgets</i>	40
Zasoby mieszkaniowe	<i>Dwelling stocks</i>	42
Transport i łączność	<i>Transport and communication</i>	46
Baza noclegowa	<i>Tourist accommodation facilities</i>	48
Ochrona zdrowia	<i>Health care</i>	51
Edukacja	<i>Education</i>	52
Kultura	<i>Culture</i>	54
Bezpieczeństwo publiczne	<i>Public safety</i>	56
Produkt krajowy brutto	<i>Gross domestic product</i>	57
Podsumowanie	<i>Summary</i>	60

TABLICE**TABLES**

		Tabl. <u>Tabl.</u>	Str. <u>Page</u>
Powierzchnia i granice województwa wielkopolskiego	<i>Area and borders of Wielkopolskie Voivodship</i>	1	62
Podstawowe dane demograficzne (2005, 2009, 2010)	<i>Basic demographic data (2005, 2009, 2010)</i>	2	62
Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzone do wód lub do ziemi (2005, 2009, 2010)	<i>Industrial and municipal waste water discharged into waters or into the ground (2005, 2009, 2010)</i>	3	63
Oczyszczalnie ścieków komunalnych (2005, 2009, 2010)	<i>Municipal waste water treatment plants (2005, 2009, 2010)</i>	4	64
Emisja i redukcja przemysłowych zanieczyszczeń powietrza (2005, 2009, 2010)	<i>Emission and reduction of industrial air pollutants (2005, 2009, 2010)</i>	5	64
Ochrona przyrody (2005, 2009, 2010)	<i>Nature protection (2005, 2009, 2010)</i>	6	65
Pracujący w gospodarce narodowej (2005, 2009, 2010)	<i>Employed persons in national economy (2005, 2009, 2010)</i>	7	66
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej w 2010 r.	<i>Economic activity of the population aged 15 and more in 2010</i>	8	67
Bezrobotni zarejestrowani (2005, 2009, 2010)	<i>Registered unemployed persons (2005, 2009, 2010)</i>	9	67

	Tabl. <i>Tabl.</i>	Str. <i>Page</i>
Wydatki Funduszu Pracy (2005, 2009, 2010)	10	67
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gospodarce narodowej według sekcji (2005, 2009, 2010)	11	68
Emerytury i renty (2005, 2009, 2010)	12	68
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny w gospodarstwach domowych (2005, 2009, 2010)	13	69
Przeciętne miesięczne wydatki w gospodarstwach domowych (2005, 2009, 2010)	14	69
Przeciętne miesięczne spożycie niektórych artykułów żywnościowych w gospodarstwach domowych (2005, 2009, 2010)	15	70
Zużycie gazu, energii elektrycznej i wody w gospodarstwach domowych (2005, 2009, 2010)	16	70
Gospodarstwa domowe wyposażone w niektóre przedmioty trwałego użytkowania (2005, 2009, 2010)	17	70
Średnie ceny detaliczne wybranych towarów i usług konsumpcyjnych (2005, 2009, 2010)	18	71
Dynamika przeciętnych wynagrodzeń, emerytur i rent, dochodu rozporządzalnego i wydatków w gospodarstwach domowych oraz cen towarów i usług konsumpcyjnych (2005, 2009, 2010)	19	72
Pojazdy samochodowe (2005, 2009, 2010)	20	72
Łączność (2005, 2009, 2010)	21	73
Sklepy według form organizacyjnych (2005, 2009, 2010)	22	73
Turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania (2005, 2009, 2010)	23	73
Zasoby mieszkaniowe (2005, 2009, 2010)	24	74
Mierniki zaludnienia mieszkań (2005, 2009, 2010)	25	74
Mieszkania wyposażone w instalacje (2005, 2009, 2010)	26	75
Mieszkania, izby i powierzchnia użytkowa mieszkań oddanych do użytkowania według form własności budownictwa (2005, 2009, 2010)	27	75
Niektóre mierniki w zakresie mieszkań oddanych do użytkowania (2005, 2009, 2010)	28	76
Pracownicy medyczni (2005, 2009, 2010) ..	29	76

		Tabl. Tabl.	Str. Page
Ambulatoryjna opieka zdrowotna (2005, 2009, 2010)	<i>Out-patient health care (2005, 2009, 2010)</i>	30	76
Szpitala (2005, 2009, 2010)	<i>Hospitals (2005, 2009, 2010)</i>	31	77
Apteki ogólnodostępne i punkty apteczne (2005, 2009, 2010)	<i>Generally available pharmacies and pharmaceutical outlets (2005, 2009, 2010)</i>	32	77
Żłobki (2005, 2009, 2010)	<i>Nurseries (2005, 2009, 2010)</i>	33	77
Placówki opiekuńczo-wychowawcze (2005, 2009, 2010)	<i>Care and education centres (2005, 2009, 2010)</i>	34	77
Rodziny zastępcze (2005, 2009, 2010)	<i>Foster families (2005, 2009, 2010)</i>	35	78
Zakłady stacjonarnej pomocy społecznej (2005, 2009, 2010)	<i>Stationary social welfare facilities (2005, 2009, 2010)</i>	36	78
Udzielone świadczenia pomocy społecznej (2005, 2009, 2010)	<i>Social assistance benefits granted (2005, 2009, 2010)</i>	37	78
Edukacja według szczebli kształcenia (2005/2006, 2009/2010, 2010/2011)	<i>Education by level (2005/2006, 2009/2010, 2010/2011)</i>	38	79
Internaty i bursy w liceach ogólnokształcących i szkołach zawodowych (bez szkół specjalnych) (2005/2006, 2009/2010, 2010/2011)	<i>Boarding-schools and dormitories in general and vocational secondary schools (excluding special schools) (2005/2006, 2009/2010, 2010/2011)</i>	39	81
Studenci szkół wyższych według systemów studiów i typów szkół (2005/2006, 2009/2010, 2010/2011)	<i>Students of higher education institutions by study systems and type of schools (2005/2006, 2009/2010, 2010/2011)</i>	40	81
Absolwenci szkół wyższych według systemów studiów i typów szkół (2005/2006, 2008/2009, 2009/2010)	<i>Graduates of higher education institutions by study systems and type of schools (2005/2006, 2008/2009, 2009/2010)</i>	41	82
Studenci szkół wyższych otrzymujący stypendia (łącznie z cudzoziemcami) (2005/2006, 2009/2010, 2010/2011)	<i>Students of higher education institutions receiving scholarships (including foreigners) (2005/2006, 2009/2010, 2010/2011)</i>	42	82
Domy i stołówki studenckie (2005/2006, 2009/2010, 2010/2011)	<i>Student dormitories and canteens (2005/2006, 2009/2010, 2010/2011)</i>	43	83
Wychowanie przedszkolne (2005, 2009, 2010)	<i>Pre-primary education (2005, 2009, 2010)</i>	44	83
Biblioteki publiczne (2005, 2009, 2010)	<i>Public libraries (2005, 2009, 2010)</i>	45	83
Muzea (2005, 2009, 2010)	<i>Museums (2005, 2009, 2010)</i>	46	84
Teatry i instytucje muzyczne (2005, 2009, 2010)	<i>Theatres and music institutions (2005, 2009, 2010)</i>	47	84
Kina (2005, 2009, 2010)	<i>Cinemas (2005, 2009, 2010)</i>	48	84
Kluby sportowe (2006, 2008, 2010)	<i>Sports clubs (2006, 2008, 2010)</i>	49	84
Przestępstwa stwierdzone w zakończonych postępowaniach przygotowawczych (2005, 2009, 2010)	<i>Ascertained crimes in completed preparatory proceedings (2005, 2009, 2010)</i>	50	85
Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów (2005, 2009, 2010)	<i>Expenditure of local self-government entities budgets by divisions (2005, 2009, 2010)</i>	51	87
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące) (2007–2009)	<i>Gross domestic product (current prices) (2007–2009)</i>	52	89
Podstawowe elementy rachunku produkcji i rachunku tworzenia dochodów (ceny bieżące) (2007–2009)	<i>Basic elements of production account and generation of income account (current prices) (2007–2009)</i>	53	90

		Tabl. <i>Tabl.</i>	Str. <i>Page</i>
Nominalne dochody w sektorze gospodarstw domowych (2007–2009)	<i>Nominal income in the households sector (2007–2009)</i>	54	90
Produkt krajowy brutto według podregionów (ceny bieżące) (2007–2009)	<i>Gross domestic product by subregions (current prices) (2007–2009)</i>	55	91
Wybrane dane o podregionach i powiatach w 2010 r.	<i>Selected data by subregions and powiats in 2010</i>	56	92
Wybrane wskaźniki w przekroju miasto-wieś (2005, 2009, 2010)	<i>Selected indicies in the section of urban-rural areas (2005, 2009, 2010)</i>	57	97
Województwo wielkopolskie na tle pozostałych województw w 2010 r.	<i>Wielkopolskie Voivodship against the background of other voivodships in 2010</i>	58	99

WYKRESY

CHARTS

		Str. <i>Page</i>
1. Liczba kobiet na 100 mężczyzn według wieku w 2010 r.	<i>Number of females per 100 males by age in 2010</i>	28
2. Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym w latach 2000 i 2010	<i>Working and non-working age population in 2000 and 2010</i>	29
3. Ruch naturalny ludności w 2010 r.	<i>Vital statistics in 2010</i>	30
4. Dynamika emisji zanieczyszczeń powietrza ...	<i>Indices of emissions of air pollutants ...</i>	32
5. Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania w 2010 r.	<i>Industrial and municipal waste water requiring treatment in 2010.</i>	33
6. Zmieszane odpady komunalne zebrane z gospodarstw domowych w 2010 r.	<i>Mixed municipal waste collected from households in 2010</i>	34
7. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w 2010 r.	<i>Legally protected areas possessing unique environmental value in 2010</i>	35
8. Stopa bezrobocia rejestrowanego w Polsce według województw w 2010 r.	<i>Registered unemployment rate in Poland by voivodships in 2010</i>	36
9. Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2010 r. (w %)	<i>Registered unemployment rate in 2010 (in %)</i>	37
10. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w Polsce według województw w 2010 r.	<i>Average monthly gross wages and salaries in Poland by voivodships in 2010</i>	39
11. Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto w Polsce według województw w 2010 r.	<i>Average monthly gross retirement pay and pension in Poland by voivodships in 2010</i>	40
12. Dochód rozporządzalny i wydatki w gospodarstwach domowych w Polsce według województw w 2010 r.	<i>Available income and expenditures of households in Poland by voivodships in 2010 ...</i>	41
13. Struktura wydatków w gospodarstwach domowych w 2010 r.	<i>Structure expenditures of households in 2010</i>	42
14. Zasoby mieszkaniowe w Polsce według województw w 2010 r.	<i>Dwelling stocks in Poland by voivodships in 2010</i>	43

	Str. <i>Page</i>
15. Mieszkania wyposażone w instalacje w Polsce według województw w 2010 r.	44
16. Mieszkania oddane do użytkowania w Polsce według województw w 2010 r.	45
17. Mieszkania oddane do użytkowania	46
18. Samochody osobowe na 1000 ludności w Polsce według województw w 2010 r.	47
19. Standardowe telefoniczne łącza główne na 1000 ludności w Polsce według województw w 2010 r.	48
20. Turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania w 2010 r.	49
21. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w Polsce według województw w 2010 r.	50
22. Ludność objęta opieką zdrowotną w Polsce według województw w 2010 r.	52
23. Liczba uczniów na 1 szkołę w roku szkolnym 2010/2011	53
24. Działalność bibliotek publicznych w Polsce według województw na 1000 ludności w 2010 r.	54
25. Widzowie w kinach na 1000 ludności w Polsce według województw w 2010 r.	56
26. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych w 2010 r.	57
27. Udział regionów i województw w tworzeniu produktu krajowego brutto w 2009 r.	58
28. Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca w Polsce według województw (2007, 2008, 2009)	59

UWAGI METODYCZNE

1. Dane o ludności opracowano na podstawie:

1) bilansów stanu i struktury **ludności faktycznie zamieszkałej** na terenie gminy. Bilanse ludności sporządzane są dla okresów międzyspisywowych w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego przy uwzględnieniu:

- zmian w danym okresie spowodowanych ruchem naturalnym (urodzenia, zgony) i migracjami ludności (zameldowania i wymeldowania na pobyt stały z innych gmin i z zagranicy), a także przesunięciami adresowymi ludności z tytułu zmian administracyjnych,
- różnicy między liczbą osób zameldowanych na pobyt czasowy ponad 3 miesiące (do 2005 r. – ponad 2 miesiące) na terenie gminy a liczbą osób czasowo nieobecnych uzyskiwanej z cyklicznie przeprowadzanych badań, która stanowi jednocześnie różnicę między liczbą osób zameldowanych na pobyt stały w gminie a liczbą osób faktycznie mieszkających na terenie gminy;

2) rejestrów Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji – o migracjach wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały;

3) sprawozdawczości urzędów stanu cywilnego – o zarejestrowanych małżeństwach, urodzeniach i zgonach;

4) sprawozdawczości sądów okręgowych – o prawomocnie orzeczonych rozwodach.

2. Przez ludność **w wieku produkcyjnym** rozumie się ludność w wieku zdolności do pracy. Dla mężczyzn przyjęto wiek 18–64 lata, dla kobiet – 18–59 lat. Przez ludność **w wieku nieprodukcyjnym** rozumie się ludność **w wieku przedprodukcyjnym**, tj. do 17 lat oraz **w wieku poprodukcyjnym**, tj. mężczyźni – 65 lat i więcej, kobiety – 60 lat i więcej.

3. **Przyrost naturalny ludności** stanowi różnicę między liczbą urodzeń żywych i zgonów w danym okresie.

4. **Współczynnik dzietności** oznacza liczbę dzieci, które urodziłaby przeciętnie kobieta w ciągu całego okresu rozrodczego (15–49 lat) przy założeniu, że w poszczególnych fazach tego okresu rodziłaby z intensywnością obserwowaną w badanym roku, tzn. przy przyjęciu cząstkowych współczynników płodności z tego okresu za niezmiennie.

5. **Przeciętne dalsze trwanie życia** wyraża średnią liczbę lat, jaką ma jeszcze do przeżycia osoba w wieku „x” lat, przy założeniu stałego poziomu umieralności z okresu, dla którego opracowano tablice trwania życia.

6. **Ścieki przemysłowe** to ścieki nie będące ściekami bytowymi albo wodami opadowymi lub roztopowymi, powstałe w związku z prowadzoną przez zakład działalnością handlową, przemysłową, składową, transportową lub usługową, a także będące ich mieszaniną ze ściekami innego podmiotu, odprowadzane urządzeniami kanalizacyjnymi tego zakładu.

Jako **ścieki przemysłowe wymagające oczyszczenia** przyjęto ścieki odprowadzone siecią kanałów lub rowów otwartych bezpośrednio do wód, do ziemi lub do sieci kanalizacyjnej z jednostek produkcyjnych (łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych i zanieczyszczonymi wodami wykorzystanymi w przemyśle do celów chłodniczych).

Dane o **ściekach oczyszczanych** dotyczą ścieków oczyszczanych mechanicznie, chemicznie, biologicznie oraz o podwyższonym usuwaniu biogenów i odprowadzonych do wód lub do ziemi.

7. **Ścieki komunalne** to ścieki bytowe lub mieszanina ścieków bytowych ze ściekami przemysłowymi albo wodami opadowymi lub roztopowymi, odprowadzane urządzeniami służącymi do realizacji zadań własnych gminy w zakresie kanalizacji i oczyszczania ścieków komunalnych.

Dane o **ściekach komunalnych** obejmują ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną przez jednostki będące w gestii przedsiębiorstw i zakładów wodociągowo-kanalizacyjnych, dla których organem założycielskim jest wojewoda (lub będących pod zarządem samorządów terytorialnych) oraz wszystkich jednostek nadzorujących pracę zbiorowego odprowadzania ścieków poprzez sieć kanalizacyjną (w tym również spółdzielni mieszkaniowych, spółek wodnych, zakładów usług wodnych, zakładów pracy itd.). Ścieki te przed odprowadzeniem do odbiornika powinny być w całości poddane procesom oczyszczania, stąd w statystyce zostały ujęte jako **ścieki wymagające oczyszczenia**. Dane te nie obejmują wód opadowych i infiltracyjnych odprowadzanych siecią kanalizacyjną.

8. Oczyszczalnie ścieków komunalnych obejmują wszystkie oczyszczalnie **pracujące na sieci kanalizacyjnej**. Nie są objęte badaniami statystycznymi oczyszczalnie przydomowe (przysagrodowe) lub oczyszczające ścieki wyłącznie dowożone (czyli oczyszczalnie niepracujące na sieci kanalizacyjnej).

Podwyższone usuwanie biogenów w ściekach następuje w oczyszczalniach ścieków o wysoko efektywnych technologiach oczyszczania (głównie biologicznych, a także chemicznych) umożliwiających zwiększoną redukcję azotu i fosforu.

9. Przez **zanieczyszczenie powietrza** rozumie się wprowadzanie do atmosfery substancji stałych, ciekłych lub gazowych w ilościach, które mogą ujemnie wpływać na zdrowie człowieka, klimat, przyrodę żywą, glebę, wodę lub spowodować inne szkody w środowisku.

Wielkość emisji z poszczególnych źródeł i rodzajów zanieczyszczeń (określonych prawnie) może być ustalona przez pomiary albo na drodze obliczeń z bilansu surowcowo-paliwowego w oparciu o wskaźniki emisji zanieczyszczeń dla charakterystycznych procesów technologicznych.

Dane o **emisji pyłów** dotyczą: pyłów ze spalania paliw, pyłów cementowo-wapienniczych i materiałów ogniotrwałych, krzemowych, nawozów sztucznych, węglowo-grafitowych, sadzy oraz innych rodzajów zanieczyszczeń pyłowych.

Dane o **emisji gazów** dotyczą: dwutlenku siarki, tlenku węgla, dwutlenku węgla, tlenków azotu, węglowodorów oraz innych rodzajów zanieczyszczeń gazowych.

Z uwagi na to, że wielkość emisji **dwutlenku węgla** charakteryzuje się dużymi bezwzględnyymi wartościami, **wskaźnik dotyczący stopnia redukcji zanieczyszczeń gazowych** został wyliczony i przedstawiony z pominięciem **emisji dwutlenku węgla**.

Dane o **ilości zatrzymanych i zneutralizowanych zanieczyszczeń pyłowych oraz gazowych** (według rodzajów) obrazują rozmiary zanieczyszczeń zredukowanych w urządzeniach do ochrony powietrza, zainstalowanych w zakładach uznanych za szczególnie uciążliwe dla atmosfery.

10. Informacje o **pracujących** dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód. Do pracujących zalicza się:

1) osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie, wybór lub stosunek służbowy);

2) pracodawców i pracujących na własny rachunek, a mianowicie:

a) właścicieli, współwłaścicieli i dzierżawców gospodarstw indywidualnych w rolnictwie (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), tj. pracujących w gospodarstwach indywidualnych (o powierzchni użytków rolnych do 1,0 ha i powyżej 1,0 ha) oraz indywidualnych właścicieli zwierząt gospodarskich nieposiadających użytków rolnych, z pewnymi wyłączeniami w latach 2002–2009;

b) właścicieli i współwłaścicieli (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin; z wyłączeniem wspólników spółek, którzy nie pracują w spółce) podmiotów prowadzących działalność gospodarczą poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie,

- c) inne osoby pracujące na własny rachunek, np. osoby wykonujące wolne zawody;
- 3) osoby wykonujące pracę nakładczą;
- 4) agentów (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin oraz osobami zatrudnionymi przez agentów);
- 5) członków spółdzielni produkcji rolniczej (rolniczych spółdzielni produkcyjnych, innych spółdzielni zajmujących się produkcją rolną i spółdzielni kółek rolniczych);
- 6) duchownych pełniących obowiązki duszpasterskie.

Dane dotyczące **pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, według stanu w dniu 31 XII**, w latach 2002–2009 wyszacowano na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002 oraz w czerwcu 2010 r. na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego 2010.

Do pracujących w gospodarstwach indywidualnych zaliczono osoby pracujące w gospodarstwach prowadzących działalność rolniczą, przy czym:

1) w latach 2002–2009 nie zaliczono osób pracujących:

- a) w gospodarstwach o powierzchni użytków rolnych powyżej 1,0 ha produkujących wyłącznie na własne potrzeby;
- b) w gospodarstwach o powierzchni użytków rolnych do 1,0 ha (łącznie z indywidualnymi właścicielami zwierząt gospodarskich nieposiadających użytków rolnych) produkujących wyłącznie lub głównie na własne potrzeby;

2) w 2010 r. ujęto wszystkich pracujących w tych gospodarstwach niezależnie od powierzchni użytków rolnych oraz przeznaczenia produkcji rolniczej (razem z produkującymi wyłącznie lub głównie na własne potrzeby).

Dane o pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie w 2010 r. nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie

11. Dane o bezrobotnych zarejestrowanych obejmują osoby, które zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującą od 1 VI 2004 r. (Dz. U. Nr 99, poz. 1001, z późniejszymi zmianami) określone są jako bezrobotne.

Pod pojęciem **bezrobotnego** należy rozumieć osobę niezatrudnioną i niewykonującą innej pracy zarobkowej, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy (bądź jeśli jest osobą niepełnosprawną – zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), nieuczącą się w szkole, z wyjątkiem szkół dla dorosłych (lub przystępującą do egzaminu eksternistycznego z zakresu tej szkoły) lub szkół wyższych w systemie studiów niestacjonarnych (do 2006 r. – wieczorowych, zaocznych lub eksternistycznych), zarejestrowaną we właściwym dla miejsca zameldowania (stałego lub czasowego) powiatowym urzędzie pracy oraz poszukującą zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, jeżeli m.in.:

- ukończyła 18 lat;
- kobieta nie ukończyła 60 lat, a mężczyzna – 65 lat;
- nie nabyła prawa do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, renty rodzinnej, renty szkoleniowej, renty socjalnej, nie pobiera: świadczenia lub zasiłku przedemerytalnego, świadczenia rehabilitacyjnego, zasiłku chorobowego lub zasiłku w wysokości zasiłku macierzyńskiego;
- nie jest właścicielem lub posiadaczem (samoistnym lub zależnym) nieruchomości rolnej o powierzchni użytków rolnych powyżej 2 ha przeliczeniowych;
- nie podlega ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowemu z tytułu stałej pracy jako współmałżonek lub domownik w gospodarstwie rolnym o powierzchni użytków rolnych przekraczającej 2 ha przeliczeniowe;

- nie posiada wpisu do ewidencji działalności gospodarczej lub nie podlega – na podstawie odrębnych przepisów – obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, z wyjątkiem ubezpieczenia społecznego rolników;
- nie jest tymczasowo aresztowana lub nie odbywa kary pozbawienia wolności;
- nie uzyskuje miesięcznie przychodu w wysokości przekraczającej połowę minimalnego wynagrodzenia za pracę, z wyłączeniem przychodów uzyskanych z tytułu odsetek lub innych przychodów od środków pieniężnych zgromadzonych na rachunkach bankowych;
- nie pobiera, na podstawie przepisów o pomocy społecznej, zasiłku stałego;
- nie pobiera, na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych, świadczenia pielęgnacyjnego;
- nie pobiera po ustaniu zatrudnienia świadczenia szkoleniowego.

Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego. Stopę bezrobocia podaje się z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie (będących składową cywilnej ludności aktywnej zawodowo) wyszacowanych dla 2000 r. – na podstawie wyników Powszechnego Spisu Rolnego 1996, dla lat 2005 i 2009 – Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002, dla 2010 r. – Powszechnego Spisu Rolnego 2010. Dane nie są w pełni porównywalne.

Długotrwale bezrobotni są to osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem (od listopada 2005 r.) okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego w miejscu pracy.

12. Dane o aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat i więcej opracowano na podstawie reprezentacyjnego **Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL)**, prowadzonego w cyklu kwartalnym, metodą obserwacji ciągłej (ruchomy tydzień badania). Badaniem objęte są osoby będące członkami wylosowanych gospodarstw domowych. Od II kwartału 2006 r. dane BAEL liczone są w oparciu o dokładną datę urodzenia.

Do **pracujących** zaliczono wszystkie osoby w wieku 15 lat i więcej, które w okresie badanego tygodnia:

- wykonywały, przez co najmniej 1 godzinę, pracę przynoszącą zarobek lub dochód albo pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa rolnego lub rodzinnej działalności gospodarczej;
- formalnie miały pracę, ale jej nie wykonywały (np. z powodu choroby, urlopu, przerwy w działalności zakładu, trudnych warunków atmosferycznych); jeżeli przerwa pracy wynosiła ponad 3 miesiące, dodatkowym kryterium od I kwartału 2006 r. w przypadku pracowników najemnych (zatrudnieni na podstawie stosunku pracy oraz osoby wykonujące pracę nakładczą) był fakt otrzymywania co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia.

Bezrobotni to osoby w wieku 15–74 lata, które w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi, aktywnie poszukiwały pracy i były gotowe ją podjąć w ciągu dwóch tygodni następujących po tygodniu badanym.

Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie 3 miesięcy oraz były gotowe tę pracę podjąć.

Współczynnik aktywności zawodowej obliczono jako udział aktywnych zawodowo w liczbie ludności (w wieku 15 lat i więcej) ogółem oraz danej grupy.

Wskaźnik zatrudnienia obliczono jako udział pracujących w liczbie ludności (w wieku 15 lat i więcej) ogółem oraz danej grupy.

13. Informacje o **wydatkach Funduszu Pracy** podaje się zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującą od 1 VI 2004 r. (Dz. U. Nr 99, poz. 1001, z późniejszymi zmianami). Zasiłki i świadczenia przedemerytalne od 1 VIII 2004 r. finansowane są z budżetu państwa (na mocy ustawy z dnia 30 IV 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych – Dz. U. Nr 120, poz. 1252).

14. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie (nominalne) przypadające na 1 zatrudnionego obliczono, przyjmując:

- wynagrodzenia osobowe, bez wynagrodzeń osób wykonujących pracę nakładczą oraz uczniów, a także osób zatrudnionych za granicą;
- wypłaty z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach;
- dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej;
- honoraria wypłacone niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, np. dziennikarzom, realizatorom filmów, programów radiowych i telewizyjnych.

15. Przeciętną miesięczną emeryturę i rentę obliczono, dzieląc ogólną kwotę świadczeń emerytalno-rentowych przez odpowiadającą im liczbę świadczeniobiorców.

16. Podstawowym źródłem informacji o warunkach bytu ludności, tj. poziomie i strukturze dochodu rozporządzalnego, wydatków i spożycia oraz wyposażeniu gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania jest reprezentacyjne badanie **budżetów gospodarstw domowych**. Badaniem objęte są wszystkie gospodarstwa domowe, z wyjątkiem zamieszkujących obiekty zbiorowego zakwaterowania oraz gospodarstwa członków korpusu dyplomatycznego państw obcych. Od 2004 r. gospodarstwa domowe obywateli obcego państwa zamieszkujących w Polsce stale lub przez dłuższy czas i posługujących się językiem polskim biorą udział w badaniu.

Dochód rozporządzalny obejmuje bieżące dochody pieniężne i niepieniężne (w tym wartość spożycia naturalnego, tj. wartość towarów i usług konsumpcyjnych pobranych na potrzeby gospodarstwa domowego z działalności gospodarczej na własny rachunek – rolniczej i pozarolniczej – oraz wartość towarów i usług otrzymanych bezpłatnie), bez zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych płaconych z tytułu dochodów (z pracy najemnej, ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych oraz ze świadczeń pomocy społecznej), bez składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne płacone przez ubezpieczonego pracownika oraz bez podatków płaconych przez osoby pracujące na własny rachunek.

Dochód do dyspozycji jest to dochód rozporządzalny pomniejszony o pozostałe wydatki. Dochód do dyspozycji przeznaczony jest na wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz przyrost oszczędności.

Wydatki gospodarstwa domowego obejmują wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz pozostałe wydatki. Wydatki na towary i usługi konsumpcyjne przeznaczone są na zaspokojenie potrzeb gospodarstwa domowego. Obejmują wydatki na towary i usługi zakupione za gotówkę, również przy użyciu karty płatniczej lub kredytowej i na kredyt, wartość artykułów otrzymanych bezpłatnie oraz wartość spożycia naturalnego. Towary konsumpcyjne obejmują dobra nietrwałego użytkowania (np. żywność, napoje, artykuły farmaceutyczne), półtrwałego użytkowania (np. odzież, książki, zabawki) i trwałego użytkowania (np. samochody, pralki, lodówki, telewizory). Do wydatków nie zalicza się funduszu remontowego (do 2004 r. fundusz remontowy uwzględniano w opłatach za najem mieszkania w pozycji „użytkowanie mieszkania i nośniki energii”).

Spożycie artykułów żywnościowych (w ujęciu ilościowym) w gospodarstwach domowych obejmuje artykuły zakupione za gotówkę, również przy użyciu karty płatniczej lub kredytowej i na kredyt, otrzymane nieodpłatnie oraz pobrane z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie bądź z prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek (spożycie naturalne); bez spożycia w placówkach gastronomicznych.

17. Informacje o zasobach mieszkaniowych i mieszkaniach oddanych do użytkowania dotyczą mieszkań, a także izb i powierzchni użytkowej w tych mieszkaniach, znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych. Nie obejmują one lokali zbiorowego zamieszkania (hotelu pracowniczych, domów studenckich, internatów, domów opieki społecznej i in.) i pomieszczeń nieprzeznaczonych na cele mieszkalne, a z różnych względów zamieszkałych (np. pomieszczeń inwentarskich, barakowozów, statków, wagonów i in.).

18. Informacje o sklepach i stacjach paliw opracowano na podstawie sprawozdawczości. Dla jednostek o liczbie pracujących do 9 osób od 2004 r. dane uogólniane są w oparciu o wyniki badania reprezentacyjnego przeprowadzonego na 5% próbie tych jednostek.

Podziału **sklepów według form organizacyjnych** dokonano na podstawie wielkości powierzchni sprzedażowej sklepów i rodzaju sprzedawanych w nich towarów.

Domy towarowe i handlowe są to sklepy wielodziałowe, prowadzące sprzedaż szerokiego i uniwersalnego asortymentu, głównie towarów nieżywnościowych, o powierzchni sal sprzedażowych: domy towarowe – 2000 m² i więcej, domy handlowe – od 600 do 1999 m².

Supermarkety są to sklepy o powierzchni sprzedażowej od 400 m² do 2499 m², prowadzące sprzedaż głównie w systemie samoobsługowym, oferujące szeroki asortyment artykułów żywnościowych oraz artykuły nieżywnościowe częstego zakupu.

Hipermarkety są to sklepy o powierzchni sprzedażowej od 2500 m² prowadzące sprzedaż głównie w systemie samoobsługowym, oferujące szeroki asortyment artykułów żywnościowych i nieżywnościowych częstego zakupu, zwykle z parkingiem samochodowym.

Sklepy powszechnie są to sklepy prowadzące sprzedaż głównie towarów żywnościowych codziennego użytku, o powierzchni sal sprzedażowych od 120 do 399 m².

Sklepy wyspecjalizowane są to sklepy prowadzące sprzedaż szerokiego asortymentu artykułów do kompleksowego zaspokojenia określonych potrzeb, np. ubioru, wyposażenia mieszkań, sklepy motoryzacyjne, meblowe, sportowe itp.

Do **innych sklepów** zaliczono sklepy o powierzchni sal sprzedażowych do 119 m².

19. Dane o pracownikach medycznych obejmują osoby pracujące w wymiarze pełnego etatu, w wymiarze godzin przekraczających pełny etat oraz w niepełnym wymiarze godzin w stosunku do czasu pracy określonego obowiązującymi przepisami dla danego rodzaju pracy, w przypadku jeśli ta praca ma dla nich charakter podstawowy; osoby te niezależnie od wymiaru czasu pracy są liczone raz.

Od 2005 r. dane o pracownikach medycznych pracujących obejmują osoby, dla których głównym miejscem pracy jest praktyka lekarska, pielęgnarska lub położnicza tzn. pracujący bezpośrednio z pacjentem, tj. bez osób, dla których głównym miejscem pracy jest uczelnia, jednostka administracji państwowej lub samorządu terytorialnego, NFZ albo opieka społeczna.

20. Porady udzielone przez lekarzy i lekarzy dentyistów w zakresie ambulatoryjnej opieki zdrowotnej podaje się łącznie z badaniami profilaktycznymi oraz poradami udzielonymi w ramach praktyk lekarskich, a także w izbach przyjęć szpitali ogólnych.

21. Dane z zakresu edukacji i wychowania dotyczą: wychowania przedszkolnego, szkół dla dzieci i młodzieży (podstawowych, gimnazjów, specjalnych szkół przysposabiających do pracy, zasadniczych szkół zawodowych, liceów ogólnokształcących, uzupełniających liceów ogóln-

kształcących, techników, techników uzupełniających, liceów profilowanych oraz szkół artystycznych dających uprawnienia zawodowe), szkół policealnych i wyższych, a także szkół dla dorosłych (podstawowych, gimnazjalnych oraz ponadgimnazjalnych, łącznie ze szkołami ponadpodstawowymi i ich oddziałami).

22. Dane o teatrach i instytucjach muzycznych dotyczą zawodowych: teatrów dramatycznych i muzycznych, filharmonii, orkiestr i chórów oraz zespołów pieśni i tańca.

23. Informacje o kinach dotyczą działalności kin stałych ogólnie dostępnych, tj. powołanych do publicznego udostępniania filmów w formie projekcji na seansach filmowych, bez względu na rodzaj stosowanego nośnika filmu (taśma światłoczuła, taśma magnetyczna eksploatowana w technice wideo, nośnik cyfrowy).

24. Miejsca noclegowe w turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania wykazywane są według stanu w dniu 31 lipca w następujących obiektach: hotelach, motelach, pensjonatach, innych obiektach hotelowych, domach wycieczkowych, schroniskach, ośrodkach wczasowych, kolonijnych i szkoleniowo-wypoczynkowych oraz w domach pracy twórczej, ogólnodostępnych domkach turystycznych, kempingach, polach biwakowych, ośrodkach do wypoczynku sobotnio-niedzielnego i świątecznego, w zakładach uzdrowiskowych i pozostałych obiektach niesklasyfikowanych.

25. Przestępstwo stwierdzone jest to zdarzenie, co do którego w zakończonym postępowaniu przygotowawczym potwierdzono, że jest przestępstwem. Przestępstwo jest to zbrodnia lub występki ścigany z oskarżenia publicznego lub z oskarżenia prywatnego objęty oskarżeniem prokuratora, a nadto każdy występki skarbowy, których charakter jako przestępstwa został potwierdzony w wyniku postępowania przygotowawczego.

Informacje o przestępstwach stwierdzonych i wskaźnikach wykrywalności sprawców przestępstw opracowano na podstawie statystyki policyjnej, uzupełnianej informacjami o śledztwach własnych prowadzonych w prokuraturach i o postępowaniach wobec nieletnich w sądach rodzinnych.

26. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw jest to stosunek liczby przestępstw wykrytych w danym roku (łącznie z wykrytymi po podjęciu z umorzenia) do liczby przestępstw stwierdzonych w danym roku, powiększonej o liczbę przestępstw stwierdzonych w podjętych postępowaniach a umorzonych w latach poprzednich z powodu niewykrycia sprawców.

27. Wartość dodana brutto mierzy wartość nowo wytworzoną w wyniku działalności produkcyjnej krajowych jednostek instytucjonalnych. Wartość dodana brutto stanowi różnicę między produkcją globalną a zużyciem pośrednim; jest wyrażona w cenach bazowych.

28. Produkt krajowy brutto (PKB) przedstawia końcowy rezultat działalności wszystkich podmiotów gospodarki narodowej. Produkt krajowy brutto równa się sumie wartości dodanej brutto wytworzonej przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne powiększonej o podatki od produktów i pomniejszonej o dotacje do produktów. Produkt krajowy brutto jest liczony w cenach rynkowych.

Dane z rachunków regionalnych według rodzajów działalności po raz pierwszy zostały obliczone w układzie Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007. Dane za lata 2007–2008 zostały zmienione w stosunku do opublikowanych w poprzednich edycjach. Zmiany wynikają z weryfikacji danych na podstawie aktualizacji zaklasyfikowania jednostek.

29. Dochody pierwotne brutto w sektorze gospodarstw domowych składają się z dochodu mieszanego brutto, dochodów związanych z pracą najemną (obejmujących całkowite koszty związane z zatrudnieniem) oraz dochodów z tytułu własności.

Dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych powstają w wyniku skorygowania dochodów pierwotnych brutto o podatki od dochodów i majątku, składki na ubezpieczenia społeczne, świadczenia społeczne inne niż transfery socjalne w naturze (świadczenia z ubezpieczeń społecznych pieniężne, świadczenia z pomocy społecznej pieniężne) oraz inne transfery bieżące.

30. Dane w tablicach prezentuje się w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007**, obowiązującej od 2009 r. W publikacji zastosowano skróty nazw niektórych poziomów klasyfikacyjnych. Skrócone nazwy oznaczone zostały w tablicach znakiem „ ”. Zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw przedstawia się następująco:

<i>skrót</i>	<i>pełna nazwa</i>
	<i>sekcje PKD</i>
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
handel; naprawa pojazdów samochodowych	handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
zakwaterowanie i gastronomia	działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
obsługa rynku nieruchomości	działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
administrowanie i działalność wspierająca	działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca

31. Dane w ujęciu przestrzennym prezentowane są w układzie **Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS)**, opracowanej na podstawie *Nomenclature of Territorial Units for Statistics (NUTS)*, obowiązującej w krajach Unii Europejskiej, zgodnie z Rozporządzeniem (WE) Nr 1059/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 V 2003 r. (Dz. Urz. UE L 154 z 21 VI 2003 r., z późniejszymi zmianami). NTS obowiązująca od 1 I 2008 r. wprowadzona została rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 XI 2007 r. (Dz. U. Nr 214, poz. 1573) w miejsce obowiązującej do 31 XII 2007 r. na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 VII 2000 r. (Dz. U. Nr 58, poz. 685, z późniejszymi zmianami). Klasyfikacja ta ma na celu zapewnienie zbierania, opracowywania i udostępniania na obszarze UE porównywalnych danych dla określonych statystyk regionalnych państw członkowskich.

Nomenklatura Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS) opracowana została w oparciu o istniejący zasadniczy trójstopniowy podział kraju na województwa, powiaty i gminy, przy pomocy którego wyodrębnione zostały także dwa dodatkowe nieadministracyjne poziomy, tj. regiony i podregiony. NTS dzieli Polskę na terytorialne, hierarchicznie powiązane jednostki na 5 poziomach, z czego:

- trzy określono jako poziomy regionalne, gdzie:
 - poziom 1 – **regiony** (6 jednostek – grupują jednostki szczebla wojewódzkiego),

- poziom 2 – **województwa** (16 jednostek),
- poziom 3 – **podregiony** (66 jednostek – grupują jednostki szczebla powiatowego);
- dwa określono jako poziomy lokalne, gdzie:
 - poziom 4 – **powiaty i miasta na prawach powiatu** (314 + 65 jednostek),
 - poziom 5 – **gminy** (2479 jednostek).

Województwo wielkopolskie jest podzielone na 6 podregionów, 31 powiatów, 4 miasta na prawach powiatu oraz 226 gmin, w tym 19 miejskich, 90 miejsko-wiejskich i 117 wiejskich.

32. W tablicach zawierających informacje w podziale na miasta i wieś, przez „**miasta**” rozumie się obszar położony w granicach administracyjnych tych jednostek.

33. Przy przeliczaniu na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) danych według stanu w końcu roku (np. liczba lekarzy) przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 31 XII, a przy przeliczaniu danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku (np. ruch naturalny ludności, produkcja, spożycie) – według stanu w dniu 30 VI.

34. Nazwy „województwo wielkopolskie” i „Wielkopolska” są używane zamiennie.

35. Rozszerzone **wyjaśnienia metodyczne** dotyczące poszczególnych dziedzin statystyki można znaleźć w publikacjach tematycznych oraz w serii „Zeszyty metodyczne i klasyfikacje”.

METHODOLOGICAL NOTES

1. Data about population were compiled on the basis of:

1) the balances of the size and structure of the **population actually living** in a gmina. Population balances are compiled for periods between censuses on the basis of the last census, taking into account:

- changes in a given period connected with vital statistics (births, deaths) and migration of the population (registering and cancelling registration for permanent residence from other gminas and from abroad) as well as address changes of the population due to changes in the administrative division,
- difference between the number of people registered for temporary stay for a period of more than 3 months (to 2005 – above 2 months) in a gmina and the number of people temporary absent there being gathered on the basis of surveys conducted periodically, which simultaneously makes the difference between the number of people registered for permanent residence in a gmina and the number of people actually living in the gmina;

2) the registers of the Ministry of the Interior and Administration on internal and international migration of population for permanent residence;

3) documentation of Civil Status Offices regarding registered marriages, births and deaths;

4) documentation of regional courts regarding legally valid decisions in actions for divorces.

2. The **working age population** refers to males aged 18–64, and females aged 18–59. The **non-working age population** is defined as the **pre-working age population**, i.e., up to the age of 17 and the **post-working age population**, i.e., 65 and more for males and 60 and more for females.

3. **Natural increase of the population** balance for the difference between the number of live births and deaths in a given period.

4. **Total fertility rate** refers to the number of children which would be born to the average woman during the course of her entire reproductive period (15–49 years of age) assuming that in particular phases of this period she would give births with an intensity observed during a given year, i.e., in assuming age-specific fertility rates for this period to be constant,

5. **Life expectancy** is expressed by the average number of years that a person at the exact age “x” still has to live on, assuming a fixed mortality level from the period for which life expectancy tables were compiled.

6. **Industrial waste water** includes sewage which is not residential sewage or rainwater produced as a result of commercial, industrial, storage, transportation or service activity as well as water mixed with sewage produced by other entities discharged by sewage network owned by this plant.

Industrial waste water requiring treatment means sewage discharged via a network of open canals or ditches directly to waters, earth or sewage network from production entities (including water contaminated as a result of dehydration of mines and contaminated waters used in industry for cooling).

Data on **treated waste water** refer to mechanically, chemically and biologically treated sewage as well as to increased biogene removal and discharged to waters or soil.

7. **Municipal waste water** means residential or municipal sewage including industrial sewage or the mixture of residential sewage with rainwater or the mixture of residential sewage with industrial sewage and rainwater disposed of by a commune through sewage water system and waste water treatment plants.

Data on **municipal waste waters** cover sewage discharged via a sewerage system by the units managed by water supply and sewerage companies and plants established by a voivode (or managed by territorial self-local governments) and all units supervising collective discharge of sewage via sewerage network (including housing cooperatives, water companies, water service

plants, enterprises etc.) Prior to discharge to the recipient, all the sewage should be treated. Thus, in the statistics, the waste water was included as the **waste water requiring treatment**. The data do not include rainwater and infiltration water discharged via sewerage network.

8. Municipal waste water treatment plants cover all waste water treatment plants **operating within a sewerage network**. The statistical surveys do not include household waste water treatment facilities or plants which treat only transported wastewater (i.e. waste water treatment plants which operate outside the sewerage network).

Increased biogene removal from sewage occurs in treatment plants with highly efficient treatment technologies (mostly biological, and also chemical) allowing for an increased reduction in nitrogen and phosphorus content.

9. Air pollution means release of solid, liquid or gaseous substances into the atmosphere in quantities which may threaten human life, affect climate, animate nature, soil or water or cause other harms to the environment.

Volume of emission from particular sources and types of pollutions (specified in regulations) may be fixed or determined through measurements or through calculations of raw materials and fuels balance, on the basis of the characteristic indices of pollution emission for technological processes.

Data regarding **particulate emission** concern: particulates from the combustion of fuels, particulates from cement and lime, fire-resistant materials, silicates, artificial fertilizers, carbon and graphite, soot, as well as other types of particulates..

Data regarding **gas emission** concern: sulphur dioxide, carbon monoxide, nitrogen oxides, hydrocarbons, as well as other types of gaseous pollutants (excluding carbon dioxide).

Due to the high absolute values which characterise the emission of **carbon dioxide** the **indicator of reduction of gas pollutants** was calculated and presented with exclusion of **carbon dioxide emission**.

Data on the **volume of contained or neutralized dust and gaseous pollution** (by type) illustrate volume of pollution reduced in devices designed for protection of atmosphere, installed at plants recognized as especially burdensome for atmosphere.

10. Data regarding **employment** concern persons performing work providing earnings or income and include:

1) employees hired on the basis of an employment contract (labour contract, posting, appointment, election or service relation);

2) employers and own-account workers, i.e.:

a) owners, co-owners, and leaseholders of private farms in agriculture (including contributing family workers), i.e., working on private farms (with area up to 1,0 ha and more than 1,0 ha of agricultural land) as well as individual owners of livestock who do not possess agricultural land, with some exceptions in 2002–2009;

b) owners and co-owners (including contributing family workers; excluding partners in companies who do not work in them) of entities conducting economic activity other than that related to private farms in agriculture,

c) other self-employed persons, e.g., persons practising learned professions;

3) outworkers;

4) agents (including contributing family workers and persons employed by agents);

5) members of agricultural production co-operatives (agricultural producers' co-operatives, other co-operatives engaged in agricultural production and agricultural farmers' co-operatives);

6) clergy fulfilling priestly obligations.

Data concerning **employed persons on private farms in agriculture as of 31 XII** in 2002–2009 were estimated on the basis of the results of the Population and Housing Census as well as the Agricultural Census 2002 as well as in June 2010 on the basis of the Agricultural Census 2010.

The following employed persons on private farms conducting agricultural activity are included in the group of employed persons on private farms, while:

1) in 2002–2009 are not included the following employed persons:

a) on farms with the area more than 1,0 ha of agricultural land producing exclusively for their own needs;

b) on farms with the area to 1,0 ha of agricultural land (including individual owners of live-stock who do not possess agricultural land) producing exclusively or mainly for their own needs;

2) in 2010 are included the whole number of employed persons on those farms independently from area of agricultural land as well as from destination of agricultural output (including producing exclusively or mainly for their own needs).

Data regarding employed persons on private farms in agriculture in 2010 are not strictly comparable to those for previous years.

II. Data regarding **registered unemployed persons** include persons who, in accordance with the Law dated 20 IV 2004 on Promotion of Employment and Labour Market Institutions, in force since 1 VI 2004 (Journal of Laws No. 99, item 1001, with later amendments) are classified as unemployed.

An **unemployed person** is understood as a person not employed and not performing any other kind of paid work who is capable of work and ready to take full-time employment obligatory for a given job or service (or in case he/she is a disabled person – capable and ready to take work comprising no less than a half of working time), not attending a school with the exception of schools for adults (or taking extra curriculum exam within the scope of this school programme exam) or tertiary schools in part-time programme (until 2006 – in the evening, weekend and extra curriculum education system), looking for employment or other kind of paid work and registered in a local labour office, appropriate for his/her permanent stay, if he/she fulfilled, i.a. the following conditions, among others:

- is aged 18 or more;
- is aged less than 60 (women), less than 65 (men);
- did not acquire the right to retirement pay or pension resulting from an inability to work family pension, pension due to training, social-welfare pension, does not receiving: a pre-retirement benefit, or pre-retirement allowance, a rehabilitation benefit, a sick and maternity benefit or a benefit in the amount of a maternity benefit;
- is not the owner or holder (sole or dependent) of agricultural real estate with an area of agricultural land exceeding 2 convertible ha;
- is not subject to retirement and pension insurance from full-time work due to being a spouse or a member of an agricultural household with an area of agricultural land exceeding 2 convertible ha;
- is not entered in the register rolls of economic activity or is not subject, on the basis of separate regulations, to compulsory social security or retirement provision, excluding social insurance of farmers;
- is not temporarily under arrest or not serving a prison sentence;
- does not receive monthly income of the amount exceeding half of minimal remuneration for work, excluding income generated from interest income or other income generated from money gathered on bank accounts;

- does not receive, on the basis of the regulations concerning social welfare, a permanent social benefit;
- does not receive on the basis of regulations concerning family allowances, nursing allowance;
- does not receive, training allowance after the termination of employment.

The **registered unemployment rate** is calculated as the relation of the number of registered unemployed persons to the economically active civilian, i.e., excluding persons in active military service as well as employees of budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety. The unemployment rate is given considering employed persons on private farms in agriculture (as part of the economically active civilian population) estimated for 2000 – on the basis of the results of the Agricultural Census 1996, for 2005 and 2009 – Population and Housing Census 2002 as well as Agricultural Census 2002, for 2010 – Agricultural Census 2010. Data are not strictly comparable.

The **long term unemployed** are persons remaining in the register rolls of the powiat labour office for the overall period of over 12 months during the last two years, excluding (since November 2005) the periods of traineeship and occupational preparation at the work place.

12. Data on the economic activity of the population, aged 15 and more, are compiled on the basis of **Labour Force Survey (LFS)**, which is conducted quarterly using continuous observation method (a sliding survey week). The survey includes the members of randomly selected households. Since the 2nd quarter of 2006, the LFS data have been calculated on the basis of the exact date of birth.

Among the **employed persons** are included all persons aged 15 and more who within the surveyed week:

- performed, for at least 1 hour, work providing earnings or income, or assisted (without wages or salaries) in maintaining a family-owned farm or conducting a family-owned business;
- formally had a work but did not perform it (e.g., due to illness, vacation, a break in company activity, bad weather); if the break in work exceeded 3-months, the additional criterion since the I quarter of 2006 in case of employment as paid employees (employees hired on the basis of an employment contract and outworkers) has been the fact of receiving at least 50% of the hitherto remuneration.

The **unemployed** are persons aged 15–74, who within the period of the surveyed week did not work, actively sought work and was available for work within two weeks after the surveyed week.

The unemployed also include persons who had found and were waiting to begin work within a 3-month period as well as persons who were available for that work.

The **activity rate** is calculated as the share of economically active persons in the total population (aged 15 and more) and in a given group.

The **employment rate** is calculated as the share of employed persons in the total population (aged 15 and more) and in a given group.

13. Information concerning **Labour Fund expenditures** are given according to Law dated 20th of April 2004, on Promotion of Employment and Labour Market Institutions, in force since 1st of June 2004 (Journal of Laws No. 99, item 1001, with later amendments). Pre-retirement benefits and allowances since 1st of July 2004 are financed from Social Insurance Fund state budget (on the basis on the Law dated 30th of April 2004 on pre-retirement benefits – Journal of Laws No. 120, item 1252).

14. **Average monthly (nominal) wages and salaries per paid employee** were calculated assuming:

- personal wages and salaries, excluding wages and salaries of persons engaged in outwork as well as apprentices and persons employed abroad;
- payments from profit and balance surplus in co-operatives;
- annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities;
- fees paid to selected groups of employees for performing work in accordance with a labour contract, e.g., to journalists, film producers, radio and television program producers.

15. Average monthly retirement pay and pension is calculated by dividing the total amount of benefits by the corresponding number of persons receiving these benefits.

16. The basic source of information regarding the living conditions of the population, i.e., the level and structure of available income, expenditures and consumption as well as the furnishing of households with durable goods, is a sample survey of **household budgets**. In the survey there are included all the households, with the exception of those living in institutional households as well as households of members of the diplomatic corps of foreign countries. Since 2004 the households of foreign citizens with permanent or long-lasting residence in Poland and using Polish participate in the survey.

Available income includes current monetary and non-monetary income (including the value of own consumption, i.e., consumer goods and services acquired for household needs from self-employed agricultural or non-agricultural economic activity as well as the value of goods and services received free of charge), excluding prepayments on personal income tax paid with income from hired labour and social security benefits and from social assistance benefits excluding contributions to obligatory social security paid by the insured employee as well as excluding taxes paid by self-employed persons.

Disposable income is understood as available income less other expenditures. Disposable income is allocated to purchasing consumer goods and services and savings increase.

Expenditures of household include expenditures on consumer goods and services as well as remaining expenditures. Expenditures on consumer goods and services are designated for meeting household needs. Data concern expenditures on goods and services purchased for cash, with the use of cash or a payment or credit card and on credit, the value of articles received gratis as well as the value of own consumption. Consumer goods include non-durable goods (e.g., food, beverages, pharmaceutical products), semi-durable goods (e.g., clothing, books, toys) and durable goods (e.g., cars, washing machines, refrigerators, television sets). Expenditures do not include renovation fund (payment for rentals for housing include renovation fund up to 2004 in item "housing, water, electricity, gas and other fuels").

Consumption of foodstuffs (in terms of quantity) **in households** includes articles purchased for cash, with the use of cash or a payment or credit card and on credit, received gratis as well as taken from a private farm in agriculture or from conducted self-employed economic activity (own consumption); excluding consumption in catering establishments.

17. Information regarding **dwelling stocks and completed dwellings** concerns dwellings, as well as rooms and the usable floor space in these dwellings, located in residential and non-residential buildings. Data do not include collective accommodation facilities (employee hostels, student dormitories and boarding schools, social welfare homes and others) and spaces not designed for residential purposes, but which for various reasons are inhabited (e.g., animal accommodations, caravans, ships, wagons and others).

18. Information regarding shops and petrol stations are compiled on the basis of reporting. For entities employing up to 9 persons since 2004 the data have been generalized on the basis of the results of sample survey conducted on a 5% sample of these entities.

The division of **stores by organizational form** was made on the basis of the area of the sales floor and the types of goods sold.

Department stores and trade stores are stores with multiple departments, selling a broad and universal assortment, primarily non-foodstuff goods, with a sales floor area of 2000 m² and more and for department stores from 600 to 1999 m² for trade stores.

Supermarkets are stores with a sales floor from 400 to 2499 m², selling goods in a self-service system and offering a wide assortment of foodstuff goods and frequently bought non-foodstuff goods.

Hypermarkets are stores with a sales floor above 2500 m², selling goods in a self-service system and offering a wide assortment of foodstuff goods and frequently bought non-foodstuff goods, usually with a parking place.

Grocery stores are stores primarily selling foodstuff goods for daily consumption, with a sales floor from 120 to 399 m².

Specialized stores are stores selling a wide assortment of articles to fully meet specific needs, (e.g. clothing, home furnishings, car parts, furniture, sporting goods, etc.).

Other stores include stores with a sales floor up to 119 m².

19. Data regarding medical personnel include persons working full-time, overtime as well as part-time in relation to work time defined in the obligatory regulations for a given type of work, when this work has basic character; these persons are counted once regardless of the time worked.

Since 2005 data regarding working medical personnel include persons for whom the main workplace are medical, nurse's or midwife's practices; working directly with a patient, i.e. excluding persons for whom the main workplace are university, units of state or local self-government administration, National Health Fund or social welfare.

20. Consultations provided by doctors and dentists in out-patient health care facilities are presented together with preventive examinations and with consultations provided within the limit of medical practices as well as in admission rooms in general hospitals.

21. Data on education concern: pre-primary education, schools for children and youth (primary schools, lower secondary schools, special job-training schools, basic vocational schools, general secondary schools, supplementary general schools, technical secondary schools, supplementary technical schools, specialized secondary schools and art schools leading to professional certification), post-secondary schools and tertiary education, as well as schools for adults (primary schools, lower secondary schools and upper secondary schools, including post-primary schools and their branches).

22. Information regarding theatres and music institutions concerns professional: dramatic and music theatres, philharmonic halls, orchestras and choirs as well as song and dance ensemble.

23. Information regarding cinemas concerns the activity of public cinemas, i.e., established for the purpose of public film screenings, regardless of the film carrier used (light-sensitive and magnetic tape and digital).

24. Number of beds in collective tourist accommodation establishments is presented as of 31 VII in following facilities: hotels, motels, boarding houses, similar establishments, excursion hostels, shelters, holiday centers, holiday youth centers and training-recreational centers as well as creative arts centers, complexes of tourist cottages, camping sites, tent camp sites, weekend and holiday accommodation establishments, health establishments and other not classified establishments.

25. An ascertained crime is an event, which after the completion of preparatory proceedings was confirmed as a crime. Crime is a felony or misdemeanour prosecuted upon by public accusa-

tion or private accusation by public prosecutor, moreover every revenue related misdemeanour, the character of which was confirmed as a crime as a result of preparatory proceedings.

Information regarding ascertained crimes and rates of detectability of delinquents in ascertained crimes has been prepared on the basis of the police statistics, supplemented with information on investigations conducted by the public prosecutors' offices and on juvenile proceedings in family courts.

26. The rate of detectability of the delinquents is the proportion between the number of detected crimes in a given year (including those detected after resumption following discontinuance) to the total number of crimes ascertained in a given year, plus the number of crimes recorded in commenced proceedings and discontinued in previous years due to undetected delinquents.

27. Gross value added measures the newly generated value as a result of the production activity of national institutional units. Gross value added is the difference between gross output and intermediate consumption, and is presented in basic prices.

28. Gross domestic product (GDP) illustrates the final result of the activity of all entities of the national economy. Gross domestic product is equal to the sum of gross value added generated by all national institutional units, increased by taxes on products and decreased by subsidies on products. Gross domestic product is calculated at market prices.

Data from regional accounts by kind of activity were, for the first time, calculated in accordance with the Polish Classification of Activities – PKD 2007. Data for the years 2007–2008 were revised in relation to the data published in the previous editions. Changes result from data verification on the basis of updating classification of units.

29. Gross primary income in the households sector is comprised of: gross mixed income, income connected with hired work (including total compensation of employment) as well as property income.

Gross disposable income in the households sector is obtained as a result of correcting gross primary income by current taxes on income, wealth, etc., social contributions, social benefits other than social transfers in kind (social security benefits in cash, social assistance benefits in cash) as well as other current transfers.

30. Data in tables is presented following the **Polish Classification of Activities – PKD 2007 (NACE Rev. 2)**, in use since 2009. The names of some classification levels used in the publication have been abbreviated. Abbreviations in the publication are marked in the tables with the sign “ ”. The abbreviations and their complete names are presented as follows:

<i>abbreviation</i>	<i>full name</i>
	<i>sections of the NACE</i>
<i>x</i>	<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>
<i>x</i>	<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>
<i>trade; repair of motor vehicles</i>	<i>wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles</i>
<i>accommodation and catering</i>	<i>accommodation and food service activities</i>
<i>x</i>	<i>real estate activities</i>
<i>x</i>	<i>administrative and support service activities</i>

31. Data in a spatial dimension are presented in accordance with the **Nomenclature of Territorial Units for Statistical Purposes (NTS)**, compiled on the basis of the Nomenclature of Territorial Units for Statistics (NUTS) officially adopted in the countries of the European Union according to Regulation (EC) No. 1059/2003 of the European Parliament and of the Council of 26th of May 2003 (Official Journal of the EU L 154, 21st of June 2003, with later amendments). NTS in force since 1st of January 2008 was introduced by a decree of the Council of Ministers of 14th of November 2007 (Journal of Laws No. 214, item 1573) replacing the NTS in force until 31st of December 2007 on the basis of the decree by the Council of Ministers, of 13th of July 2000 (Journal of Laws No. 58, item 685, with later amendments). The Classification ensures the collection, analysis and dissemination on the EU territory of comparable data for particular regional statistics domains of Member States.

The Nomenclature of Territorial Units for Statistical Purposes (NTS) was developed on the basis of the existing three-tier division of the country into voivodships, powiats and gminas – within which two additional non-administrative levels were established i.e., regions and subregions. NTS divides Poland into territorial units, hierarchically interrelated at 5 levels, of which:

- three levels were defined as regional, where:
 - level 1 – **regions** (6 units – grouping together voivodships),
 - level 2 – **voivodships** (16 units),
 - level 3 – **subregions** (66 units, grouping together powiats);
- two levels were defined as local, where:
 - level 4 – **powiats** and cities with powiat status (314 + 65 units),
 - level 5 – **gminas** (2479 units).

Wielkopolskie Voivodship is divided into 6 subregions, 31 powiats, 4 cities with the powiat status and 226 gminas, including 19 urban, 90 urban-rural and 117 rural ones.

32. In the tables containing information divided into urban areas and rural areas, the term “**urban areas**” is understood as areas located within the administrative borders of these units.

33. When **computing per capita data (1000 population, etc.)** at the end of a year (e.g., the number of doctors), the population on 31st of December was adopted, whereas data describing the magnitude of a phenomenon within a year (e.g., vital statistics, production, consumption) – as of 30th of June.

34. The names “Wielkopolskie Voivodship” and “Wielkopolska” are used interchangeably.

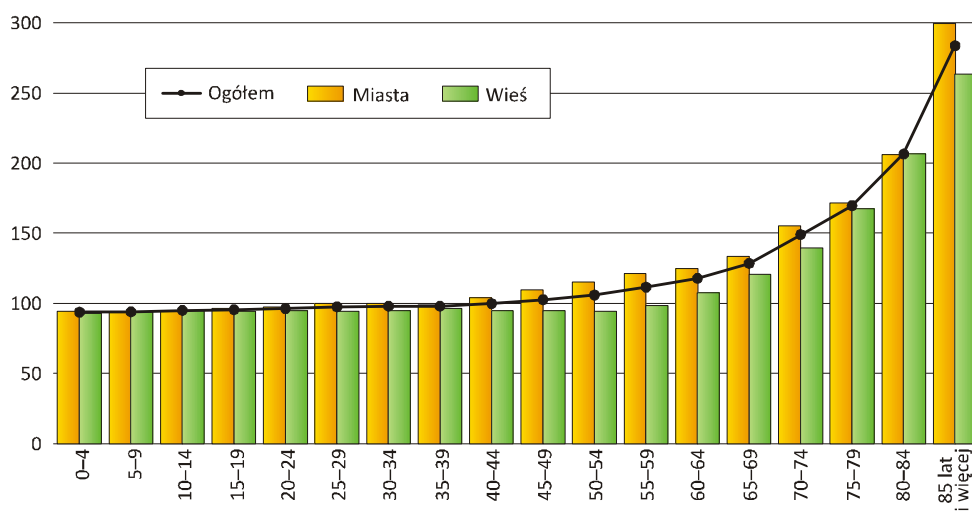
35. More detailed **methodological explanations** pertaining to particular fields of statistics can be found in thematic publications as well as in the series “Zeszyty metodyczne i klasyfikacje” (“Methodological Papers and Classifications”).

WYNIKI BADAŃ – SYNTEZA

Procesy demograficzne

Według stanu w dniu 31 grudnia 2010 r., województwo wielkopolskie liczyło 3419426 mieszkańców, tj. o 0,3% więcej niż przed rokiem. W kraju liczba ludności zwiększyła się w tym czasie o 0,1%. Pod względem liczby mieszkańców Wielkopolska z udziałem 9,0% zajmowała 3. miejsce w kraju po województwach mazowieckim (13,7%) i śląskim (12,1%), a biorąc pod uwagę gęstość zaludnienia (115 osób na km², przy średniej w kraju 122 osoby), plasowała się na miejscu 9. Ludność miejska stanowiła 55,9% ogółu mieszkańców województwa wielkopolskiego, tj. o 0,2 pkt. mniej niż w 2009 r. i o 5 punktów mniej niż przeciętnie w kraju (60,9%; w ciągu roku spadek o 0,1 pkt.). Wśród mieszkańców Wielkopolski liczebnie przeważały kobiety, a współczynnik feminizacji utrzymał się na poziomie z poprzedniego roku. Na 100 mężczyzn w województwie wielkopolskim przypadało przeciętnie 106,1 kobiet, tj. nieco mniej niż w kraju (107,1). W miastach przewaga liczebna kobiet była większa, a współczynnik feminizacji osiągnął tam wartość 110,6 (w kraju 111,2), podczas gdy na wsi obserwowano niemal równowagę płci (100,8 kobiet na 100 mężczyzn; w kraju 101,0). Przewaga liczebna jednej płci nad drugą zmienia się wraz z wiekiem (zob. wykres 1). W kolejnych grupach wiekowych, do 41 roku życia włącznie, więcej było mężczyzn niż kobiet, a współczynnik feminizacji dla całego przedziału 0–41 lat wyniósł 96,2. Na wsi przewaga liczebna mężczyzn utrzymywała się dłużej niż w mieście (do 58 roku życia; w mieście do 25 lat, a następnie między 31 a 33 i 35 a 39 rokiem życia). W przedziale wiekowym 0–58 lat na 100 mężczyzn na wsi przypadało średnio 94,8 kobiet, podczas gdy w mieście współczynnik feminizacji w tej grupie wiekowej kształtował się na poziomie 102,2. Wyraźną dominację liczebną kobiet obserwuje się od 80 roku życia. Współczynnik feminizacji wskazuje, że w grupie wiekowej 80 lat i więcej kobiet było 2,3-krotnie więcej niż mężczyzn.

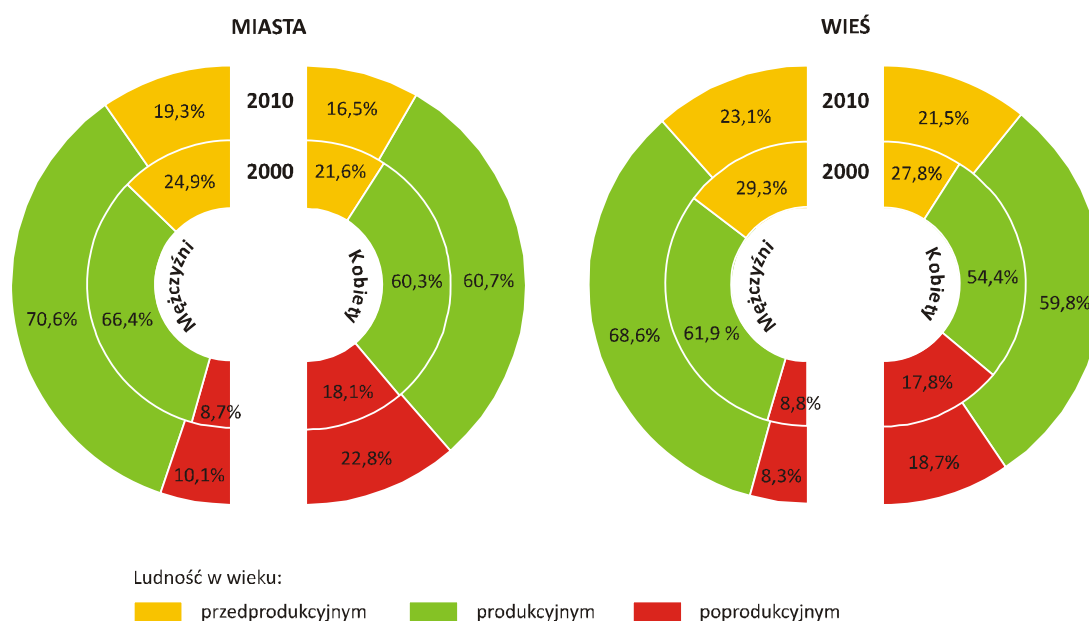
Wykres 1. LICZBA KOBIET NA 100 MĘŻCZYZN WEDŁUG WIEKU W 2010 R.
Stan w dniu 31 XII

Obserwacja zmian w strukturze ludności według biologicznych grup wieku potwierdza postępowanie procesu starzenia się mieszkańców województwa wielkopolskiego. W porównaniu z 2009 r. nie zmienił się udział ludności z przedziału wiekowego 0–14 lat (16,1%; w kraju spadek z 15,2% do 15,1%), natomiast udział ludności w wieku 50 lat i więcej wzrósł o 0,4 pkt. do 32,8% (w kraju z 34,3% do 34,8%). Mediana wieku mieszkańców Wielkopolski przesunęła się z 36,3 w 2009 r. do 36,6 w 2010 r. W kraju wiek środkowy wyniósł w tym czasie 38,1 lat wobec 37,7 przed rokiem. Systematycznie zmienia się struktura ludności według ekonomicznych grup wieku (zob. wykres 2).

Najmniejsze przesunięcia nastąpiły w grupie ludności w wieku produkcyjnym (kobiety od 18 do 59 lat, mężczyźni od 18 do 64 lat). W ciągu roku udział tej grupy w ogólnej liczbie ludności zmniejszył się o 0,1 pkt. i wyniósł 64,9% (w kraju 64,4%). W grupie ludności przedprodukcyjnej spadek udziału wyniósł 0,2 pkt. (z 20,0% w 2009 r. do 19,8% w 2010 r.; w kraju z 18,9% do 18,7%). Odsetek ludności poprodukcyjnej wzrósł w tym czasie o 0,3 pkt. do 15,3% (w kraju o 0,4 pkt. do 16,9%). Niewielkie przesunięcia w strukturze ludności według ekonomicznych grup wieku nie spowodowały istotnej zmiany współczynnika obciążenia demograficznego. W 2010 r. w województwie wielkopolskim na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 54,1 osób w wieku nieprodukcyjnym, tj. przed- i poprodukcyjnym, a w kraju 55,2 osób (w 2009 r. współczynnik obciążenia demograficznego wynosił, odpowiednio: 53,9 i 55,0).

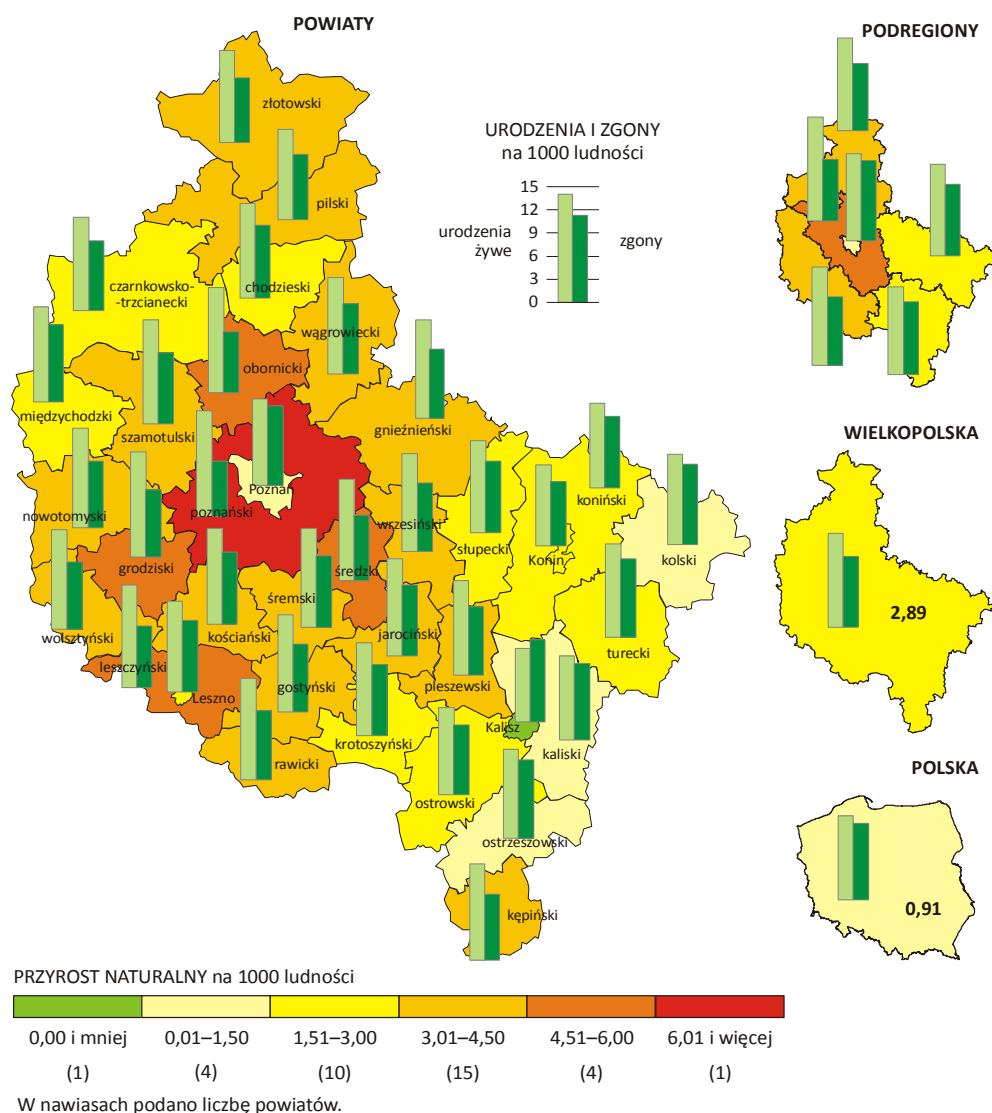
Wykres 2. **LUDNOŚĆ W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM W LATACH 2000 i 2010**
Stan w dniu 31 XII

Istotny wpływ na stan ludności mają zjawiska określane jako ruch naturalny. W 2010 r. w województwie wielkopolskim zarejestrowano 40909 urodzeń żywych oraz 31037 zgonów, w tym 180 zgonów niemowląt. Niewielki wzrost liczby urodzeń żywych (o 0,1% w porównaniu z 2009 r.), przy jednoczesnym spadku liczby zgonów (o 2,0%), zwiększył różnicę dzielącą te dwie wielkości, określaną jako przyrost naturalny (wzrost o 7,1%). Współczynniki liczne na 1000 ludności ukształtowały się na poziomie niższym od obserwowanego w 2009 r. Współczynnik urodzeń

żywych, który w 2009 r. kształtował się na poziomie 12,03‰, w 2010 r. obniżył się do 11,99‰ (w kraju spadek z 10,95‰ do 10,82‰), natomiast współczynnik zgonów zmniejszył się z 9,32‰ do 9,10‰ (w kraju z 10,09‰ do 9,91‰). Współczynnik przyrostu naturalnego wzrósł z 2,71‰ w 2009 r. do 2,89‰ w 2010 r. (w kraju z 0,86‰ do 0,91‰) i należał do najwyższych w Polsce, jednak wzrost dotyczył tylko obszarów wiejskich, gdzie współczynnik ten ukształtował się na poziomie 4,02‰ (wobec 3,40‰ w 2009 r.) W wielkopolskich miastach współczynnik przyrostu naturalnego obniżył się z 2,17‰ w 2009 r. do 2,00‰ w 2010 r. Poziom współczynników demograficznych nie jest jednakowy na obszarze całego województwa (zob. wykres 3). Największą przewagę urodzeń żywych nad zgonami obserwowano w powiatach: poznańskim (gdzie współczynnik przyrostu naturalnego wyniósł 6,42‰), obornickim (5,57‰) i leszczyńskim (5,25‰). Podobnie jak w 2009 r., ujemny przyrost naturalny zanotowano tylko w jednym powiecie – w Kaliszu (-1,03‰).

Wykres 3. RUCH NATURALNY LUDNOŚCI W 2010 R.

Wielkopolska jest województwem o stosunkowo dużym natężeniu migracyjnym. W 2010 r. odpływ w ruchu wewnętrznym dotyczył tu 40657 osób, natomiast napływ migracyjny objął 42363 osoby. Większą liczebność migrantów (przybywających i emigrujących łącznie) zanotowano jedynie w województwie mazowieckim. Różnica między napływem a odpływem migracyjnym w ruchu wewnętrznym w Wielkopolsce wyniosła 1706 osób, co lokowało ją na 4. miejscu po województwach: mazowieckim (12687 osób), małopolskim (3673 osoby) i pomorskim (2749 osób). Dodatkowo saldo migracyjne zanotowano jeszcze tylko w województwie dolnośląskim (1579 osób), natomiast w pozostałych województwach odpływ migracyjny przewyższał napływ. Najwięcej przemieszczeń migracyjnych (ponad 80%) dokonuje się w ramach województwa. Poza nim cel migracyjny dla Wielkopolan stanowiły przede wszystkim województwa: dolnośląskie, mazowieckie i kujawsko-pomorskie. Do Wielkopolski migrowali najczęściej mieszkańcy województw: kujawsko-pomorskiego, dolnośląskiego, zachodniopomorskiego i lubuskiego. Za granicą (głównie w Niemczech i Wielkiej Brytanii) w 2010 r. zamieszkało na stałe 1094 mieszkańców województwa wielkopolskiego (o 7,5% mniej niż przed rokiem), natomiast z zagranicy (głównie z Wielkiej Brytanii, Niemiec i Irlandii) w celach migracyjnych przybyło tu 661 osób (o 26,5% mniej niż w 2009 r.). Saldo migracji stałej, liczone na 1000 ludności, w 2010 r. wyniosło 0,37‰ (wobec 0,46‰ przed rokiem), podczas gdy wskaźnik dla kraju miał wartość ujemną i wyniósł -0,06‰ (-0,03‰ przed rokiem). Największy napływ migracyjny w województwie wielkopolskim zanotowano w powiecie poznańskim, gdzie współczynnik migracji stałej ukształtował się na poziomie 18,02‰, natomiast duży odpływ wystąpił w Koninie i Poznaniu, gdzie saldo migracji stałej na 1000 ludności wyniosło, odpowiednio: -5,99‰ i -5,52‰.

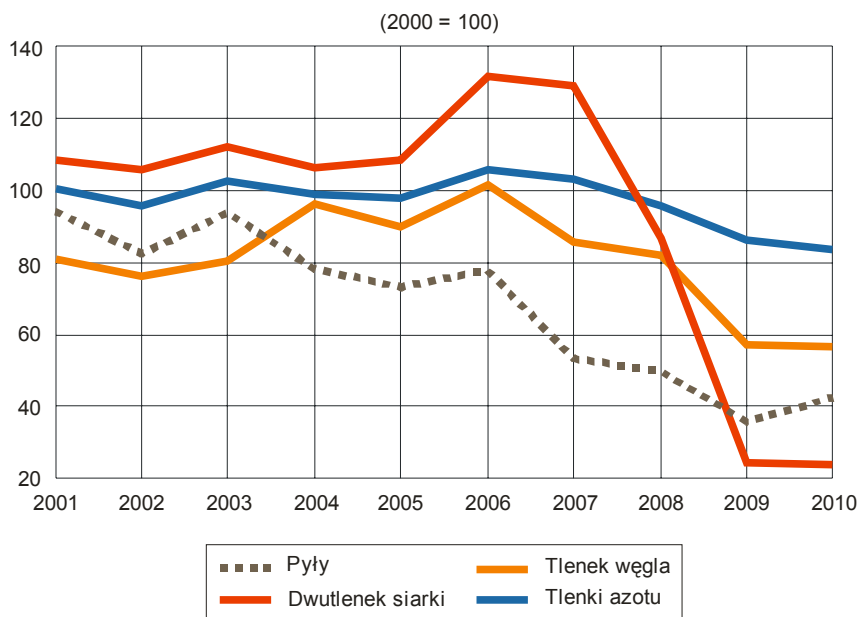
Ochrona środowiska

Na jakość życia mieszkańców w istotny sposób wpływa stan środowiska naturalnego. W 2010 r. zakłady uznane za szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza w województwie wielkopolskim wyemitowały 5,6 tys. ton zanieczyszczeń pyłowych, pochodzących głównie ze spalania paliw (89,7%). W porównaniu z poprzednim rokiem emisja pyłów zwiększyła się o 18,9%, przy średnim wzroście w kraju o 1,3%. Zanieczyszczenia wyemitowane w Wielkopolsce stanowiły 9,0% krajowej emisji pyłów (przed rokiem 7,6%).

Po raz kolejny odnotowano natomiast ograniczenie emisji gazów. W 2010 r. w województwie wielkopolskim do atmosfery wyemitowano łącznie 16801,3 tys. ton zanieczyszczeń gazowych, tj. o 4,5% mniej niż przed rokiem. Zasadniczą część tych zanieczyszczeń (99,5%) stanowił dwutlenek węgla, którego emisja w porównaniu z 2009 r. zmniejszyła się o 4,5%. Tlenków azotu wyemitowano o 3,1% mniej niż w 2009 r., dwutlenku siarki – o 2,3% mniej, tlenku węgla – o 1,1% mniej, natomiast metanu o – 13,2% więcej (zob. wykres 4).

Na 1 km² w 2010 r. wyemitowano przeciętnie 0,2 ton zanieczyszczeń pyłowych, tj. tyle samo co przed rokiem oraz 2,7 ton zanieczyszczeń gazowych, bez dwutlenku węgla (2,6 ton w 2009 r.). Najwięcej przemysłowych zanieczyszczeń powietrza wyemitowały przedsiębiorstwa działające na terenie powiatu tureckiego (41,2% ogółu zanieczyszczeń pyłowych i 26,0% zanieczyszczeń gazowych; w 2009 r., odpowiednio: 25,4% i 25,3%), a także jednostki zlokalizowane w Koninie (odpowiednio: 10,2% i 52,5% wobec 14,0% i 54,1% przed rokiem) oraz Poznaniu (7,7% i 10,1% wobec 10,5% i 10,6%).

Wykres 4. **DYNAMIKA EMISJI ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA**

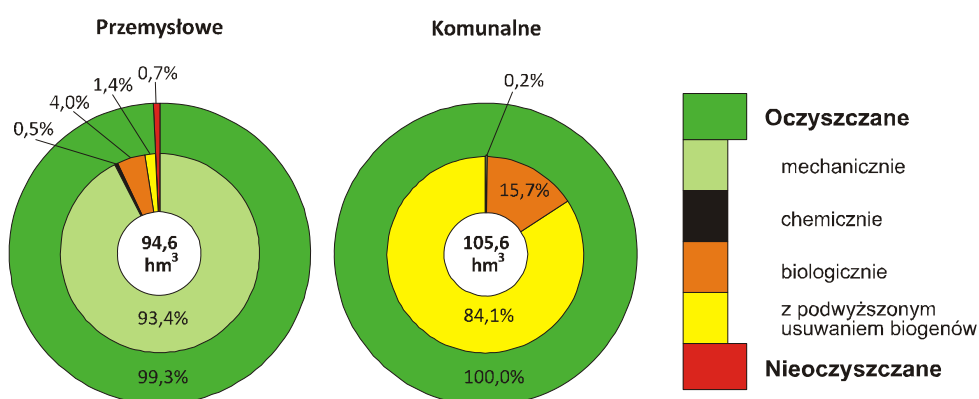

W 2010 r. za szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza atmosferycznego w Wielkopolsce uznano 128 zakładów, tj. o 3 więcej niż przed rokiem. Urządzenia do redukcji zanieczyszczeń pyłowych posiadało 88 zakładów, a do redukcji zanieczyszczeń gazowych – 19 zakładów. W zainstalowanych urządzeniach zatrzymano bądź zneutralizowano 1274,8 tys. ton pyłów i 122,4 tys. ton zanieczyszczeń gazowych. Stopień redukcji wytworzonych zanieczyszczeń pyłowych w województwie wielkopolskim w 2010 r. wyniósł średnio 99,6% (w kraju 99,7%; w obu przypadkach tyle samo co przed rokiem). Całkowitą redukcję pyłów przeprowadzono w powiecie grodzickim. W wysokim stopniu zanieczyszczenia pyłowe zredukowano również w Koninie (99,9%) i Poznaniu (99,7%) oraz w powiatach tureckim (99,4%) i czarnkowsko-trzcieńskim (99,0%). Stopień redukcji zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla) w całym województwie wielkopolskim wyniósł 60,7% wobec 64,2% w 2009 r. (w kraju 57,4% wobec 57,3%). W najwyższym stopniu zanieczyszczenia gazowe zostały zredukowane w powiatach: wągrowieckim (97,0%), ostrzeszowskim (80,0%) i poznańskim (53,5%) oraz w Koninie (85,3%) i Lesznie (54,6%).

W 2010 r. na obszarze województwa wielkopolskiego do wód powierzchniowych lub do ziemi odprowadzono łącznie 1430,5 hm³ ścieków przemysłowych i komunalnych, co w skali kraju stanowiło 15,5% (więcej ścieków wytworzyły tylko województwa mazowieckie – 28,6% i zachodniopomorskie – 17,0%). W porównaniu z 2009 r. w Wielkopolsce odprowadzono o 16,3% ścieków mniej, podczas gdy w kraju o 2,7% więcej. Przeważały ścieki przemysłowe; bezpośrednio do wód powierzchniowych lub do ziemi trafiło ich 1324,8 hm³, z czego 92,9% stanowiły wody chłodnicze (umownie czyste). W skali kraju ten udział wynosił średnio 87,2%. Z ogółu ścieków wytworzonych w Wielkopolsce w 2010 r. oczyszczenia wymagało 200,2 hm³. Zadanie to zrealizowano w 99,7% (w kraju w 92,4%). W porównaniu z poprzednim rokiem, w 2010 r. w Wielkopolsce zmniejszyła się zarówno ilość zanieczyszczeń odprowadzanych do wód lub ziemi bezpośrednio z zakładów przemysłowych (spadek o 17,3%; w kraju wzrost o 2,2%), jak i odprowadzanych siecią kanalizacyjną (o 2,0%; w kraju wzrost o 6,0%).

Spośród ogółu ścieków oczyszczonych w 2010 r. w województwie wielkopolskim najwięcej poddano oczyszczaniu chemicznemu oraz z podwyższonym usuwaniem biogenów (45,4% wobec 47,9% w 2009 r.; w kraju 54,2% wobec 51,5%). Nadal duże znaczenie miała mechaniczna metoda oczyszczania ścieków. W 2010 r. oczyszczono w ten sposób 44,4% całkowitej ilości oczyszczanych ścieków (41,6% przed rokiem; w kraju, odpowiednio: 28,9% wobec 30,7% w 2009 r.). Metodą biologiczną oczyszczono w Wielkopolsce 10,2% ścieków (10,5% w 2009 r.), podczas gdy w kraju wykorzystanie biologicznych metod oczyszczania było nieco większe i kształtowało się na poziomie 17,0% (17,8% przed rokiem).

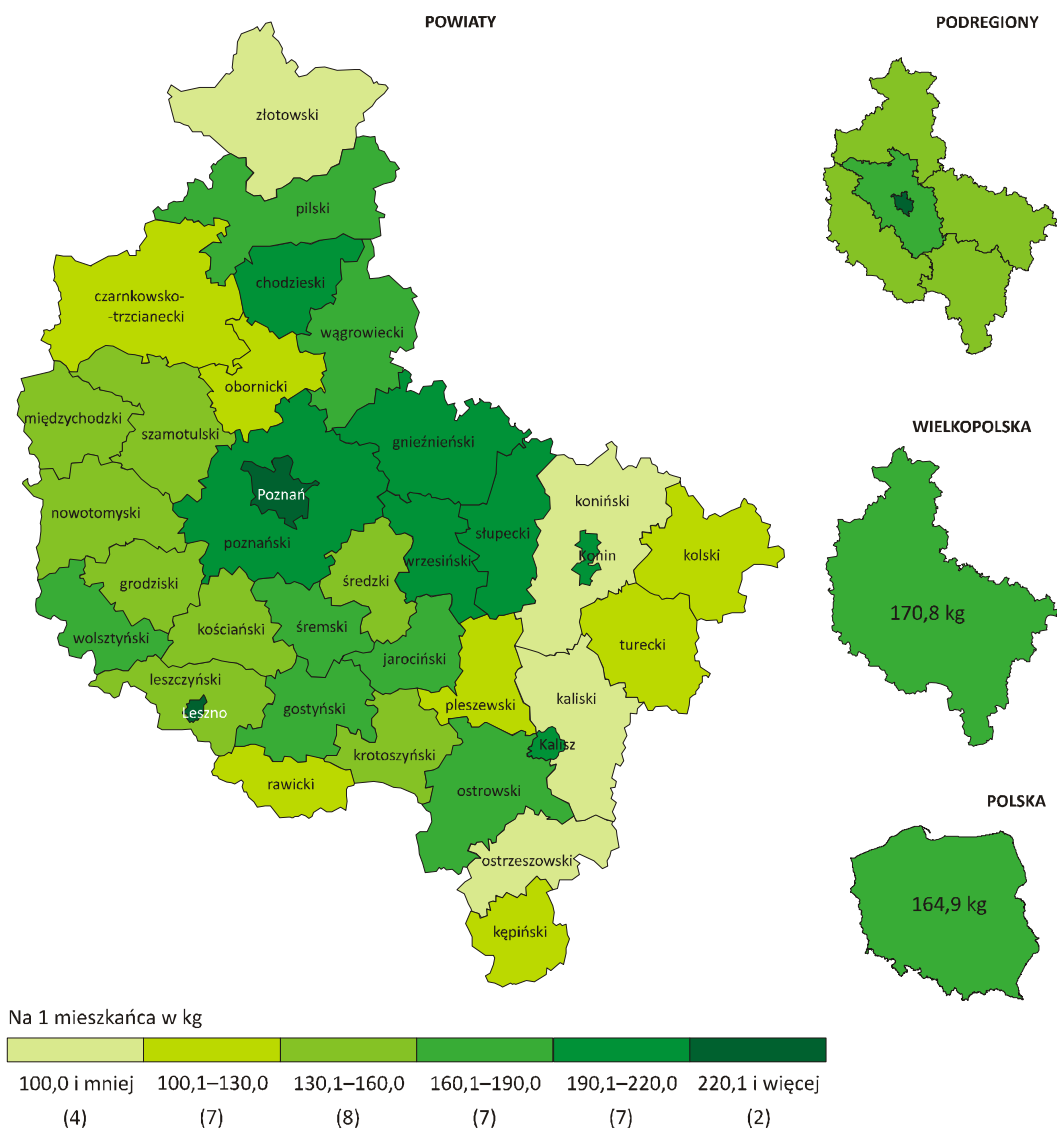
Wykres 5. ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE WYMAGAJĄCE OCZYSZCZANIA W 2010 R.

W 2010 r. w województwie wielkopolskim działało 419 oczyszczalni ścieków, w tym 308 komunalnych. Korzystało z nich 63,0% ogółu mieszkańców Wielkopolski (w kraju 65,2%). W większości powiatów udział był mniejszy od średniej wojewódzkiej. Najwięcej mieszkańców korzystało z oczyszczalni ścieków w Lesznie (99,9% ogólnej liczby ludności), w Koninie (96,2%) oraz w Poznaniu (91,3%).

W 2010 r. w całym województwie wielkopolskim zakłady oczyszczania zebrały 820,8 tys. ton odpadów komunalnych zmieszanych, z tego 583,3 tys. ton z gospodarstw domowych. Na 1 mieszkańca przypadało 170,8 kg odpadów, tj. o 4,4 kg więcej niż w 2009 r. (zob. wykres 6). Z każdym rokiem coraz powszechniejsze staje się selekcjonowanie odpadów. W 2010 r. w Wielkopolsce zebrano 94,2 tys. ton odpadów komunalnych wyselekcjonowanych, tj. o 6,2% więcej niż przed rokiem. Przeważającą część odpadów powstałych w wyniku działalności bytowo-gospodarczej ludności (91,5%) zgromadzono na zorganizowanych składowiskach. Ponadto ze zmieszanych odpadów komunalnych wysegregowano 3,9% oraz unieszkodliwiono (biologicznie) 4,6%. Według stanu na koniec 2010 r., w województwie wielkopolskim czynnych było 68 składowisk o powierzchni 278,2 ha, istniało także 11 składowisk o zakończonej eksploatacji, zajmujących powierzchnię 24,9 ha, w tym 10,8 ha zrehabilitowanych w ciągu roku.

Wykres 6. **ZMIESZANE ODPADEY KOMUNALNE ZEBRANE^a Z GOSPODARSTW DOMOWYCH W 2010 R.**

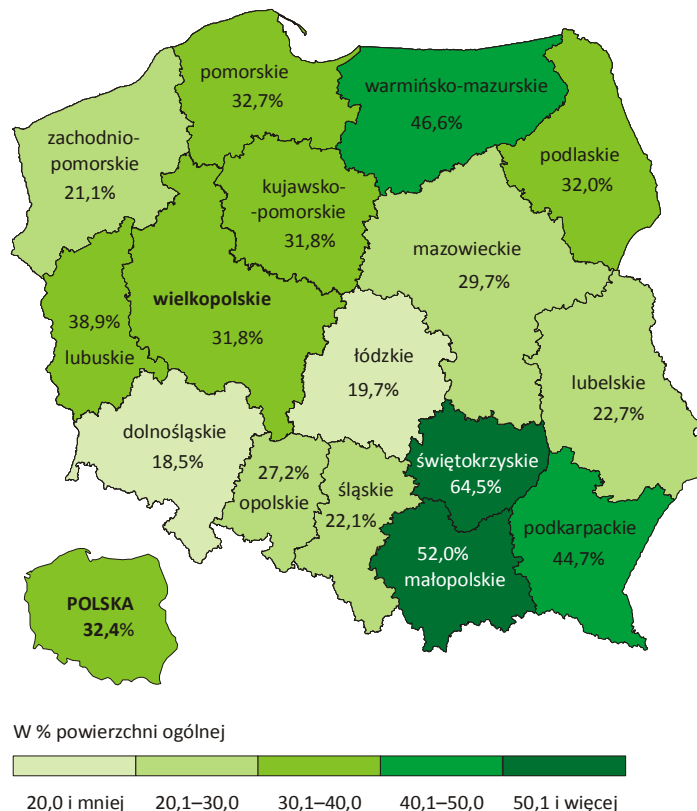
W nawiasach podano liczbę powiatów.

^a Bez wyselekcjonowanych.

Według stanu na koniec roku 2010, powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona zajmowała w Wielkopolsce 948,4 tys. ha, co stanowiło 31,8% ogólnej powierzchni województwa (zob. wykres 7). W 13 powiatach obszar objęty ochroną prawną ze względu na szczególne walory przyrodnicze zajmował większą powierzchnię niż przeciętnie w województwie. Przewodził pod tym względem powiat ostrzeszowski, gdzie obszar taki stanowił 84,3% całkowitej powierzchni powiatu, ale znacznym udziałem (ponad połowa powierzchni) charakteryzowały się też powiaty: ostrowski (69,5%), międzychodzki (67,5%), wolsztyński (64,3%) i leszczyński (52,0%).

Liczba pomników przyrody w ciągu roku zwiększyła się o 75 i w końcu 2010 r. obejmowała 3809 obiektów. Najczęściej za pomniki przyrody uznawane były pojedyncze drzewa (3192; o 49 więcej niż przed rokiem).

Wykres 7. **POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONA W 2010 R.**
Stan w dniu 31 XII

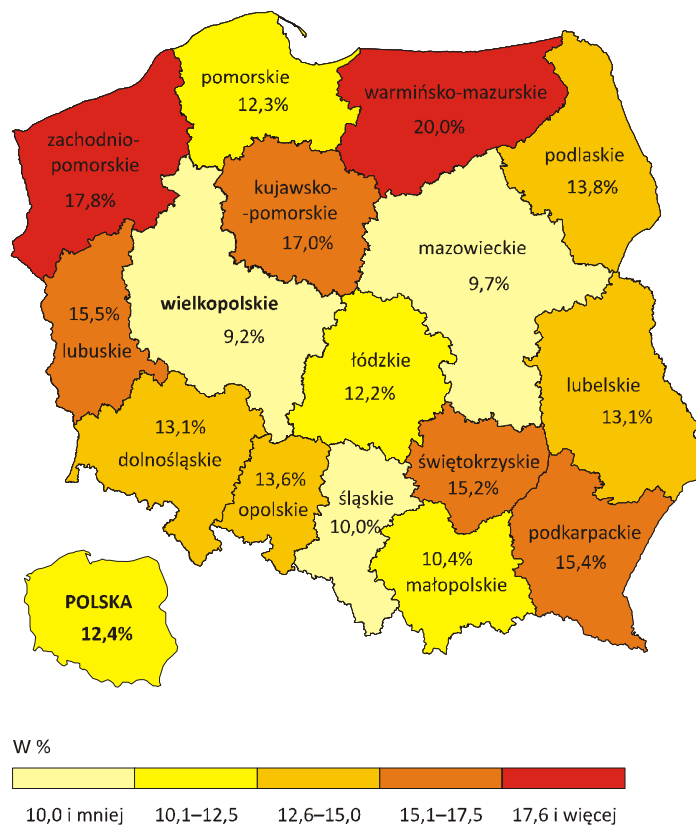

Rynek pracy

Sytuacja na rynku pracy w Wielkopolsce, pomimo obserwowanego w ciągu roku wzrostu bezrobocia, przedstawia się korzystniej niż w większości pozostałych województw. Według stanu na koniec 2010 r., liczba pracujących w gospodarce narodowej (uwzględniając pracujących w rolnictwie indywidualnym) wynosiła tu 1327,8 tys. i w stosunku do poprzedniego roku wzrosła o 1,3%. Pracujący stanowili 38,8% ogółu mieszkańców województwa wielkopolskiego (o 0,4 pkt. więcej niż w 2009 r.) i 9,6% ogólnej liczby pracujących w kraju (9,7% przed rokiem). Pod tym względem Wielkopolskę wyprzedziły jedynie dwa województwa: mazowieckie (16,2%; spadek o 0,6 pkt.) i śląskie (11,9%; wzrost o 0,1 pkt.). Najwięcej osób pracowało w przemyśle i budownictwie (31,8%), a jedną czwartą wszystkich pracujących (25,2%) skupiały sekcje: „Handel; naprawa pojazdów samochodowych”, „Transport i gospodarka magazynowa”, „Zakwaterowanie i gastronomia” oraz „Informacja i komunikacja”.

Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie wielkopolskim w końcu grudnia 2010 r. wyniosła 9,2% (podobnie jak przed rokiem), osiągając najniższą wartość w Polsce, o 3,2 pkt. niższą od wskaźnika krajowego (12,4%). Bezrobocie względne poniżej 10% zanotowało jeszcze tylko województwo mazowieckie (9,7%), natomiast wskaźnik nieco wyższy, ale kształtujący się niżej niż przeciętnie w kraju, osiągnęły województwa: śląskie (10,0%), małopolskie (10,4%), łódzkie (12,2%) i pomorskie (12,3%). Najtrudniejsza sytuacja utrzymała się w województwie warmińsko-mazurskim, gdzie stopa bezrobocia rejestrowanego była ponad 2-krotnie wyższa aniżeli w Wielkopolsce (zob. wykres 8).

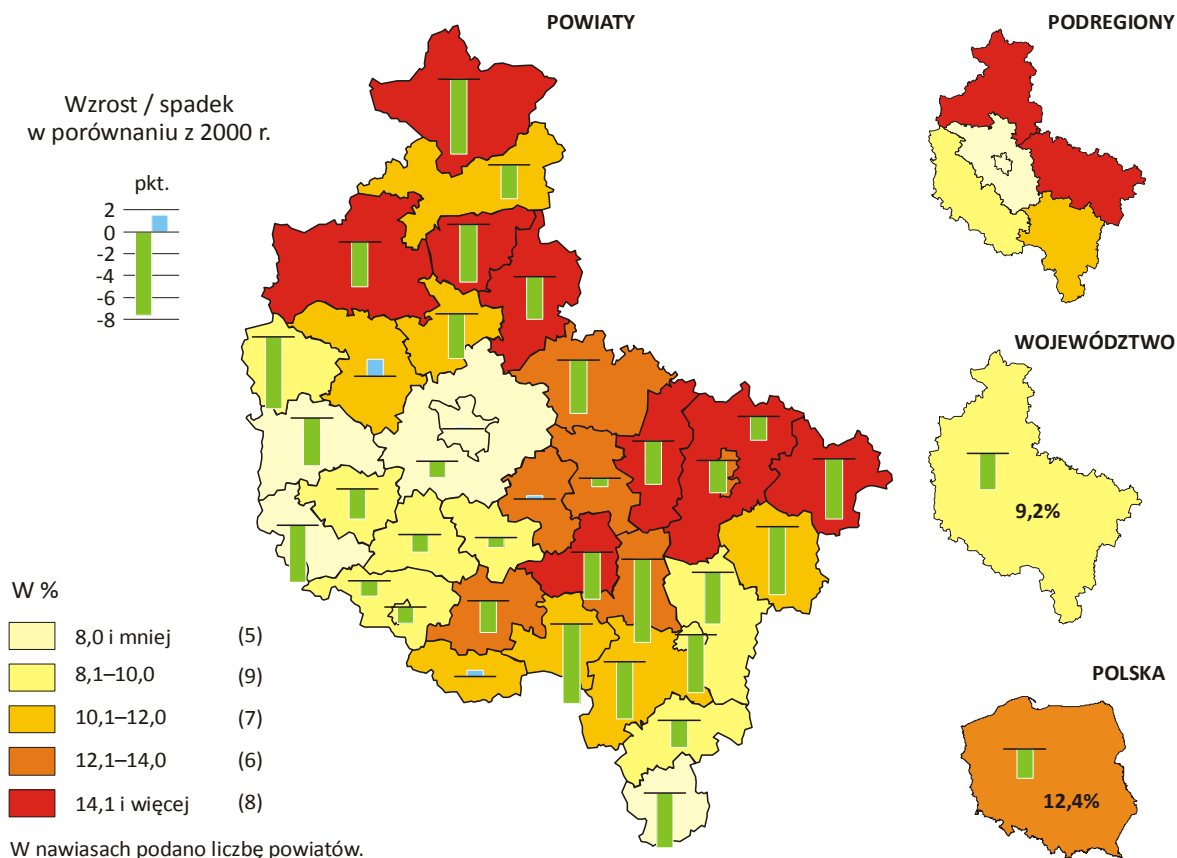
Wykres 8. **STOPA BEZROBOCIA REJESTROWANEGO W POLSCE WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2010 R.**
Stan w dniu 31 XII

Stosunkowo niski wskaźnik bezrobocia, rozpatrywany dla województwa jako całości, nie oddaje rozmiarów tego zjawiska na niższych szczeblach podziału terytorialnego (zob. wykres 9). W 2010 r. najniższą stopę bezrobocia rejestrowanego odnotowano w powiecie poznańskim (3,5%, podobnie jak w 2009 r.) oraz w Poznaniu (3,6% wobec 3,2% w 2009 r.), natomiast najwyższy wskaźnik obserwowano w powiatach: złotowskim (18,8% wobec 19,2% przed rokiem), wągrowieckim (18,7% wobec 17,8%), konińskim (18,1% wobec 15,9%) i słupeckim (16,4% wobec 16,3%).

Według stanu na koniec grudnia 2010 r., ewidencja powiatowych urzędów pracy w Wielkopolsce obejmowała 135,2 tys. bezrobotnych, tj. o 1,2% więcej niż w końcu 2009 r. Spośród bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy największy przyrost w skali roku (o 25,7%) zanotowano w grupie osób długotrwale poszukujących pracy. Udział tej grupy w całej populacji zarejestrowanych bezrobotnych w ciągu roku zwiększył się o 7,8 pkt. i w końcu 2010 r. wyniósł 40,0% (w kraju długotrwale bezrobotni stanowili 46,4% wobec 40,9% w 2009 r.). W porównaniu z 2009 r. w gronie bezrobotnych przybyło także osób samotnie wychowujących co najmniej 1 dziecko do 18 roku życia (wzrost liczebności o 10,6% i udziału o 0,7 pkt.), osób w wieku powyżej 50 lat (odpowiednio: o 7,9% i o 1,1 pkt.), kobiet, które nie podjęły pracy po urodzeniu dziecka (odpowiednio: o 5,8% i o 0,3 pkt.) oraz osób bez doświadczenia zawodowego (odpowiednio: o 2,6% i o 0,3 pkt.). Zmniejszyła się natomiast liczebność w kategorii bezrobotnych w wieku do 25 lat (o 2,8%, przy spadku udziału o 1 punkt), a także bez kwalifikacji zawodowych (o 2,4%, przy spadku udziału o 0,9 pkt.) i bez wykształcenia średniego (o 0,3%, przy spadku udziału o 0,9 pkt.).

Wykres 9. **STOPA BEZROBOCIA REJESTROWANEGO W 2010 R.**
Stan w dniu 31 XII

Zgodnie z wynikami reprezentacyjnego badania aktywności ekonomicznej BAEL, w województwie wielkopolskim udział osób aktywnych zawodowo, tj. pracujących bądź poszukujących pracy (w tygodniu objętym obserwacją), w ogólnej liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej w 2010 r. wyniósł średnio 58,2% (56,0% przed rokiem) i był wyższy aniżeli przeciętnie w kraju (55,8%; 54,9% w 2009 r.). W miastach Wielkopolski współczynnik aktywności zawodowej kształtował się poniżej średniej wojewódzkiej i wyniósł 57,0% (55,2% w 2009 r.), podczas gdy na wsi osiągnął 59,6% (przed rokiem 57,0%). Jeszcze większa różnica ujawnia się w ujęciu współczynnika aktywności zawodowej według płci; w przypadku mężczyzn sięgnął on 68,2% (65,7% w 2009 r.), a dla kobiet wyniósł 49,1% (wobec 47,5% przed rokiem). Zanotowano wzrost wskaźnika zatrudnienia, określającego relację liczby pracujących do ludności w wieku 15 lat i więcej; w 2010 r. w województwie wielkopolskim wskaźnik ten wyniósł 53,1% wobec 51,8% w 2009 r. (w kraju 50,4%, podobnie jak przed rokiem). W wielkopolskich miastach wskaźnik zatrudnienia osiągnął 52,1% (51,1% przed rokiem), natomiast na wsi 54,4% (wobec 52,7% w 2009 r.). W przypadku mężczyzn wskaźnik zatrudnienia wyniósł 62,9% (61,9% przed rokiem), natomiast dla kobiet ukształtował się na poziomie 44,1% (wobec 42,9% w 2009 r.). Stopa bezrobocia według BAEL w końcu 2010 r. w Wielkopolsce wyniosła 8,8% i była niższa niż przeciętnie w kraju (9,6%). Na niższym poziomie wskaźnik ten ukształtował się tylko w województwie mazowieckim (7,4%).

W 2009 r. stopa bezrobocia według BAEL w województwie wielkopolskim wynosiła 7,5% (wobec 8,2% w kraju), co lokowało wówczas Wielkopolskę na 5. miejscu po województwach: mazowieckim (6,0%), pomorskim (6,4%), śląskim (6,7%) i podlaskim (7,1%). Większe bezrobocie dotyczyło kobiet niż mężczyzn (w 2010 r. stopa bezrobocia dla kobiet wyniosła 10,1%, podczas gdy dla mężczyzn – 7,7%; przed rokiem, odpowiednio: 9,5% wobec 5,8%), nie obserwowano natomiast różnicy między miastem i wsią.

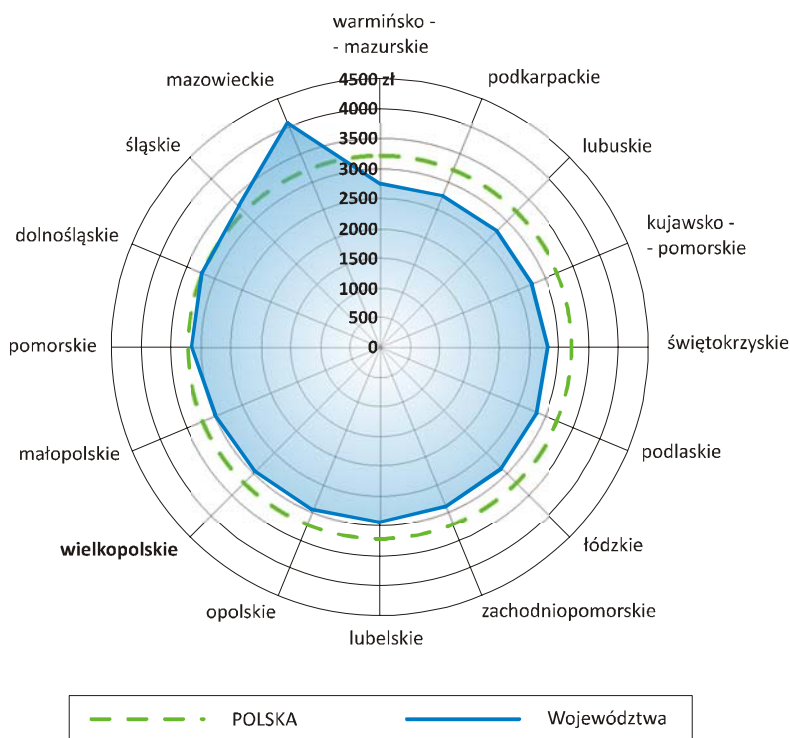
Wydatki Funduszu Pracy w województwie wielkopolskim w 2010 r. zamknęły się kwotą 640,0 mln zł, tj. o 27,3% wyższą od wydatkowanej w 2009 r. Ponad połowę środków przeznaczono na realizację programu promocji zatrudnienia (56,4%; 52,9% w 2009 r.), a 38,6% (przed rokiem 42,0%) na wypłatę zasiłków dla bezrobotnych. W ramach programu promocji zatrudnienia, samorządy powiatów najczęściej przeznaczyły na wypłatę stypendiów i składek na ubezpieczenia społeczne (34,6%; 34,0% w 2009 r.). Istotny udział w tej grupie wydatków miały także wypłaty środków na podjęcie działalności gospodarczej (33,5%; 33,8% w 2009 r.), a także na refundację kosztów wyposażenia i doposażenia stanowiska pracy dla bezrobotnego (17,0%; 13,9% przed rokiem), pokrycie kosztów szkoleń (5,1%; 7,1% w 2009 r.) oraz roboty publiczne (6,3%; 6,8% przed rokiem).

Wynagrodzenia i świadczenia społeczne

W roku 2010 przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gospodarce narodowej w województwie wielkopolskim wyniosło 2947,27 zł i w stosunku do poprzedniego roku zwiększyło się o 5,1%. W kraju zanotowano w tym czasie nieco wolniejszy wzrost wynagrodzeń (średnio o 3,9%), a przeciętna płaca ukształtowała się na poziomie 3224,13 zł. Podobnie jak w większości województw, wynagrodzenie w Wielkopolsce było mniejsze niż przeciętnie w kraju (zob. wykres 10), ale dystans dzielący te dwie wielkości nieznacznie zmalał. W 2010 r. przeciętna płaca krajowa przewyższała wynagrodzenie w województwie wielkopolskim o 9,4%, podczas gdy w 2009 r. o 10,6%.

Wyższe wynagrodzenie otrzymywali zatrudnieni w sektorze publicznym (o 34,8% więcej niż w prywatnym). W Wielkopolsce najlepiej byli wynagradzani zatrudnieni w sekcjach: „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę” (gdzie przeciętne wynagrodzenie było o 91,8% wyższe od średniej płacy w województwie), „Górnictwo i wydobywanie” (o 62,7% wyższe od średniej) oraz „Działalność finansowa i ubezpieczeniowa” (o 51,0% wyższe od średniej). Na stosunkowo niskim poziomie kształtowało się wynagrodzenie zatrudnionych w sekcjach „Zakwaterowanie i gastronomia” (o 37,6% poniżej średniej płacy w województwie) oraz „Administrowanie i działalność wspierająca” (o 33,2% poniżej średniej).

Wykres 10. **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIE BRUTTO W POLSCE WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2010 R.**

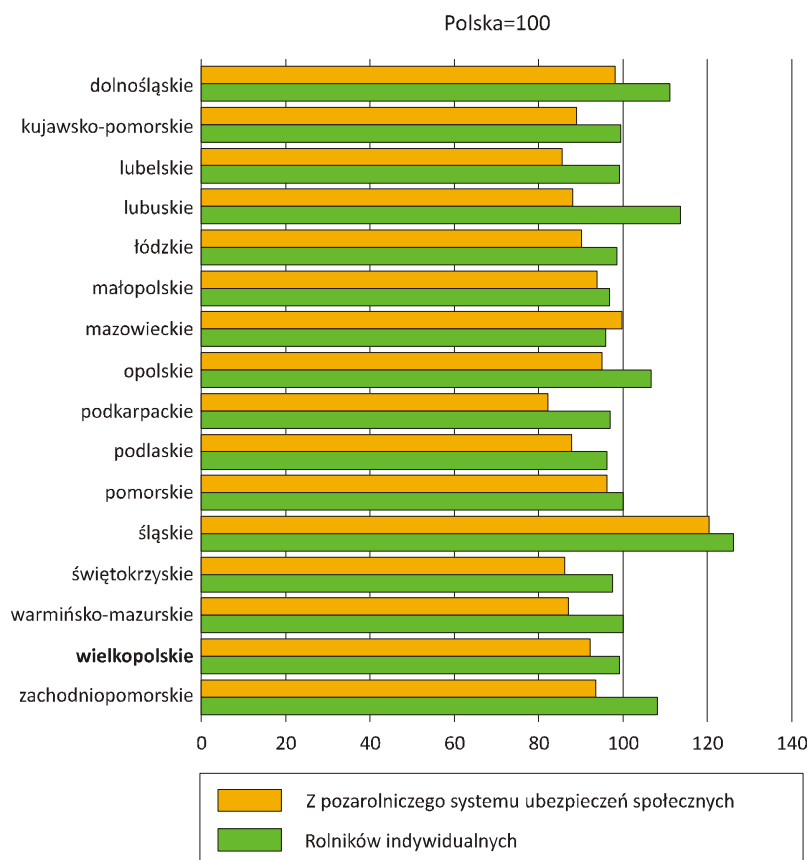

Biorąc pod uwagę jednostki gospodarki narodowej, w których liczba pracujących przekracza 9, w 2010 r. w większości powiatów w Wielkopolsce przeciętne wynagrodzenie było niższe od notowanego dla województwa. Poziom ten przekroczyły 4 powiaty: Poznań (gdzie przeciętna płaca była o 22,0% wyższa aniżeli w województwie), Konin (o 3,2% wyższa), poznański (o 1,1% wyższa) i kolski (o 0,9% wyższa). Podobnie jak przed rokiem, najgorzej byli wynagradzani mieszkańcy powiatów: kępińskiego (gdzie przeciętne wynagrodzenie kształtowało się o 32,6% poniżej średniej płacy w województwie), jarocińskiego (o 23,9% niżej), rawickiego (o 22,4% niżej) i wolsztyńskiego (o 20,4% niżej).

W 2010 r. przeciętna emerytura i renta brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w województwie wielkopolskim wyniosła 1514,25 zł, tj. o 7,8% mniej niż przeciętnie w kraju (zob. wykres 11).

Na bardziej wyrównanym poziomie kształtowały się emerytury i renty rolników indywidualnych. Świadczenia uzyskiwane z tego tytułu w Wielkopolsce w 2010 r. wyniosły średnio 946,32 zł wobec 954,68 zł w kraju.

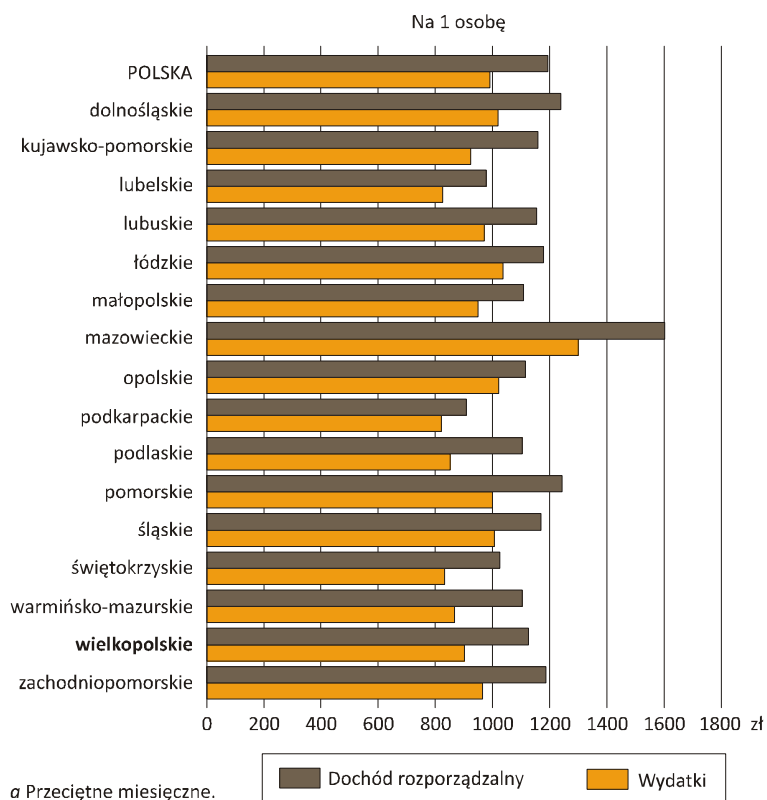
Wykres 11. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA EMERYTURA I RENTA BRUTTO W POLSCE WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2010 R.

Budżety gospodarstw domowych

W 2010 r. przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w województwie wielkopolskim wyniósł 1125,74 zł wobec 1192,82 zł w Polsce. Wielkopolska uplasowała się pod tym względem na 9. miejscu w kraju (przed rokiem na miejscu 8.). Również dochód do dyspozycji, w kwocie 1091,75 zł, był mniejszy niż przeciętnie w Polsce, gdzie kształtował się na poziomie 1147,18 zł (zob. wykres 12). W porównaniu z rokiem 2009 kwota dochodów rozporządzalnych na osobę w Wielkopolsce zwiększyła się o 2,6%, przy średnim wzroście w kraju o 7,0%.

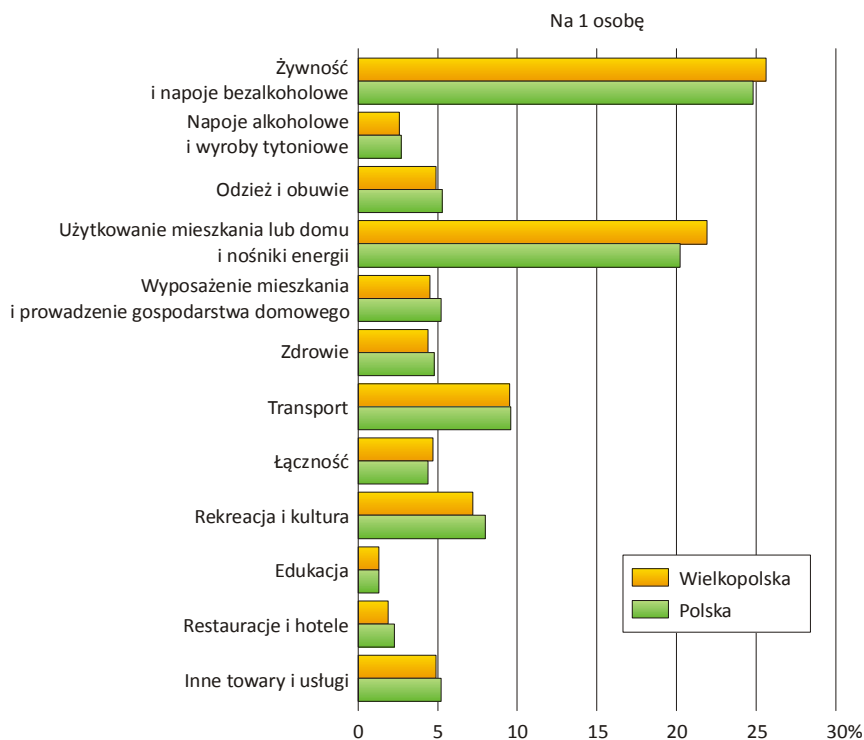
Wykres 12. **DOCHÓD ROZPORZĄDZALNY^a I WYDATKI^a W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH W POLSCE WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2010 R.**

Przeciętne miesięczne nominalne wydatki gospodarstwa domowego na osobę w 2010 r. w województwie wielkopolskim wyniosły 901,27 zł i w porównaniu z poprzednim rokiem zwiększyły się o 2,5% (w kraju 991,44 zł; wzrost o 3,6%). Stosunek przeciętnych miesięcznych wydatków na osobę do dochodu rozporządzalnego w Wielkopolsce w 2010 r. kształtował się na poziomie 80,1% i był o 3 punkty niższy od takiej relacji w kraju (83,1%). Przed rokiem różnica ta wynosiła 5,6 pkt. Największe przeciętne wydatki na osobę miały gospodarstwa domowe w województwie mazowieckim, a województwo wielkopolskie zajmowało pod tym względem 11. pozycję, tj. o 1 miejsce niżej aniżeli w 2009 r. (zob. wykres 12).

Struktura wydatków na 1 osobę w gospodarstwach domowych w województwie wielkopolskim kształtowała się podobnie jak w kraju (zob. wykres 13). Tak jak w poprzednich latach, w 2010 r. wielkopolskie gospodarstwa domowe najczęściej przeznaczyły na zakup żywności i napojów bezalkoholowych, chociaż w porównaniu z poprzednim rokiem udział tej grupy w wydatkach budżetów domowych zmniejszył się z 26,5% do 25,6%. W kraju żywność i napoje bezalkoholowe w 2010 r. pochłonęły 24,8% wydatków wobec 25,1% przed rokiem. Rosną wydatki na użytkowanie mieszkania i nośniki energii. W 2010 r. gospodarstwa domowe w województwie wielkopolskim przeznaczyły na ten cel 21,9% wydatków wobec 20,5% w 2009 r. (w kraju 20,2% wobec 19,7%).

Wykres 13. **STRUKTURA WYDATKÓW W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH W 2010 R.**

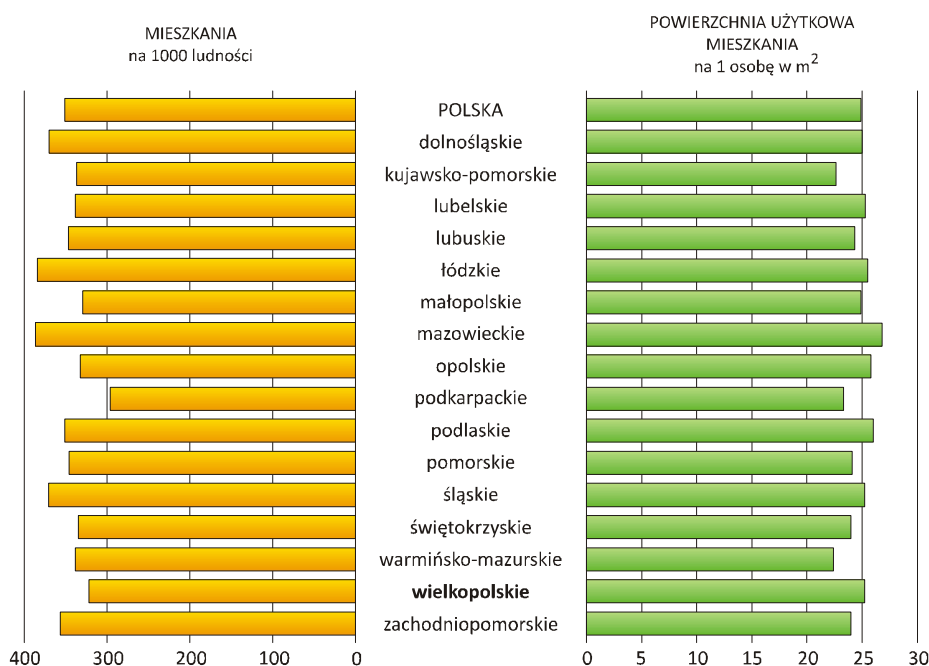

Z każdym rokiem zmienia się stan wyposażenia gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania. W porównaniu z rokiem 2009 najbardziej zwiększyła się liczba gospodarstw domowych wyposażonych w odbiorniki telewizyjne inne niż kineskopowe (33,5% gospodarstw domowych, wzrost o 13,5 pkt.; w kraju 33,2%, wzrost o 10,6 pkt.), a także w komputery osobiste z dostępem do Internetu (59,4% gospodarstw, wzrost o 8,4 pkt.; w kraju 59,6%, wzrost o 6,2 pkt.), w tym z dostępem szerokopasmowym (49,3% gospodarstw, wzrost o 12,4 pkt.; w kraju 43,3%, wzrost o 12,1 pkt.), fotograficzne aparaty cyfrowe (52,3% gospodarstw, wzrost o 5,8 pkt.; w kraju 49,6%, wzrost o 3,9 pkt.), zmywarki do naczyń (17,6% gospodarstw, wzrost o 5,1 pkt.; w kraju 15,7%, wzrost o 3,4 pkt.) oraz roboty kuchenne (64,8% gospodarstw, wzrost o 4,6 pkt.; w kraju 63,2%, wzrost o 1,9 pkt.).

Zasoby mieszkaniowe

Według bilansu zasobów mieszkaniowych, w 2010 r. w województwie wielkopolskim było 1101,2 tys. mieszkań, tj. o 1,0% więcej niż w 2009 r. Podobnie jak w poprzednich latach, pod względem wielkości zasobów Wielkopolska plasowała się na 3. miejscu po województwach mazowieckim i śląskim, jednak biorąc pod uwagę liczbę mieszkań w przeliczeniu na 1000 ludności – zajmowała przedostatnią lokatę w kraju, wyprzedzając jedynie województwo podkarpackie (zob. wykres 14). W 2010 r. na 1000 ludności w województwie wielkopolskim przypadały średnio 322 mieszkania wobec 351 w kraju (w 2009 r., odpowiednio: 320 wobec 349). Największymi zasobami mieszkaniowymi w Wielkopolsce dysponowały miasta na prawach powiatu. W Poznaniu wskaźnik liczony na 1000 ludności wyniósł 431 mieszkań, w Kaliszu – 386 mieszkań, w Koninie – 362 mieszkania i w Lesznie – 349 mieszkań. Najmniej zasobów mieszkaniowych miały natomiast powiaty: leszczyński (253 mieszkania na 1000 ludności), kaliski (264 mieszkania), gostyński (266 mieszkań) oraz grodziski (268 mieszkań).

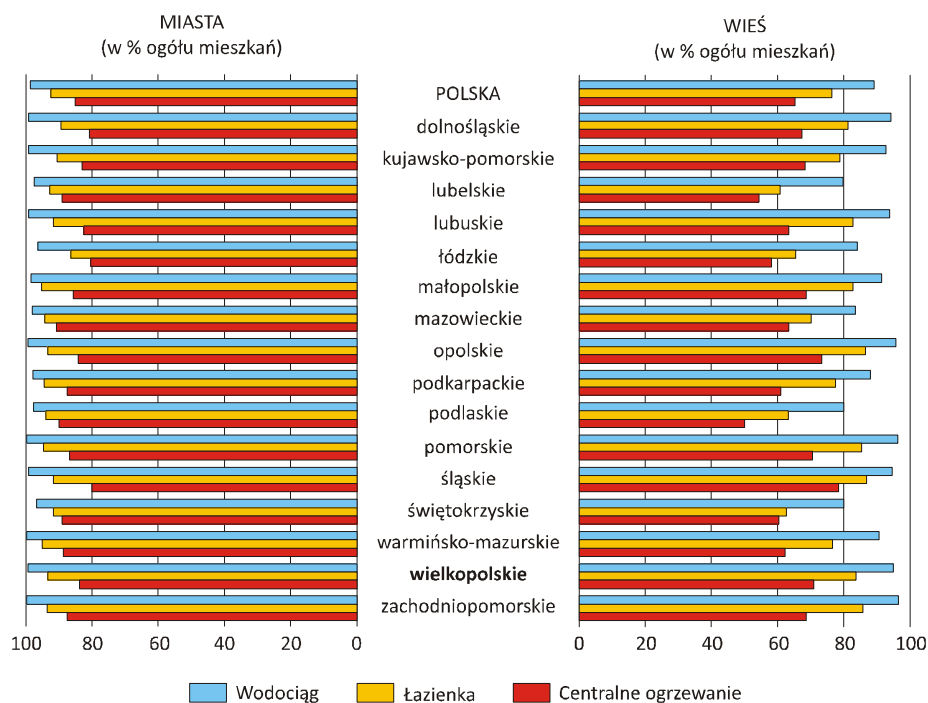
Wykres 14. **ZASOBY MIESZKANIOWE W POLSCE WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2010 R.**
Stan w dniu 31 XII

W roku 2010 w województwie wielkopolskim na 1 osobę przypadało przeciętnie 25,2 m² powierzchni użytkowej mieszkania (o 0,3 m² więcej niż przed rokiem), a w kraju 24,9 m² (o 0,3 m² więcej). W Wielkopolsce 1 mieszkanie zamieszkiwało średnio 3,11 osób, podczas gdy w kraju 2,85 osób, natomiast na 1 izbę przypadało przeciętnie 0,78 osób (w kraju 0,77). Mieszkania na wsi miały przeciętnie więcej izb i większą przeciętną powierzchnię użytkową niż w mieście (odpowiednio: 4,38 izb i 94,0 m² wobec 3,73 i 69,2 m² w mieście), ale były gęściej zaludnione (3,75 osób na mieszkanie i 25,0 m² powierzchni użytkowej na osobę wobec 2,73 osób i 25,3 m² w mieście).

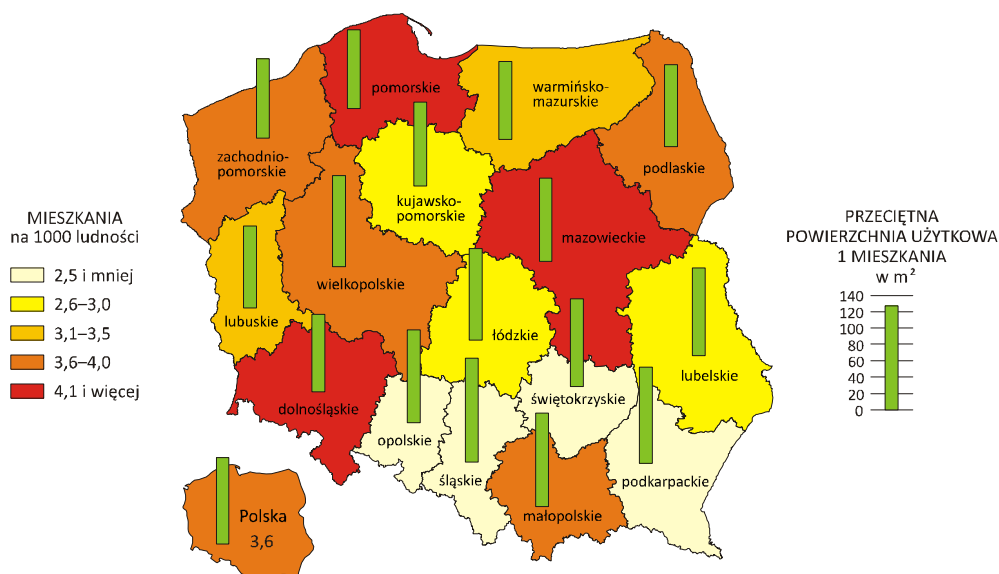
W 2010 r. w województwie wielkopolskim odnotowano dalsze zmiany w wyposażeniu lokali mieszkalnych w podstawowe instalacje. Przez wodociągi było obsługiwanych 97,7% mieszkań (podobnie jak przed rokiem), a centralne ogrzewanie miało 79,0% lokali (wzrost udziału o 0,2 pkt.). Stopień wyposażenia mieszkań w pozostałe instalacje w ciągu roku wzrósł o 0,1 pkt. Ustęp posiadało 91,3% mieszkań, łazienkę – 89,8%, a gaz sieciowy – 52,7% mieszkań (wzrost o 3,3 pkt.). Sytuację w województwie wielkopolskim na tle kraju, z uwzględnieniem przekroju „miasto – wieś”, pokazuje wykres 15.

Wykres 15. **MIESZKANIA WYPOSAŻONE W INSTALACJE W POLSCE WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2010 R.**
Stan w dniu 31 XII

W roku 2010 w województwie wielkopolskim oddano do użytkowania 13,5 tys. mieszkań, tj. o 5,5% mniej niż przed rokiem. W skali kraju stanowiły one 9,9%. Pod względem liczby wybudowanych mieszkań województwo wielkopolskie zajęło 2. miejsce po województwie mazowieckim (29,0 tys. mieszkań, tj. 21,3%). W przeliczeniu na 1000 ludności w Wielkopolsce przekazano do eksploatacji średnio 4 mieszkania, tj. nieco więcej niż przeciętnie w Polsce (3,6 mieszkań), chociaż mniej niż przed rokiem (w 2009 r. wskaźnik dla województwa wielkopolskiego i dla kraju wynosił 4,2 mieszkań na 1000 mieszkańców). W 2010 r. wskaźnik wyższy od notowanego w Wielkopolsce uzyskały tylko 3 województwa: mazowieckie (5,5 mieszkań wobec 7,5 przed rokiem), pomorskie (5,3 mieszkań wobec 6,5) oraz dolnośląskie (4,4 mieszkań wobec 4,9). Na poziomie zbliżonym do krajowego kształtowała się natomiast liczba mieszkań, w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, zrealizowanych województwach: małopolskim, podlaskim i zachodniopomorskim (zob. wykres 16). W większości wielkopolskich powiatów oddano do użytkowania mniej mieszkań niż przeciętnie województwie (zob. wykres 17). Najwyższy wskaźnik zanotowano w powiecie poznańskim, gdzie na 1000 ludności przypadła 11,8 nowych mieszkań. Średnią wojewódzką (4 mieszkania), osiągnął powiat gnieźnieński a wielkość tę przekroczyły Poznań (5,8 mieszkań) oraz powiat obornicki (5 mieszkań). W 8 powiatach na 1000 mieszkańców przypadły mniej niż 2 nowo wybudowane mieszkania. Najniższy wskaźnik zanotowano w Koninie oraz powiatach krotoszyńskim i wolsztyńskim (1,5 mieszkań).

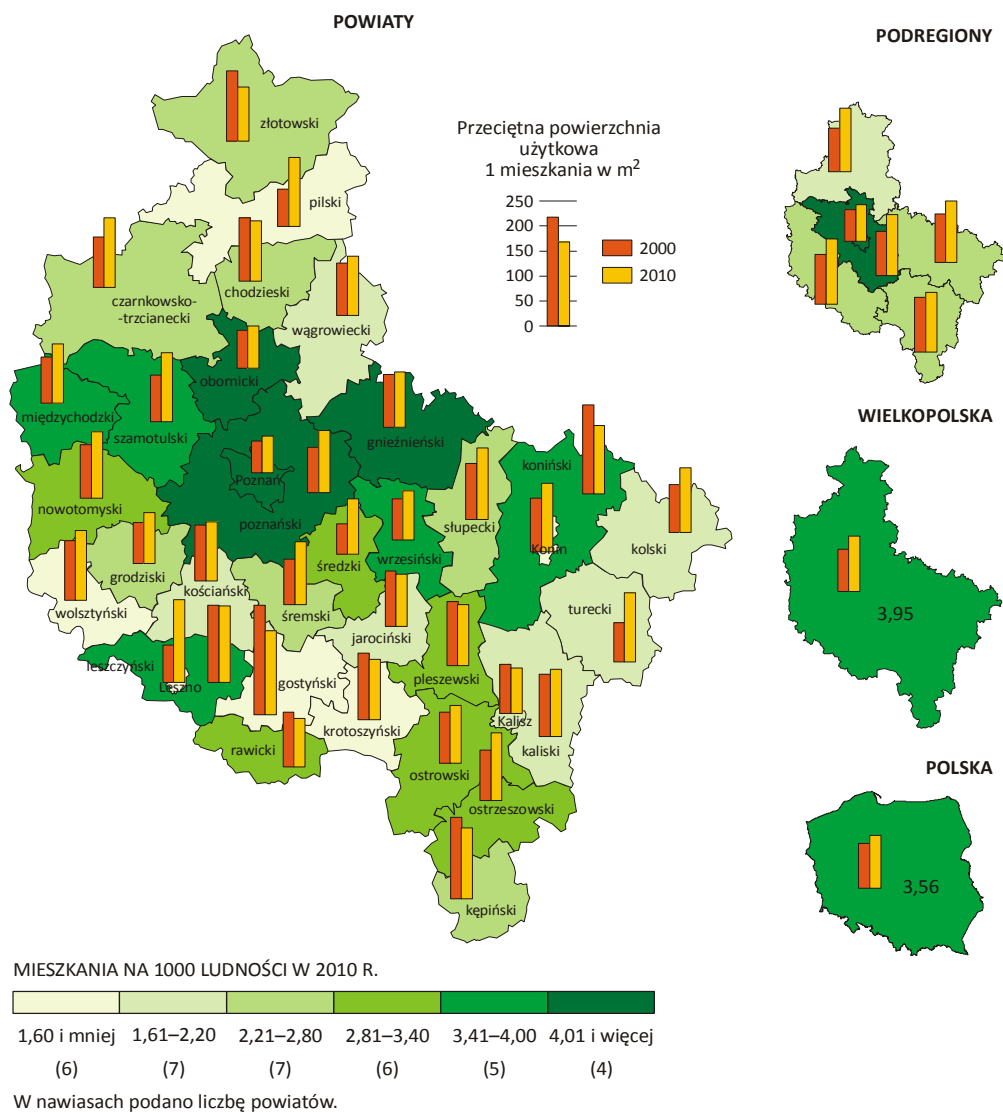
Wykres 16. **MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA W POLSCE WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2010 R.**

W przeliczeniu na 1000 zawartych małżeństw, w 2010 r. w województwie wielkopolskim przekazano do eksploatacji 637 mieszkań, przy średniej dla całego kraju 595 mieszkań. Lokowało to Wielkopolskę na 5. miejscu po województwach: mazowieckim (950 mieszkań), pomorskim (868 mieszkań), dolnośląskim (778 mieszkań) i zachodniopomorskim (644 mieszkania). W województwie wielkopolskim budownictwo mieszkaniowe najintensywniej rozwija się w powiecie poznańskim; w 2010 r. na 1000 zawartych małżeństw przypadało tu 1946 mieszkań. Wskaźnik wyższy od średniej wojewódzkiej zanotowano też w Poznaniu (1005 mieszkań) i w powiecie obornickim (742 mieszkania). W pozostałych powiatach wartości tego miernika nie przekraczały średniej wojewódzkiej, a najniższy wskaźnik odnotowano w powiecie gostyńskim, gdzie na 1000 zawartych małżeństw oddano do użytkowania 227 mieszkań.

Przeciętna powierzchnia użytkowa nowo budowanych mieszkań w województwie wielkopolskim w 2010 r. wynosiła 111,4 m² (przed rokiem 108,3 m²), przy średniej wielkości w Polsce 106,1 m² (99,6 m² w 2009 r.). Pod względem przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkań Wielkopolska zajmowała 6. miejsce w kraju. Największe mieszkania w 2010 r. oddano do użytkowania w powiatach: gostyńskim (o przeciętnej powierzchni 167,9 m²), Lesznie (165,1 m²) i leszczyńskim (153,6 m²), natomiast najmniejszą powierzchnię miały nowo budowane mieszkania w Poznaniu (72,5 m²), w powiecie obornickim (83,7 m²) oraz w Kaliszu (91,1 m²); zob. wykres 17.

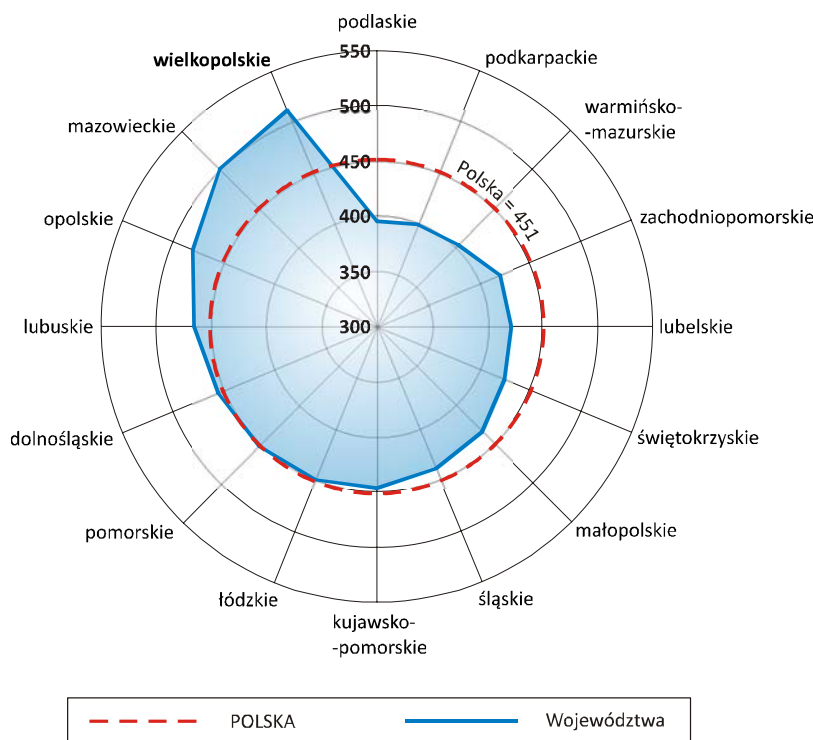
Wykres 17. MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA

Transport i łączność

Według stanu na koniec 2010 r., w województwie wielkopolskim było zarejestrowanych 1745,6 tys. samochodów osobowych. W ciągu roku przybyło ich blisko 70 tys. (wzrost o 4,0%; w kraju o 4,5%). W przeliczeniu na 1000 ludności w Wielkopolsce w 2010 r. przypadało 510 samochodów osobowych, tj. o 18 więcej niż przed rokiem i o 59 więcej niż przeciętnie w kraju. Wielkopolska od lat utrzymuje pod tym względem czołową pozycję wśród wszystkich województw (zob. wykres 18); dystans dzielący ją od województwa podlaskiego, zajmującego w tym rankingu ostatnią lokatę, w 2010 r. wyniósł 115 samochodów i w ciągu roku zwiększył się o 1.

Wykres 18. **SAMOCHODY OSOBOWE NA 1000 LUDNOŚCI W POLSCE WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2010 R.**
Stan w dniu 31 XII

W 2010 r. w Wielkopolsce było zarejestrowanych 7,2 tys. autobusów (7,4% ich ogólnej liczby w kraju). W porównaniu z poprzednim rokiem w województwie wielkopolskim przybyło 98 autobusów (wzrost o 1,4%; w kraju o 1,7%).

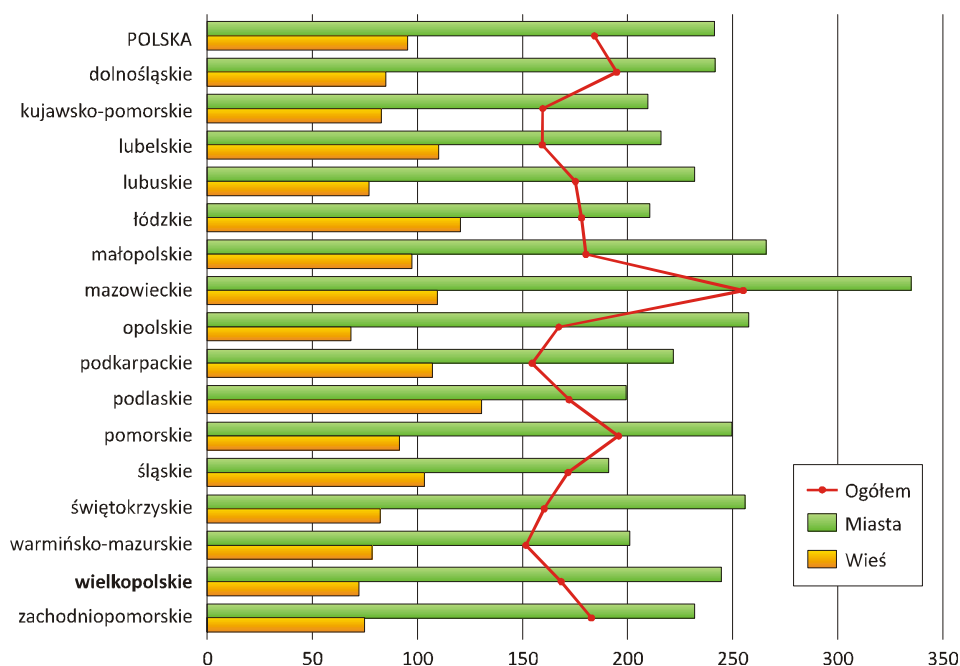
Sieć komunikacji miejskiej w województwie wielkopolskim w 2010 r. obejmowała 4856 km linii, w tym 4639 km linii autobusowych. Pod względem długości linii komunikacyjnych Wielkopolska zajmowała 5. miejsce po województwach śląskim, mazowieckim, małopolskim i tódzkim. Tabor komunikacji miejskiej w 2010 r. stanowiły 823 autobusy i 337 tramwajów. Do przewozu osób niepełnosprawnych przystosowane było 600 autobusów i 25 tramwajów.

W 2010 r. na obszarze województwa wielkopolskiego działało 845 placówek pocztowych operatora publicznego, tj. o 6 więcej niż przed rokiem (w całym kraju przybyły w tym czasie 22 placówki). Nadal więcej placówek pocztowych jest na wsi niż w mieście. W 2010 r. w województwie wielkopolskim na 1 placówkę przypadało średnio 4047 osób (w Polsce 4567 osób). W miastach wskaźnik był wyższy i wynosił 4730 osób wobec 3421 osób na wsi (w kraju, odpowiednio: 6035 wobec 3312).

Operatorzy niepubliczni w województwie wielkopolskim w 2010 r. prowadzili 226 placówek pocztowych, tj. 8,9% wszystkich jednostek tego typu w Polsce. Więcej placówek miały tylko województwa: śląskie, mazowieckie i dolnośląskie. Większość placówek (214, tj. 94,7%) znajdowała się w miastach. Na 1 placówkę operatora niepublicznego w województwie wielkopolskim w 2010 r. przypadało 15130 osób wobec 15033 w kraju (w miastach, odpowiednio: 8929 osób wobec 9442 w kraju).

Liczba abonentów telefonicznych operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej (standardowe łącza główne) w 2010 r. w województwie wielkopolskim wyniosła 575,9 tys. i w stosunku do poprzedniego roku zmniejszyła się o 6,8% (w kraju o 4,7%). W miastach liczba abonentów była o 6,5% mniejsza niż przed rokiem, a na wsi zmniejszyła się o 7,9%. Podobnie jak w poprzednich latach, w 2010 r. w miastach województwa wielkopolskiego w przeliczeniu na 1000 ludności przypadało ponad 3-krotnie więcej telefonów niż na wsi (odpowiednio: 244,5 wobec 72,1; w kraju 241,2 wobec 95,4). Biorąc pod uwagę ogólną liczbę abonentów telefonicznych operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej, Wielkopolska znalazła się na 4. miejscu w Polsce po województwach: mazowieckim, śląskim i małopolskim, ale wskaźnik liczony na 1000 ludności (średnio 168,4 abonentów, przy przeciętnej w kraju 184,2), podobnie jak w 2009 r., lokował województwo wielkopolskie dopiero na miejscu 10. (zob. wykres 19).

Wykres 19. **STANDARDOWE TELEFONICZNE ŁĄCZA GŁÓWNE NA 1000 LUDNOŚCI W POLSCE WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2010 R.**
Stan w dniu 31 XII

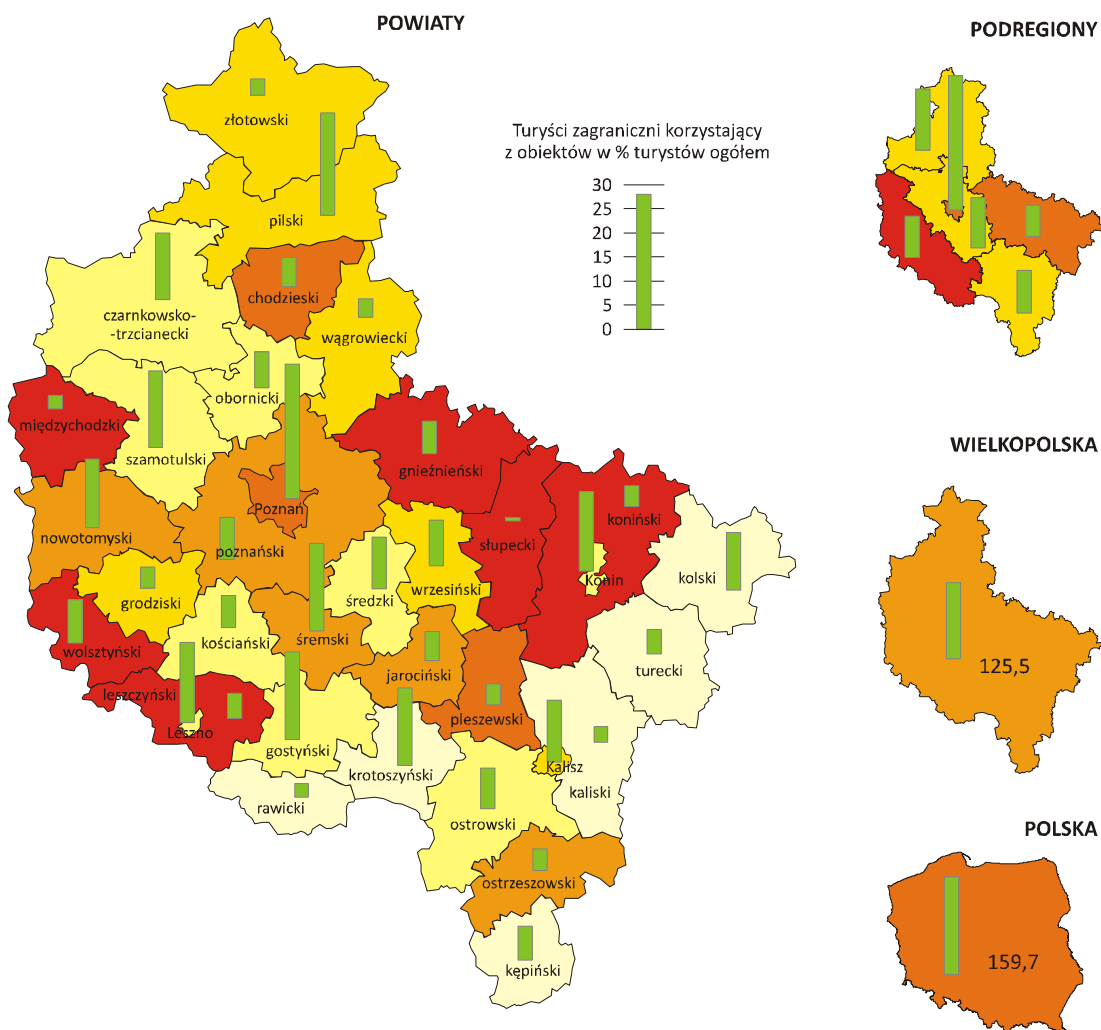
Według stanu na koniec 2010 r., w województwie wielkopolskim było zarejestrowanych 418,9 tys. abonentów telewizji kablowej. W porównaniu z poprzednim rokiem liczba ta wzrosła o 9,7%, przy średnim wzroście w kraju o 6,6%. Pod względem liczby abonentów Wielkopolska zajmowała 3. lokatę. W przeliczeniu na 1000 ludności przypadało tu 123 abonentów telewizji kablowej, czyli podobnie jak w kraju (124; przed rokiem 112 wobec 117 w kraju). Wskaźnik ten lokował województwo wielkopolskie dopiero na 10. miejscu, tj. o 1 pozycję wyżej aniżeli przed rokiem.

Baza noclegowa

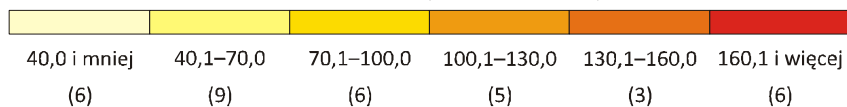
Według stanu na koniec lipca 2010 r. turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania w województwie wielkopolskim dysponowały 42,9 tys. miejsc noclegowych. W porównaniu z poprzednim rokiem ogólna liczba miejsc zwiększyła się o 4482, tj. o 11,7%, przy średnim wzroście w kraju o 0,6%. Najwięcej miejsc noclegowych przybyło w hotelach (1171 miejsc, co oznacza wzrost o 8,0%; w kraju o 6,3%). Baza hotelowa w województwie wielkopolskim

w końcu lipca 2010 r. obejmowała 209 hoteli, 19 moteli, 17 pensjonatów i 75 innych obiektów hotelowych o łącznej liczbie 20,7 tys. miejsc noclegowych. W 2010 r. z noclegów w turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania w Wielkopolsce skorzystało łącznie 1598,9 tys. turystów (o 9,7% więcej niż przed rokiem; w kraju o 5,7% więcej), w tym 253,2 tys. z zagranicy (o 4,0% więcej niż przed rokiem; w kraju o 7,1% więcej). Obcokrajowcy stanowili 15,8% wszystkich turystów w Wielkopolsce i 6,1% ogółu turystów zagranicznych odwiedzających Polskę (w 2009 r., odpowiednio: 16,7% i 6,3%). W wielkopolskich obiektach turystycznych gościom z zagranicy w 2010 r. udzielono łącznie 479,0 tys. noclegów (o 1,7% mniej niż przed rokiem; w kraju o 4,7% więcej), co stanowiło 15,6% ogółu noclegów udzielonych w województwie i 4,8% noclegów udzielonych turystom zagranicznym w całym kraju (w 2009 r., odpowiednio: 17,5% i 5,1%).

Wykres 20. TURYSTYCZNE OBIEKTY ZBIOROWEGO ZAKWATEROWANIA W 2010 R.

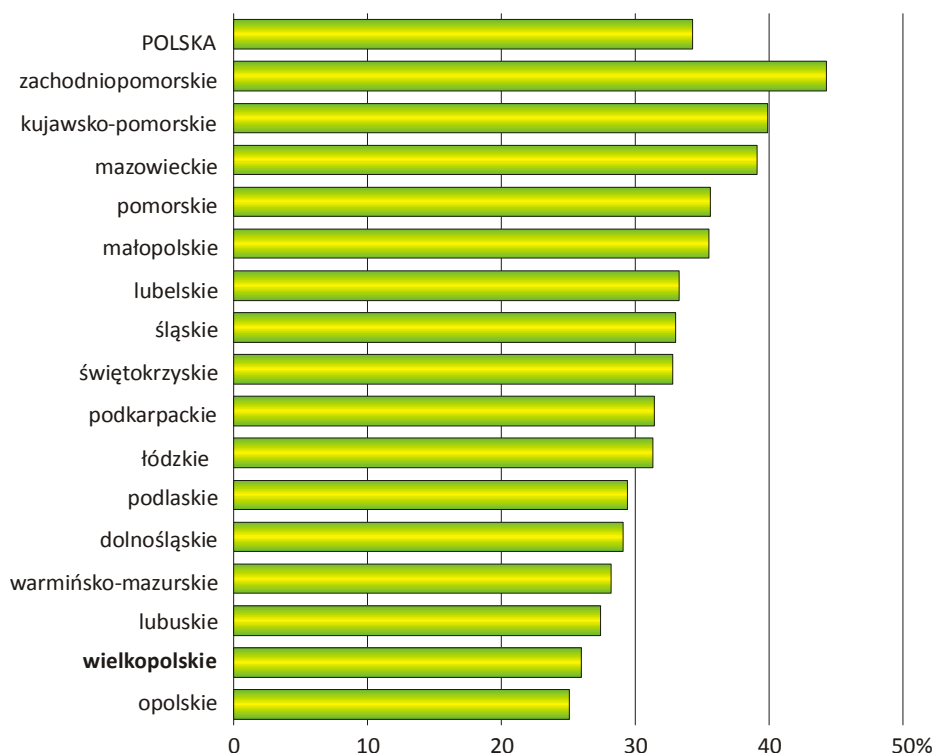
MIEJSCA NOCLEGOWE NA 10 TYS. LUDNOŚCI (stan w dniu 31 VIII)

W nawiasach podano liczbę powiatów.

Wykorzystanie bazy noclegowej w województwie wielkopolskim jest ciągle mniejsze od możliwości w tym zakresie. W 2010 r. stopień wykorzystania miejsc noclegowych w obiektach turystycznych zbiorowego zakwaterowania wyniósł tu średnio 26,0% wobec 26,6% przed rokiem (w kraju 34,3% wobec 35,7% w 2009 r.). Pod względem wykorzystania miejsc noclegowych Wielkopolska wciąż zajmuje jedną z niższych pozycji w kraju (zob. wykres 21). Najpełniej miejsca noclegowe, jakimi wielkopolskie obiekty turystyczne dysponowały w 2010 r., zostały wykorzystane w powiatach wągrowieckim (37,8%; 42,6% w 2009 r.) i grodziskim (34,2%; 19,8% w 2009 r.), a także w Poznaniu (33,1%; 31,3% w 2009 r.), Koninie (27,5%; 29,9% w 2009 r.) i Lesznie (27,5%; 29,4% w 2009 r.) oraz w powiatach: międzychodzkiem (31,2%; 28,0% w 2009 r.), gnieźnieńskim (28,8%; 29,0% w 2009 r.), wrzesińskim (26,6%; 29,9% w 2009 r.), wolsztyńskim (26,5%; 30,0% w 2009 r.) i gostyńskim (26,2%; 33,0% w 2009 r.). Najstąbiej dostępną bazę noclegową turystyki wykorzystano w powiatach słupeckim (11,9%; 15,5% w 2009 r.) i kaliskim (12,7%; 8,6% w 2009 r.). Spośród ogółu turystów odwiedzających Wielkopolskę najwięcej skorzystało z bazy noclegowej w Poznaniu (36,5%), a także w powiatach: konińskim (10,0%), poznańskim (9,9%) i gnieźnieńskim (4,6%). Turyści zagraniczni najczęściej korzystali z miejsc noclegowych w Poznaniu (64,4% ogólnej liczby obcokrajowców).

Wykres 21. **STOPIEŃ WYKORZYSTANIA MIEJSC NOCLEGOWYCH^a W POLSCE WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2010 R.**

^a W turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania.

W 2010 r. w wielkopolskich obiektach turystycznych zbiorowego zakwaterowania funkcjonowało 666 placówek gastronomicznych, w tym 302 restauracje oraz 180 barów i kawiarni. W porównaniu z poprzednim rokiem przybyło 31 restauracji, z tego 23 w hotelach. W tzw. pozostałych obiektach zbiorowego zakwaterowania najwięcej było stołówek (80 placówek, tj. o 1 więcej niż w 2009 r.) oraz punktów gastronomicznych (60 placówek, tj. o 12 mniej).

Ochrona zdrowia

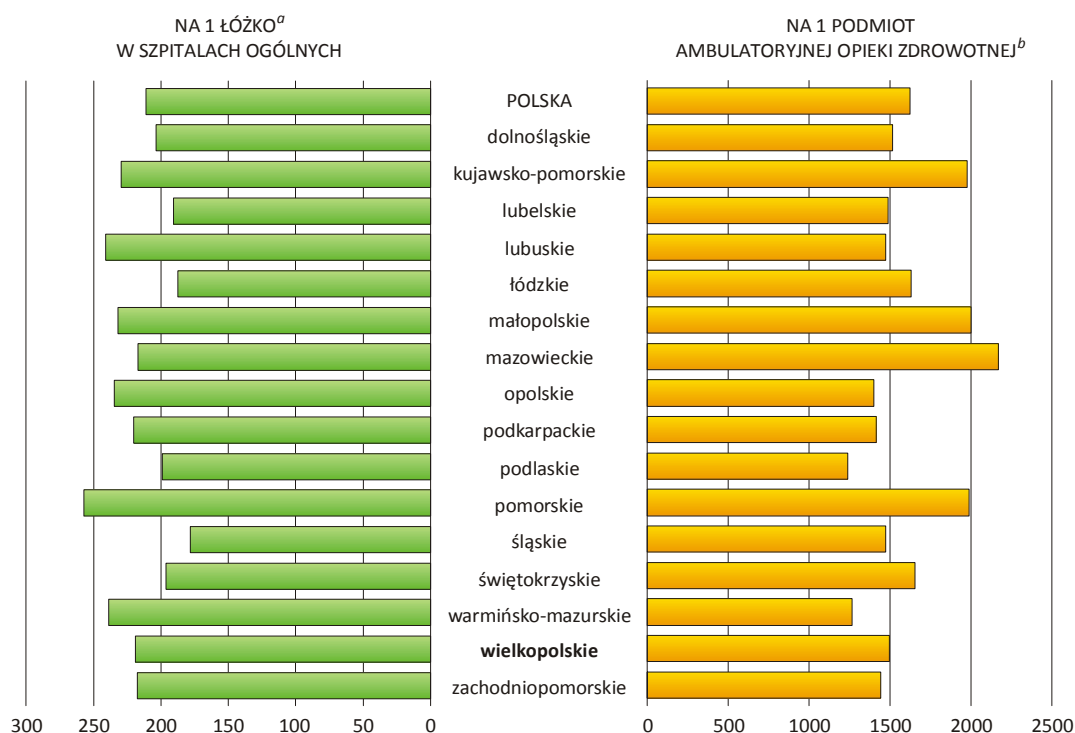
Według danych Ministerstwa Zdrowia, w roku 2010 w województwie wielkopolskim w gronie pracowników medycznych¹ było 4984 lekarzy, 483 dentyistów, 13442 pielęgniarki, 2116 położnych i 2287 farmaceutów. W porównaniu z poprzednim rokiem w Wielkopolsce, inaczej niż w kraju, zmniejszyła się liczba lekarzy i dentyistów, przybyło natomiast pielęgniarek. Wzrost objął także liczbę położnych i farmaceutów. W grupie położnych i pielęgniarek przybyło osób z tytułem magistra. Spadek liczby lekarzy dotyczył zarówno ogółu zatrudnionych w publicznych i niepublicznych zakładach opieki zdrowotnej oraz w gabinetach, jak i specjalistów.

Rozwija się ambulatoryjna opieka zdrowotna obejmująca zakłady opieki zdrowotnej i praktyki lekarskie. W 2010 r. w województwie wielkopolskim działały 1493 zakłady, zarejestrowano także 798 praktyk lekarskich prowadzonych w ramach kontraktu z Narodowym Funduszem Zdrowia. W 2010 r. w zakresie ambulatoryjnej opieki zdrowotnej udzielono łącznie 24529,9 tys. porad, tj. o 0,1% mniej niż przed rokiem. Liczba porad na 1 mieszkańca województwa wielkopolskiego wyniosła 6,6 w przypadku porad lekarskich i 0,6 dla porad stomatologicznych (przy średniej dla Polski, odpowiednio: 6,6 i 0,8).

W 2010 r. wielkopolskie szpitale ogólne dysponowały 15,6 tys. łóżek (łącznie z łózkami i inkubatorami dla noworodków). Na 10 tys. ludności przypadało tu 45,7 łóżek, przy przeciętnej dla kraju 47,4. Wskaźnik ten lokował Wielkopolskę na 9. miejscu po województwach: śląskim (56,1 łóżek), łódzkim (53,4), lubelskim (52,5), świętokrzyskim (50,9), podlaskim (50,2), dolnośląskim (49,1), mazowieckim (46,1) i zachodniopomorskim (46,0). Na 1 łóżko w szpitalach ogólnych w województwie wielkopolskim przypadało średnio 219 osób wobec 211 osób w kraju (w 2009 r., odpowiednio 214 wobec 209). Wskaźnik określający liczbę ludności przypadającą na ambulatoryjny zakład opieki zdrowotnej (łącznie z praktykami lekarskimi) w 2010 r. w województwie wielkopolskim wyniósł 1493 osoby wobec 1623 w kraju (w 2009 r. 1576 osób w Wielkopolsce wobec 1648 osób w kraju). W 6 województwach wskaźnik ten był wyższy od krajowego (zob. wykres 22).

¹ Dane o pracownikach medycznych pracujących obejmują osoby, dla których głównym miejscem pracy jest praktyka lekarska, pielęgniarska lub położnicza tzn. pracujący bezpośrednio z pacjentem, tj. bez osób, dla których głównym miejscem pracy jest uczelnia, jednostka administracji państwowej lub samorządu terytorialnego, NFZ albo opieka społeczna.

Wykres 22. **LUDNOŚĆ OBJĘTA OPIEKĄ ZDROWOTNĄ W POLSCE WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2010 R.**

^a łącznie z łóżkami i inkubatorami dla noworodków.

^b Zakłady opieki lekarskiej łącznie z praktykami lekarskimi.

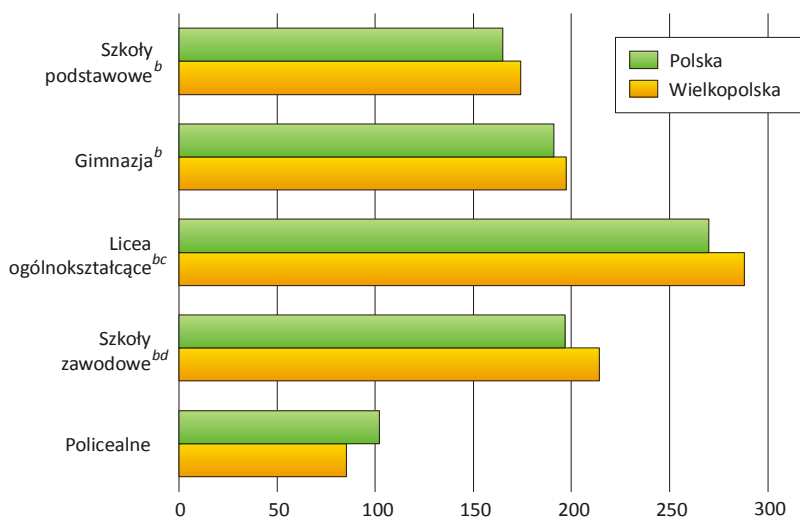
Edukacja

W roku szkolnym 2010/2011 edukacja na poziomie podstawowym, gimnazjalnym, ponadgimnazjalnym i policealnym, łącznie ze szkołami dla dorosłych, objęła 518,2 tys. osób, tj. o 2,3% mniej niż przed rokiem. Do szkół dla dzieci i młodzieży (nie wliczając szkół policealnych) uczęszczało 464,8 tys. uczniów, z tego 7,7 tys. uczyło się w szkołach specjalnych.

W większości typów szkół w Wielkopolsce na 1 placówkę przypadało więcej uczniów niż przeciętnie w kraju (zob. wykres 23). Nauczaniem w zakresie szkoły podstawowej dla dzieci i młodzieży w roku szkolnym 2010/2011 w województwie wielkopolskim objęte było 209,8 tys. uczniów (o 1,3% mniej niż w poprzednim roku szkolnym), w tym 2,4 tys. uczyło się w szkołach specjalnych. Na 1 szkołę podstawową w Wielkopolsce (wyłączając szkoły specjalne) przypadało średnio 174 uczniów (176 uczniów w 2009 r.), tj. o 9 osób więcej niż przeciętnie w kraju (165 uczniów wobec 168 przed rokiem). W miastach wskaźnik był wyższy i wynosił 356 uczniów na szkołę (w Koninie 397). Na wsi wskaźnik wyniósł średnio 103 uczniów na szkołę, a najniżej kształtował się w powiecie kaliskim, gdzie na 1 placówkę przypadało 89 uczniów.

W wielkopolskich gimnazjach dla młodzieży w roku szkolnym 2010/2011 uczyło się 119,1 tys. osób (o 3,7% mniej niż przed rokiem), w tym 2,9 tys. w szkołach specjalnych. Nie wliczając gimnazjów specjalnych, w wielkopolskich gimnazjach dla młodzieży kształciło się przeciętnie 197 uczniów (o 10 mniej niż w poprzednim roku), przy średniej w kraju 191 uczniów na szkołę (201 uczniów w roku 2009/2010). Wyższy wskaźnik notowano w miastach niż na wsi (odpowiednio: 263 uczniów wobec 138).

Wykres 23. LICZBA UCZNIÓW NA 1 SZKOŁĘ^a W ROKU SZKOLNYM 2010/2011
Stan na początku roku szkolnego

^a Bez szkół specjalnych.

^b Dla dzieci i młodzieży.

^c Łącznie z uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi.

^d Zasadnicze zawodowe, licea profilowane, technika, technika uzupełniająca i artystyczne ogólnokształcące dające uprawnienia zawodowe.

Do liceów ogólnokształcących (łącznie z liceami uzupełniającymi) w roku szkolnym 2010/2011 w województwie wielkopolskim uczęszczało 52,8 tys. uczniów, tj. o 3,1% mniej niż przed rokiem. Nie wliczając szkół specjalnych, na 1 liceum przypadało średnio 288 uczniów wobec 270 w kraju (w roku szkolnym 2009/2010 było to 294 uczniów wobec 278 w kraju), natomiast w liceach ogólnokształcących i uzupełniających specjalnych wskaźnik wyniósł 17 uczniów na szkołę wobec 14 uczniów przed rokiem (w kraju 21 uczniów na szkołę wobec 22 w roku 2009/2010).

Liczba uczniów kontynuujących naukę w szkołach zawodowych dla młodzieży (w szkołach zasadniczych, liceach profilowanych, technikach i technikach uzupełniających, w szkołach przysposabiających do zawodu, a także w ogólnokształcących szkołach artystycznych dających uprawnienia zawodowe) w roku szkolnym 2010/2011 wyniosła 83,1 tys., tj. o 4,6% mniej niż przed rokiem. W szkołach zawodowych specjalnych uczyło się 2,4 tys. osób. Na 1 szkołę zawodową dla młodzieży (nie wliczając szkół specjalnych) przypadało 214 uczniów, przy średniej w kraju 197 uczniów (w 2009 r., odpowiednio: 215 wobec 192 w kraju). W wielkopolskich szkołach zawodowych specjalnych (łącznie z przysposabiającymi do pracy) w 2010 r. uczyło się średnio 29 uczniów (tak jak przed rokiem). W kraju na 1 szkołę tego typu przypadało 30 uczniów (przed rokiem 31).

W wielkopolskich szkołach policealnych naukę kontynuowało 25,0 tys. uczniów, tj. o 1,8% więcej niż przed rokiem. Na 1 placówkę przypadało tu 85 uczniów wobec 102 w kraju (przed rokiem, odpowiednio: 73 uczniów wobec 89).

W roku 2010/2011 na 39 wielkopolskich wyższych uczelniach studiowało 171,0 tys. studentów (o 3,2% mniej niż przed rokiem; w kraju mniej o 3,1%), w tym 1,9 tys. cudzoziemców. Wielkopolscy studenci stanowili 9,3% ogółu osób studiujących w kraju. Na studiach stacjonarnych zarejestrowanych było 50,5% ogólnej liczby studentów, a na niestacjonarnych 49,5% (w kraju udziały te wyniosły, odpowiednio: 51,6% i 48,4%). Proporcje te kształtowały się różnie na poszczególnych uczelniach. Największy odsetek studentów stacjonarnych miały uczelnie poznańskie: Akademia Muzyczna im. Ignacego Jana Paderewskiego w Poznaniu (79,0%), Akademia Wychowania Fizycznego im. Eugeniusza Piaseckiego (70,5%), Uniwersytet Przyrodniczy (70,3%), Politechnika Poznańska (69,3%) oraz Uniwersytet Medyczny

im. Karola Marcinkowskiego (68,1%). Biorąc pod uwagę tylko te szkoły wyższe, których słuchacze stanowili przynajmniej 2,0% ogółu studiujących w województwie wielkopolskim, najmniej osób studiowało w systemie stacjonarnym w Wyższej Szkole Pedagogiki i Administracji im. Mieszka I w Poznaniu (10,6% ogółu studentów) oraz w Wyższej Szkole Bankowej w Poznaniu (16,3%).

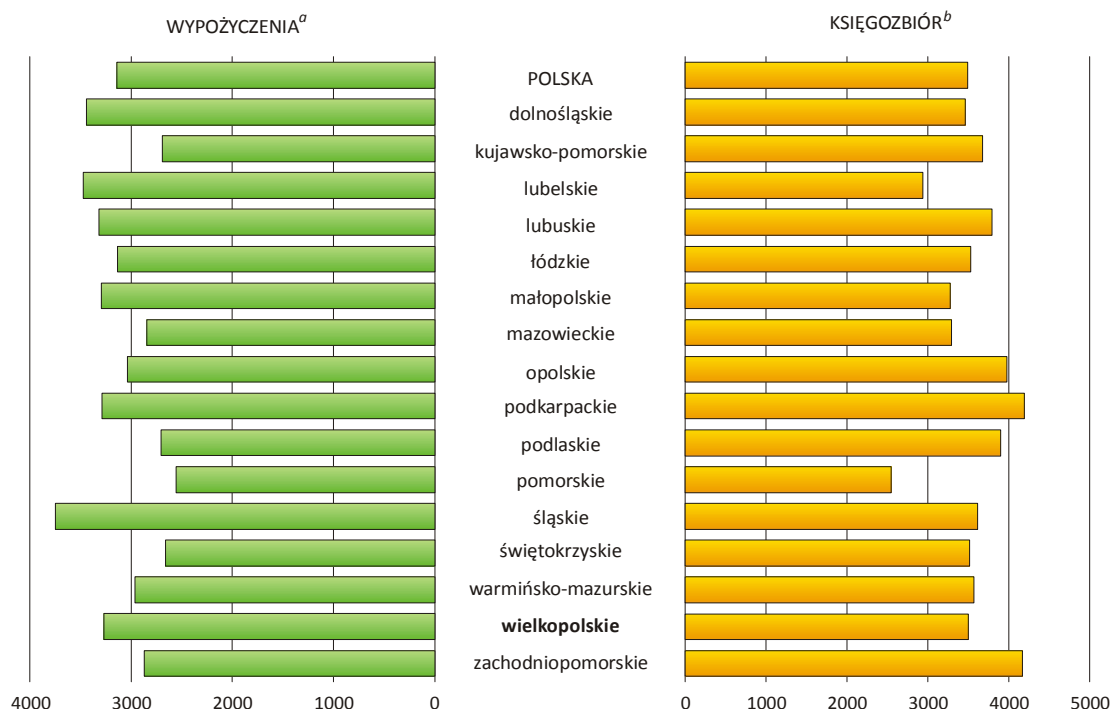
Największą uczelnią w Wielkopolsce jest Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu; w roku 2010/2011 koncentrowało się tam 26,3% ogólnej liczby studentów w Wielkopolsce.

Kultura

W roku 2010 r. w województwie wielkopolskim działało 714 bibliotek i filii oraz 186 punktów bibliotecznych. W skali kraju wielkopolskie placówki biblioteczne stanowiły 9,2% (w przypadku bibliotek i filii udział wynosił 8,6%, a dla punktów bibliotecznych – 12,9%). Na 1 placówkę biblioteczną w Wielkopolsce przypadało w tym czasie średnio 3799 osób (3745 osób w 2009 r.), podczas gdy w kraju 1 placówka obsługiwała przeciętnie 3906 osób (3871 osób w 2009 r.).

Księgozbiór wielkopolskich bibliotek publicznych w 2010 r. obejmował 11956,6 tys. woluminów, co stanowiło 9,0% zasobów bibliotecznych w kraju i plasowało Wielkopolskę na 3. miejscu, po województwach mazowieckim (12,9%) i śląskim (12,6%). Na 1 bibliotekę w województwie wielkopolskim przypadało średnio 16746 woluminów, czyli więcej niż przeciętnie w kraju (15973 woluminy), jednak pod względem wielkości księgozbioru przeliczonej na 1000 mieszkańców, Wielkopolska, gdzie wskaźnik ten wyniósł 3497 egzemplarzy (w kraju 3488), zajmowała dopiero 11. miejsce (zob. wykres 24).

Wykres 24. **DZIAŁALNOŚĆ BIBLIOTEK PUBLICZNYCH W POLSCE WEDŁUG WOJEWÓDZTW NA 1000 LUDNOŚCI W 2010 R.**

a łącznie z punktami bibliotecznymi; bez wypożyczeń międzybibliotecznych.

b Stan w dniu 31 XII.

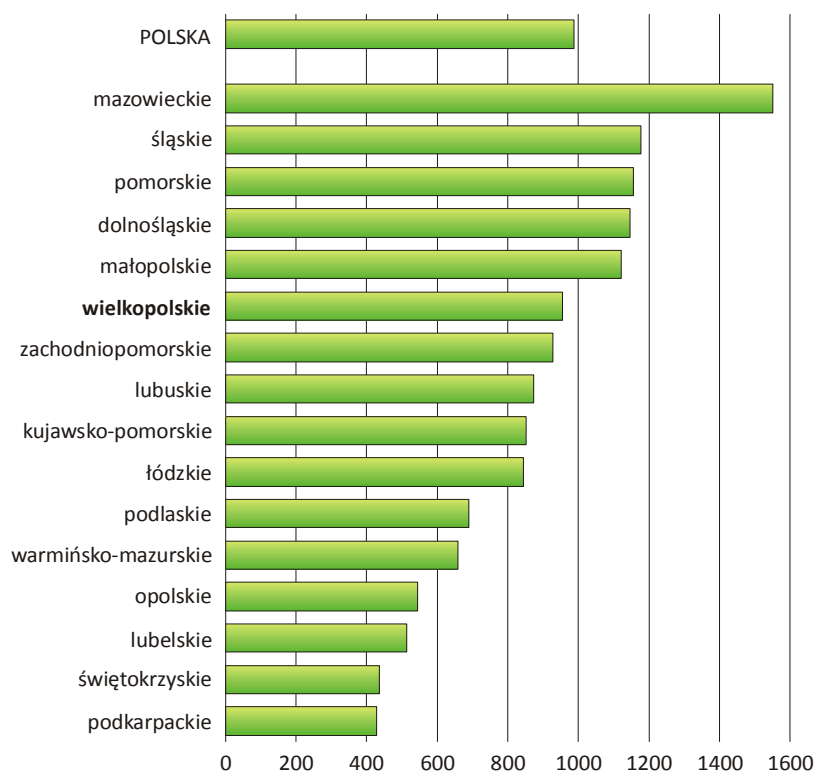
W roku 2010 w wielkopolskich bibliotekach było zarejestrowanych 549,7 tys. czytelników. Liczba ta była o 1,1% mniejsza niż przed rokiem. W ogólnej liczbie mieszkańców województwa czytelnicy bibliotek publicznych stanowili 16,1%. Udział Wielkopolan w czytelnictwie krajowym utrzymał się na poziomie 8,5%. W 2010 r. z wielkopolskich bibliotek wypożyczono łącznie 11159,6 tys. woluminów, czyli o 1,5% mniej niż przed rokiem. Wskaźnik wypożyczeń na 1000 ludności wyniósł tu 3269 woluminów (wobec 3140 woluminów w Polsce), co dało Wielkopolsce 7. miejsce w kraju (zob. wykres 24). Chociaż wypożyczenia na 1000 ludności zmniejszyły się w porównaniu z poprzednim rokiem (o 61 woluminów w Wielkopolsce i o 69 w kraju), to w województwie wielkopolskim nadal wypożycza się najwięcej książek i czasopism w przeliczeniu na 100 czytelników. W 2010 r. wskaźnik ten osiągnął 2030 woluminów wobec 1844 woluminów w kraju (w 2009 r., odpowiednio: 2038 wobec 1868).

W 2010 r. na terenie województwa wielkopolskiego działalność wystawienniczą prowadziło 86 muzeów, czyli 11,0% wszystkich placówek tego typu w Polsce. Na terenie kraju wielkopolskie muzea zorganizowały łącznie 409 wystaw własnych i obcych, co stanowiło 8,6% ogółu ekspozycji w Polsce (przed rokiem 9,9%). Wystawy obejrzało 1127,1 tys. osób, tj. 5,1% wszystkich odwiedzających wystawy muzealne w kraju. W porównaniu z poprzednim rokiem frekwencja w muzeach wzrosła o 1,7% w województwie wielkopolskim i o 7,6% w kraju. Wskaźnik zwiedzających na 1000 ludności w 2010 r. dla Wielkopolski wyniósł 330 osób (o 4 osoby więcej niż w 2009 r.), a dla kraju 582 osoby (541 osób przed rokiem). W gronie zwiedzających muzea i wystawy muzealne w województwie wielkopolskim blisko jedną trzecią (32,6%) stanowiła młodzież szkolna, podczas gdy w kraju odsetek ten kształtował się na poziomie 24,8% (w 2009 r. 33,8% w Wielkopolsce wobec 28,6% w kraju). W czasie tzw. *Nocy Muzeów* wielkopolskie placówki wystawiennicze odwiedziło 73,5 tys. osób, tj. 6,5% ogółu zwiedzających muzea w całym 2010 roku i 8,5% wszystkich uczestników tej imprezy kulturalnej w kraju.

W 2010 r. teatry i instytucje muzyczne mające swą siedzibę w Wielkopolsce na obszarze całego kraju zorganizowały łącznie 3423 przedstawienia i koncerty (6,2% ogólnej liczby spektakli w kraju), z czego 3293 na terenie własnego województwa, w tym 1920 w stałej sali. W imprezach tych uczestniczyło łącznie 773,3 tys. widzów, tj. o 11,8% więcej niż w 2009 r. Na terenie województwa wielkopolskiego w 2010 r. odbyło się 3987 przedstawień i koncertów zorganizowanych przez teatry i instytucje muzyczne z całego kraju (w tym również z Wielkopolski). Liczba widzów uczestniczących w tych przedstawieniach wyniosła 847,0 tys., co w skali kraju stanowiło 7,4% (6,4% przed rokiem). W porównaniu z rokiem 2009 frekwencja na koncertach i przedstawieniach zorganizowanych na terenie Wielkopolski zwiększyła się o 15,8%, przy nieznacznym wzroście liczby widzów w kraju (o 0,2%). Wskaźnik widzów na 1000 ludności w 2010 r. w województwie wielkopolskim wyniósł 248 osób (wobec 215 osób przed rokiem), a w kraju 302 osoby (wobec 301 osób w 2009 r.). Wartość tego wskaźnika w Wielkopolsce ulokowała województwo na 10. pozycji, tj. o dwa miejsca wyżej aniżeli w 2009 r.

W 2010 r. w województwie wielkopolskim działało 38 kin stałych, dysponujących 24,6 tys. miejsc na widowni, które stanowiły 9,9% ogółu takich miejsc w kraju. W wielkopolskich kinach stałych odbyło się 119650 seansów, czyli 8,1% wszystkich pokazów filmowych w kraju. Liczba seansów kinowych w Wielkopolsce zwiększyła się w ciągu roku o 5,2%, przy średnim wzroście w kraju o 4,3%. Seanse te obejrzało 3251,2 tys. widzów (8,7% ogółu korzystających z tej formy rozrywki w Polsce), tj. o 4,7% mniej niż w 2009 r. (w kraju mniej o 3,7%). Wskaźnik widzów na 1000 ludności w 2010 r. w Wielkopolsce wyniósł 952 osoby (wobec 1002 osób przed rokiem), przy przeciętnej w kraju 983 osoby (1022 osoby w 2009 r.). Pod względem frekwencji w kinach w 2010 r. województwo wielkopolskie, podobnie jak w poprzednim roku, zajmowało 6. miejsce w kraju (zob. wykres 25).

Wykres 25. **WIDZOWIE W KINACH NA 1000 LUDNOŚCI W POLSCE WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2010 R.**

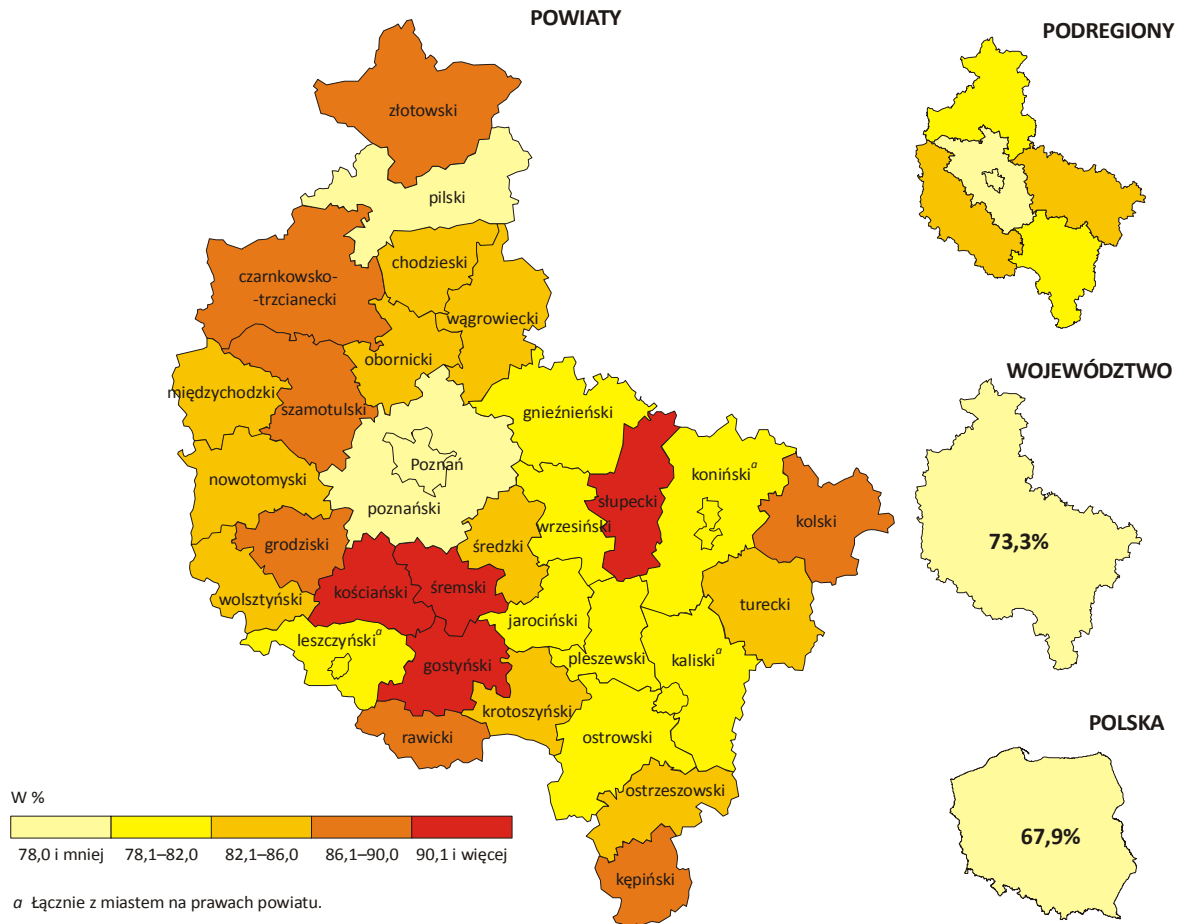

Bezpieczeństwo publiczne

W 2010 r. w województwie wielkopolskim policja odnotowała 96929 przestępstw stwierdzonych, co w porównaniu z poprzednim rokiem oznacza spadek o 0,8% (w kraju wzrost o 0,8%). Najwięcej przestępstw miało charakter kryminalny; w 2010 r. w ogólnej liczbie przestępstw stwierdzonych w Wielkopolsce stanowiły one 68,3% (w kraju 68,4%). Wśród przestępstw kryminalnych dominowały kradzieże rzeczy i kradzieże z włamaniem (39,7% wszystkich przestępstw kryminalnych). W porównaniu z poprzednim rokiem ich udział wzrósł o 0,4 pkt., a liczba zwiększyła się o 0,4%. Na poziomie z 2009 r. utrzymała się w Wielkopolsce wykrywalność sprawców przestępstw (73,3%; w kraju wzrost z 67,1% do 67,9%). Ze względu na poziom wskaźnika wykrywalności sprawców przestępstw województwo wielkopolskie w 2010 r. zajęło 3. lokatę w Polsce (wyższy miernik zanotowano w województwach świętokrzyskim – 78,4% i lubuskim – 76,1%, a taki sam w podkarpackim – 73,3%). W Wielkopolsce największa skuteczność ścigania dotyczyła przestępstw drogowych, gdzie wskaźnik wykrywalności sprawców był bliski 100% (99,6%).

W odniesieniu do przestępstw gospodarczych wskaźnik wykrywalności sprawców w 2010 r. obniżył się w porównaniu z rokiem 2009 o 0,3 pkt. do 95,3%. W grupie przestępstw kryminalnych ogółem wskaźnik wzrósł z 62,0% w 2009 r. do 62,2% w 2010 r. Przestrzenne zróżnicowanie wykrywalności sprawców przestępstw w Wielkopolsce w 2010 roku ilustruje wykres 26.

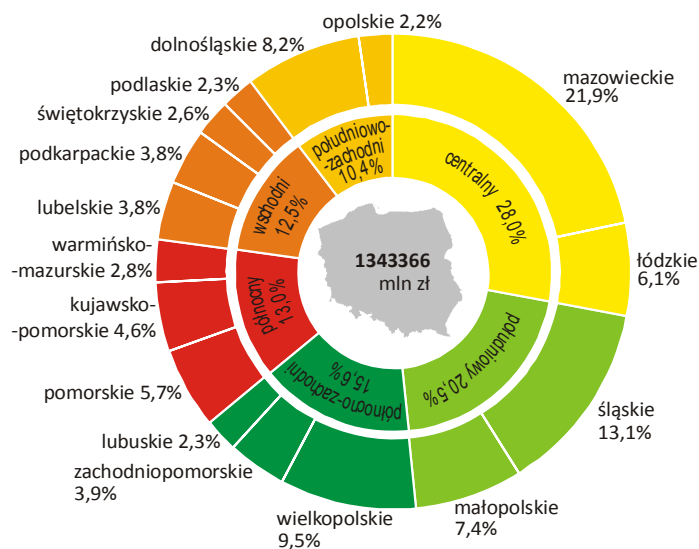
Wykres 26. **WSKAŹNIK WYKRYWALNOŚCI SPRAWCÓW PRZESTĘPSTW STWIERDZONYCH W 2010 R.**

Produkt krajowy brutto

Województwo wielkopolskie jest jednym z silniejszych gospodarczo regionów kraju. Obserwowane od lat: znaczący udział w tworzeniu produktu krajowego brutto (PKB), wyższy niż przeciętnie w Polsce poziom PKB w przeliczeniu na 1 mieszkańca, rozmiary wytworzonej wartości dodanej brutto (WDB) sektora przedsiębiorstw i sektora gospodarstw domowych oraz wpływ na kreowanie dochodów gospodarstw domowych (pierwotnych i do dyspozycji), dają Wielkopolsce miejsce w krajowej czołówce. W roku 2009 województwo wielkopolskie kwotą 127361 mln zł wytworzyło 9,5% wielkości krajowej PKB (zob. wykres 27). W porównaniu z poprzednim rokiem wartość PKB zwiększyła się tu o 7,5% (licząc w cenach bieżących), przy średnim wzroście w kraju o 5,3%.

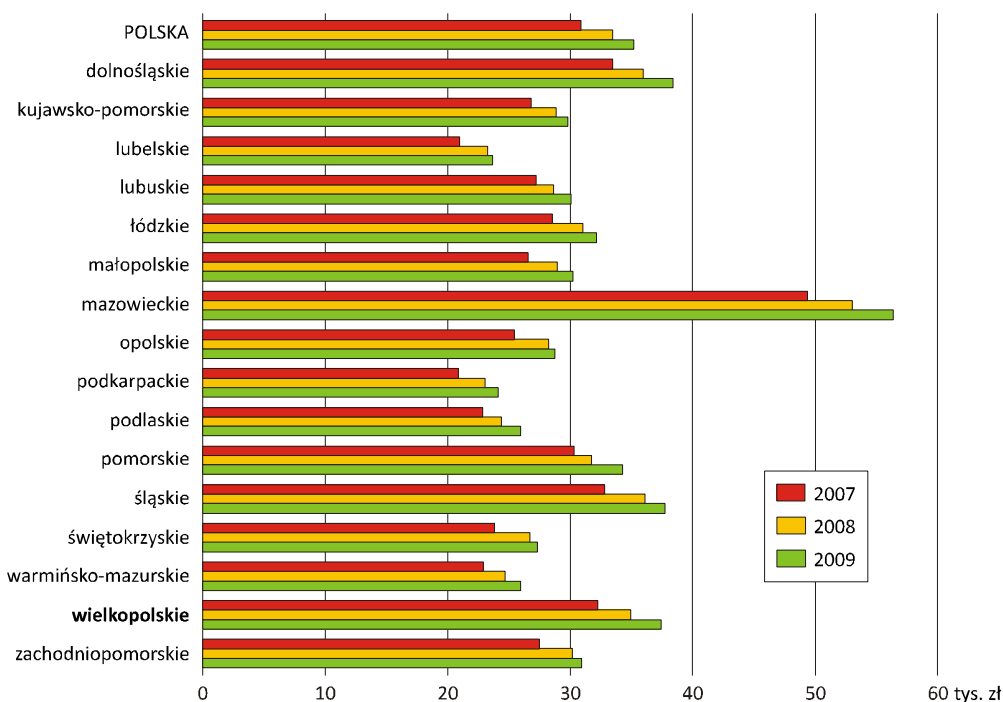
Wykres 27. **UDZIAŁ REGIONÓW I WOJEWÓDZTW W TWORZENIU PRODUKTU KRAJOWEGO BRUTTO W 2009 R.**

Jednym z podstawowych mierników, określających rozwój społeczno-ekonomiczny regionu, jest wielkość produktu krajowego brutto przeliczona na 1 mieszkańca. W 2009 r. przeciętny poziom tego wskaźnika dla województwa wielkopolskiego wyniósł 37424 zł, kształtując się o 7,1% wyżej niż przed rokiem, przy średniej dla kraju 35210 zł (o 5,2% wyżej). Podobnie jak w poprzednich latach, także w 2009 r. poziom krajowy przekroczyły 4 województwa: mazowieckie (o 60,1% więcej od średniej ogólnopolskiej), dolnośląskie (o 9,0% więcej od średniej), śląskie (o 7,2% więcej od średniej) i wielkopolskie (o 6,3% więcej od średniej). W pozostałych województwach PKB na 1 mieszkańca było mniejsze od średniej krajowej (zob. wykres 28).

Spośród podregionów województwa wielkopolskiego największy udział w tworzeniu PKB ma miasto Poznań. W 2009 r. powstało tu 30,6% wartości PKB województwa (31,3% w 2008 r.) i 2,9% wielkości krajowej (podobnie jak przed rokiem), co dało mu 4. miejsce wśród wszystkich 66 podregionów w Polsce. Wartość PKB przeliczona na 1 mieszkańca Poznania wyniosła 70184 zł (2. lokata wśród wszystkich podregionów w kraju), osiągając poziom o 87,5% wyższy od średniej wojewódzkiej i o 99,3% wyższy aniżeli przeciętnie w kraju.

Wykres 28. **PRODUKT KRAJOWY BRUTTO NA 1 MIESZKAŃCA W POLSCE WEDŁUG WOJEWÓDZTW**

Województwo wielkopolskie zajmuje stosunkowo wysoką pozycję również w procesie tworzenia wartości dodanej brutto (WDB) rozpatrywanej oddzielnie dla poszczególnych grup rodzajów działalności. W 2009 r. w skali kraju Wielkopolska wytworzyła m.in. 14,1% WDB rolnictwa, 10,8% WDB przemysłu, 10,2% – budownictwa i 9,5% – sekcji: „Handel; naprawa pojazdów samochodowych”, „Transport i gospodarka magazynowa”, „Zakwaterowanie i gastronomia” oraz „Informacja i komunikacja”.

Największą część WDB w województwie wielkopolskim generują jednostki handlowe, transportowe, związane z zakwaterowaniem i gastronomią, a także informacją i komunikacją oraz jednostki przemysłowe. W 2009 r. jednostki z sekcji: „Handel; naprawa pojazdów samochodowych”, „Transport i gospodarka magazynowa”, „Zakwaterowanie i gastronomia” oraz „Informacja i komunikacja” wytworzyły 30,3% wojewódzkiej wartości dodanej brutto, przy przeciętnym udziale w kraju na poziomie 30,1%, natomiast przedsiębiorstwa przemysłowe – 28,2% (w kraju 24,6%).

W 2009 r. dochody pierwotne brutto gospodarstw domowych w Wielkopolsce wyniosły 82163 mln zł, tj. o 6,0% więcej niż w 2008 r. (w kraju odnotowano w tym czasie wzrost dochodów o 5,5%). W przeliczeniu na 1 mieszkańca województwa dało to kwotę 24143 zł, tj. o 4,7% większą niż przeciętnie w kraju. Udział województwa wielkopolskiego w tworzeniu dochodów pierwotnych brutto w całym sektorze gospodarstw domowych w 2009 r. wyniósł 9,3% i był mniejszy jedynie od udziałów województwa mazowieckiego (20,1%) oraz śląskiego (13,3%).

Dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych w Wielkopolsce w 2009 r. zamknęły się kwotą 79597 mln zł, tj. o 7,8% większą od uzyskanej w roku 2008 (w kraju większą o 7,1%). Na 1 mieszkańca województwa wielkopolskiego w 2009 r. przypadało 23389 zł tego dochodu, czyli o 3,7% więcej niż przeciętnie w kraju (w 2008 r. 21771 zł, o 3,3% więcej niż w kraju). Wielkopolska była jednym z 4 województw, gdzie wskaźnik przewyższył poziom średniej krajowej, a jego wielkość notowana w 2009 r. dała temu regionowi 3. miejsce, po województwach mazowieckim (o 30,6% więcej niż w kraju) oraz śląskim (o 13,3% więcej), a przed dolnośląskim (o 2,8% więcej).

Podsumowanie

Obserwacja kształtowania się w czasie zmiennych z różnych obszarów społeczno-gospodarczych, mających wpływ na jakość życia mieszkańców Wielkopolski oraz porównanie ich z wielkościami krajowymi prowadzi m.in. do następujących wniosków:

- W województwie wielkopolskim, podobnie jak w całej Polsce, postępuje proces starzenia się ludności. W ciągu 10 lat udział grupy wiekowej 0–14 lat zmniejszył się o blisko 4 punkty, a wiek środkowy przesunął się w tym czasie o prawie 3 lata. W Wielkopolsce utrzymuje się przewaga urodzeń żywych nad zgonami decydująca o wielkości współczynnika przyrostu naturalnego, który należy do najwyższych w kraju. Wielkopolska jest także województwem charakteryzującym się dużym natężeniem migracyjnym, przy czym, przeciwnie niż w kraju, saldo migracji stałej jest tu dodatnie;
- w województwie wielkopolskim podejmowane są intensywne działania na rzecz ochrony środowiska (ograniczenie emisji pyłowych i gazowych zanieczyszczeń powietrza, oczyszczanie ścieków, prawna ochrona przyrody), jednak poprawa sytuacji następuje tu często wolniej niż w kraju;
- utrzymuje się dobra, w porównaniu z ogólnokrajową, sytuacja na wielkopolskim rynku pracy, o czym m.in. świadczą: większy od przeciętnego w kraju udział pracujących w liczbie mieszkańców, niska stopa bezrobocia, mniejszy niż w Polsce odsetek długotrwale bezrobotnych, wyższe od wskaźników krajowych współczynniki aktywności zawodowej ludności oraz wskaźnik zatrudnienia;
- w województwie wielkopolskim systematycznie rośnie przeciętna płaca w gospodarce narodowej, jednak średnie roczne tempo wzrostu jest tu niższe aniżeli w kraju. Kwota przeciętnego wynagrodzenia brutto nadal pozostaje mniejsza od średniej ogólnopolskiej, ale wskutek szybszego wzrostu wynagrodzeń w Wielkopolsce, w odniesieniu do poprzedniego roku, zmniejszył się dystans dzielący te dwie wielkości;
- na poziomie zbliżonym do krajowego mieszczą się w Wielkopolsce przeciętne renty i emerytury rolników indywidualnych. Świadczenia emerytalno-rentowe z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych są mniejsze niż przeciętnie w Polsce, jednak nieco szybsze tempo ich wzrostu w województwie wielkopolskim przyczynia się do stopniowego skracania dystansu dzielącego te wielkości;
- wolniej niż w kraju w województwie wielkopolskim zwiększają się kwoty przeciętnego dochodu rozporządzalnego oraz wydatków w gospodarstwach domowych, liczone na 1 osobę. Mniejsza dynamika tych wielkości, w stosunku do poprzedniego roku, zwiększyła jeszcze dystans dzielący pod tym względem Wielkopolskę od kraju;
- w Wielkopolsce zwiększają się zasoby mieszkaniowe, większa jest przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania przypadająca na 1 osobę, zmniejsza się zaludnienie mieszkań i coraz lepsze jest ich wyposażenie w podstawowe instalacje. Potrzeby w tym zakresie są jednak nadal znaczne, o czym świadczy wskaźnik mieszkań liczony na 1000 ludności, od lat lokujący Wielkopolskę na przedostatnim miejscu wśród wszystkich województw. Poprawie sytuacji mieszkaniowej w województwie wielkopolskim nie sprzyja, obserwowany w ostatnim roku, spadek liczby mieszkań oddanych do użytkowania;
- Wielkopolska od wielu lat przoduje pod względem liczby zarejestrowanych samochodów osobowych w przeliczeniu na 1000 ludności, chociaż różnica dzieląca tę wielkość od średniej ogólnopolskiej nieznacznie maleje;
- w Wielkopolsce, podobnie jak w kraju, obserwuje się ograniczanie liczby abonentów telefonicznych w sieci publicznej (tak w stosunku do poprzedniego roku, jak i w porównaniu z rokiem 2000). Wskaźnik odnoszący tę wielkość do liczby ludności plasuje Wielkopolskę, podobnie jak przed rokiem, na 10. miejscu w kraju;
- w Wielkopolsce rozwija się turystyczna baza noclegowa. W obiektach turystycznych zbiorowego zakwaterowania przybywa miejsc, z których korzysta coraz większa liczba turystów, w tym także obcokrajowców, rośnie liczna udzielonych noclegów, jednak wykorzystanie bazy noclegowej jest nadal mniejsze od możliwości w tym zakresie. Województwo wielkopolskie zajmuje pod tym względem jedną z niższych pozycji w kraju;

- wskaźniki z zakresu ochrony zdrowia w województwie wielkopolskim nie odbiegają znacząco od średnich krajowych, niemniej jednak zauważalne są różnice w tej dziedzinie (nieco większy niż w skali ogólnopolskiej wzrost liczby położnych oraz – w przeciwieństwie do kraju – spadek liczby lekarzy i dentystów, a wzrost liczby pielęgniarek). W województwie wielkopolskim na 1 łóżko w szpitalach ogólnych przypada większa liczba ludności niż przeciętnie w kraju, niższe są tu natomiast wskaźniki dotyczące ambulatoryjnych zakładów opieki medycznej oraz aptek ogólnodostępnych;
- we wszystkich rodzajach szkół dla młodzieży obserwuje się spadek liczby uczniów, jednak wskaźnik uczniów przypadających na 1 placówkę szkolną (wyłączając szkoły specjalne) w Wielkopolsce kształtuje się wyżej niż przeciętnie w kraju. Wyjątek stanowią tylko szkoły policealne, w których w ostatnim roku przybyło uczniów, ale w przeliczeniu na 1 szkołę było ich nadal mniej niż w kraju;
- od 2008 r. w Wielkopolsce obserwuje się systematyczny spadek liczby studentów. Chociaż w skali kraju zjawisko to postępuje już od roku 2006, liczba studentów w województwie wielkopolskim zmniejsza się szybciej niż przeciętnie w Polsce;
- dostęp do bibliotek publicznych w województwie wielkopolskim jest lepszy niż w kraju (mniej osób przypada tu na 1 placówkę biblioteczną) i chociaż pod względem wielkości księgozbioru (w przeliczeniu na 1000 ludności) Wielkopolska zajmuje dopiero miejsce 11., to poziom czytelnictwa jest tu znacznie wyższy od przeciętnego w Polsce. Wprawdzie wskaźnik wypożyczeń w relacji do liczby ludności plasuje województwo na miejscu 7., jednak w odniesieniu do liczby czytelników – zapewnia 1. miejsce w kraju;
- w województwie wielkopolskim nieznacznie wzrasta zainteresowanie działalnością wystawienniczą muzeów, jednak liczba zwiedzających w roku 2010 była mniejsza niż w 2000 r., a wskaźnik zwiedzających na 1000 ludności nadal dość znacznie odbiega od średniej krajowej;
- rozwój przeżywają wielkopolskie teatry, organizujące przedstawienia nie tylko na terenie własnego województwa. W roku 2010 w Wielkopolsce, znacznie bardziej niż w kraju, wzrosła frekwencja na przedstawieniach i koncertach. Wprawdzie wskaźnik widzów, liczony na 1000 ludności, ułożyło województwo wielkopolskie dopiero na miejscu 10., ale widoczny jest tu wyraźny postęp, a wzrost wskaźnika następuje znacznie szybciej niż w kraju;
- zwiększa się liczba seansów kinowych oraz liczba widzów w kinach stałych (mimo że w ostatnim roku nieco zmalała). Frekwencja w wielkopolskich kinach jest mniejsza niż przeciętnie w kraju, a wskaźnik liczony na 1000 ludności od lat lokuje Wielkopolskę na 6. miejscu wśród pozostałych województw;
- w Wielkopolsce utrzymuje się tendencja spadkowa w liczbie przestępstw stwierdzonych w odniesieniu do roku 2000. Poprawia się wykrywalność sprawców przestępstw, a wskaźnik w województwie wielkopolskim jest większy od ogólnopolskiego i zapewnia Wielkopolsce jedną z najwyższych lokat w kraju. Udział przestępstw kryminalnych w ogólnej liczbie przestępstw stwierdzonych w województwie wielkopolskim kształtuje się podobnie jak w kraju;
- Wielkopolska od lat utrzymuje się w czołówce województw pod względem wartości produktu krajowego brutto na 1 mieszkańca, przy czym decydujący wpływ ma tu podregion m. Poznań;
- zwiększają się nominalne dochody brutto (pierwotne i do dyspozycji) sektora wielkopolskich gospodarstw domowych, a w przeliczeniu na 1 mieszkańca są ciągle większe od przeciętnych w kraju. Wśród pozostałych województw zapewnia to Wielkopolsce jedno z czołowych miejsc.

Zestawione wyżej charakterystyki opisujące warunki życia mieszkańców województwa wielkopolskiego wskazują, że sytuacja pod wieloma względami jest tu lepsza niż w innych województwach, a zmiany obserwowane w coraz dłuższym przedziale czasowym zmierzają w dobrym kierunku. Osobną kwestią pozostaje jednak pytanie, jak ten statystyczny obraz warunków życia przekłada się na subiektywne odczucia mieszkańców Wielkopolski.

TABLICE
TABLES

TABL. 1. POWIERZCHNIA I GRANICE WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Stan w dniu 1 I 2011

AREA AND BORDERS OF WIELKOPOLSKIE VOIVODSHIP

As of 1 I 2011

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	W liczbach bezwzględnych <i>In absolute numbers</i>	W odsetkach <i>In percent</i>
Powierzchnia w km ² <i>Area in km²</i>	29826,51	x
Długość granic w km <i>Length of borders in km</i>	1503,86	100,0
z województwami: <i>with voivodships:</i>		
pomorskim	63,37	4,2
kujawsko-pomorskim	404,09	26,9
łódzkim	282,46	18,8
opolskim	48,28	3,2
dolnośląskim	223,58	14,9
lubuskim	285,77	19,0
zachodniopomorskim	196,31	13,0

Ź r ó ł o: dane Centralnego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

S o u r c e: data of Central Geodesy and Mapping Documentation Centre of the Central Geodesy and Cartography Office.

TABL. 2. PODSTAWOWE DANE DEMOGRAFICZNE

BASIC DEMOGRAPHIC DATA

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005		2009		2010		<i>SPECIFICATION</i>
	woje- wództwo wielko- polskie <i>Wielko- polskie Voivod- ship</i>	Polska <i>Poland</i>	woje- wództwo wielko- polskie <i>Wielko- polskie Voivod- ship</i>	Polska <i>Poland</i>	woje- wództwo wielko- polskie <i>Wielko- polskie Voivod- ship</i>	Polska <i>Poland</i>	

W TYS.

IN THOUS.

Ludność ^a	3372,4	38157,1	3408,3	38167,3	3419,4	38200,0	<i>Population^a</i>
mężczyźni	1636,1	18453,9	1653,4	18428,7	1658,8	18444,4	<i>males</i>
kobiety	1736,3	19703,2	1754,9	19738,6	1760,7	19755,7	<i>females</i>
miasta	1925,5	23423,7	1912,8	23278,2	1910,7	23264,4	<i>urban areas</i>
mężczyźni	914,7	11119,5	908,4	11022,7	907,3	11013,7	<i>males</i>
kobiety	1010,8	12304,2	1004,4	12255,5	1003,4	12250,6	<i>females</i>
wieś	1446,9	14733,3	1495,5	14889,1	1508,7	14935,7	<i>rural areas</i>
mężczyźni	721,4	7334,4	745,0	7406,1	751,4	7430,6	<i>males</i>
kobiety	725,5	7399,0	750,5	7483,1	757,3	7505,0	<i>females</i>
w wieku produkcyjnym	2179,2	24405,0	2214,5	24624,4	2218,4	24615,2	<i>working age</i>
mężczyźni (18–64 lat)	1110,9	12506,0	1149,5	12776,7	1156,6	12826,7	<i>males (aged 18–64)</i>
kobiety (18–59 lat)	1068,3	11899,0	1065,1	11847,7	1061,9	11788,5	<i>females (aged 18–59)</i>
w wieku nieprodukcyjnym	1193,2	13752,0	1193,8	13542,9	1201,0	13584,8	<i>non-working age</i>
mężczyźni	525,2	5947,8	503,9	5652,0	502,2	5617,6	<i>males</i>
kobiety	668,0	7804,2	689,9	7890,9	698,8	7967,2	<i>females</i>
Małżeństwa	19,0	206,9	23,6	250,8	21,2	228,3	<i>Marriages</i>
Rozwody	4,6	67,6	5,1	65,3	4,9	61,3	<i>Divorces</i>
Urodzenia żywe	35,3	364,4	40,9	417,6	40,9	413,3	<i>Live births</i>
Zgony	30,2	368,3	31,7	384,9	31,0	378,5	<i>Deaths</i>
w tym niemowląt	0,2	2,3	0,2	2,3	0,2	2,1	<i>of which infants</i>
Przyrost naturalny	5,1	-3,9	9,2	32,6	9,9	34,8	<i>Natural increase</i>

^a Na podstawie bilansów; stan w dniu 31 XII.

a Based on balances; as of 31 XII.

TABL. 2. PODSTAWOWE DANE DEMOGRAFICZNE (dok.)
BASIC DEMOGRAPHIC DATA (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005		2009		2010		SPECIFICATION
	województwo wielkopolskie <i>Wielkopolskie Voivodship</i>	Polska <i>Poland</i>	województwo wielkopolskie <i>Wielkopolskie Voivodship</i>	Polska <i>Poland</i>	województwo wielkopolskie <i>Wielkopolskie Voivodship</i>	Polska <i>Poland</i>	
NA 1000 LUDNOŚCI PER 1000 POPULATION							
Małżeństwa	5,6	5,4	6,9	6,6	6,2	6,0	<i>Marriages</i>
Rozwody	1,4	1,8	1,5	1,7	1,4	1,6	<i>Divorces</i>
Urodzenia żywe	10,5	9,6	12,0	11,0	12,0	10,8	<i>Live births</i>
Zgony	9,0	9,7	9,3	10,1	9,1	9,9	<i>Deaths</i>
w tym niemowląt ^b	5,9	6,4	5,4	5,6	4,4	5,0	<i>of which infants^b</i>
Przyrost naturalny	1,5	-0,1	2,7	0,9	2,9	0,9	<i>Natural increase</i>
PRZECIĘTNE DALSZE TRWANIE ŻYCIA ^c LIFE EXPECTANCY ^c							
Mężczyźni	71,32	70,81	71,95	71,53	72,52	72,10	<i>Males</i>
Kobiety	79,20	79,40	79,94	80,05	80,47	80,59	<i>Females</i>

^b Na 1000 urodzeń żywych. ^c Dla osób w wieku 0 lat.

^b Per 1000 live births. ^c For persons at 0 age.

TABL. 3. ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE ODPROWADZONE DO WÓD LUB DO ZIEMI
INDUSTRIAL AND MUNICIPAL WASTE WATER DISCHARGED INTO WATERS OR INTO THE GROUND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2010	SPECIFICATION
	w hm ³ in hm ³			
OGÓLEM.....	1695,1	1709,4	1430,5	TOTAL
odprowadzone bezpośrednio z zakładów ^a	1592,4	1601,5	1324,8	<i>discharged directly by plants^a</i>
w tym wody chłodnicze	1511,1	1518,1	1230,2	<i>of which cooling water</i>
odprowadzone siecią kanalizacyjną	102,7	107,8	105,6	<i>discharged through sewerage systems</i>
W tym ścieki wymagające oczyszczania ..	184,0	191,3	202,2	<i>Of which waste water requiring treatment</i>
oczyszczane	181,4	186,2	199,6	<i>treated</i>
w tym:				<i>of which:</i>
biologicznie	16,3	19,6	20,4	<i>biologically</i>
z podwyższonym usuwaniem biogenów	82,5	88,8	90,2	<i>with increased biogene removal</i>
nieoczyszczane	2,7	5,1	0,6	<i>untreated</i>
odprowadzone bezpośrednio z zakładów	1,6	0,6	0,6	<i>discharged directly by plants</i>
odprowadzone siecią kanalizacyjną ..	1,1	4,5	0,0	<i>discharged through sewerage system</i>

^a Łącznie z wodami chłodniczymi i zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych.
^a Including polluted cooling water and water from mine drainage as well as building constructions.

TABL. 4. OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW KOMUNALNYCH
MUNICIPAL WASTE WATER TREATMENT PLANTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2010	SPECIFICATION
Liczba oczyszczalni (stan w dniu 31 XII) . .	304	312	308	Number of waste water treatment plants
w tym:				of which:
biologicznych	207	217	211	biological
z podwyższonym usuwaniem biogenów	91	93	94	with increased biogene removal
Przepustowość oczyszczalni w m ³ /d	733714	680812	729813	Capacity in m ³ /24h
w tym:				of which:
biologicznych ^a	107296	107020	106336	biological ^a
z podwyższonym usuwaniem biogenów	565027	572792	622077	with increased biogene removal
Ścieki oczyszczane ^b w dam ³	101609	103330	105603	Treated waste water in dam ³
w tym:				of which:
biologicznie	13690	15732	16562	biologically
z podwyższonym usuwaniem biogenów	81332	87427	88798	with increased biogene removal
Ludność korzystająca ^c z oczyszczalni ścieków w tys.	2015,0	2128,0	2153,7	Population using ^c waste water treatment plants in thous.
w tym z oczyszczalni biologicznych i z podwyższonym usuwaniem biogenów	1883,3	2121,9	2145,4	of which using biological and with increased biogene removal treatment plants

^a Dotyczy urządzeń do biologicznego oczyszczania. ^b Bez wód opadowych i infiltracyjnych; łącznie ze ściekami komunalnymi oczyszczanymi przez oczyszczalnie przemysłowe. ^c Łącznie z ludnością korzystającą z oczyszczalni przemysłowych.

^a Refers to equipment for biological treatment. ^b Excluding the precipitation and infiltration water; including municipal waste water treated by industrial waste water treatment plants. ^c Including population using industrial waste water treatment plants.

TABL. 5. EMISJA I REDUKCJA PRZEMYSŁOWYCH ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA
EMISSION AND REDUCTION OF INDUSTRIAL AIR POLLUTANTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2010	SPECIFICATION
Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza ^a (stan w dniu 31 XII)	105	125	128	Plants generating substantial air pollution ^a (as of 31 XII)
w tym wyposażone w urządzenia do redukcji zanieczyszczeń:				of which possessing systems to reduce the emissions of:
pyłowych	83	89	88	particulates
gazowych	17	20	19	gases
Emisja zanieczyszczeń w tys. t:				Emission of pollutants in thous. t:
pyłowych	9,7	4,7	5,6	particulates
w tym pył ze spalania paliw	8,6	4,2	5,0	of which particulates from the combustion of fuels
gazowych	16987,3	17595,6	16801,3	gases
w tym: dwutlenek węgla	16795,6	17516,8	16722,2	of which: carbon dioxide
dwutlenek siarki	138,3	31,4	30,7	sulphur dioxide
tlenek węgla	12,0	7,6	7,5	carbon monoxide
tlenki azotu	28,0	24,7	23,9	nitrogen oxides
metan	12,1	13,8	15,7	methane
Emisja zanieczyszczeń w tonach na 1 km ² :				Emission of pollutants in tonnes per km ²
pyłowych	0,3	0,2	0,2	particulates
gazowych	569,5	589,9	563,3	gases

^a Emitujące pyły, gazy lub równocześnie pyły i gazy.

^a Emitting particulates, gases or simultaneously particulates and gases.

TABL. 5. EMISJA I REDUKCJA PRZEMYSŁOWYCH ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA (dok.)
EMISSION AND REDUCTION OF INDUSTRIAL AIR POLLUTANTS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2010	SPECIFICATION
Zanieczyszczenia zatrzymywane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w tys. t:				<i>Pollutants retained in pollutant reduction systems in thous. t:</i>
pyłowe	1189,6	1218,4	1274,8	<i>particulates</i>
gazowe (bez dwutlenku węgla)	21,0	141,2	122,4	<i>gases (excluding carbon dioxide)</i>
w tym dwutlenek siarki	20,3	138,4	119,8	<i>of which sulphur dioxide</i>
Stopień redukcji wytworzonych zanieczyszczeń w %:				<i>Degree of reduction of pollutants produced in %:</i>
pyłowych	99,2	99,6	99,6	<i>particulates</i>
gazowe (bez dwutlenku węgla)	9,9	64,2	60,7	<i>gases (excluding carbon dioxide)</i>
w tym dwutlenek siarki	12,8	81,5	79,6	<i>of which sulphur dioxide</i>

TABL. 6. OCHRONA PRZYRODY
NATURE PROTECTION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2010	SPECIFICATION
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona ^a (stan w dniu 31 XII):				<i>Legally protected areas possessing unique environmental value (as of 31 XII):</i>
w ha.	924862,2	948293,2	948446,1	<i>in ha</i>
w % powierzchni ogólnej województwa	31,0	31,8	31,8	<i>in % of total area of the voivodship</i>
na 1 mieszkańca w m ²	2742	2782	2774	<i>per capita in m²</i>
Parki narodowe ^b w ha	7961,7	7961,7	7961,7	<i>National parks^b in ha</i>
Rezerваты przyrody ^b w ha	5755,8	4099,3	4103,1	<i>Nature reserves^b in ha</i>
Parki krajobrazowe ^{bc} w ha	174344,7	177928,9	178034,1	<i>Scenic parks^{bc} in ha</i>
Obszary chronionego krajobrazu ^c w ha ..	732927,6	753657,8	753658,2	<i>Areas of protected landscape^c in ha</i>
Użytki ekologiczne w ha.	1950,1	2468,8	2521,9	<i>Ecological areas in ha</i>
Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe w ha	1922,2	2174,5	2167,0	<i>Natural and scenic complexes in ha</i>
Pomniki przyrody	3632	3734	3809	<i>Nature monuments</i>

^a Łącznie z obiektami utworzonymi na mocy uchwały rady gminy. ^b Bez otuliny. ^c Bez rezerwatów i pozostałych form ochrony przyrody położonych na terenie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.

^a Including those created on the basis of gmina councils resolutions. ^b Excluding buffer zones. ^c Excluding nature reserves and other forms of nature protection within scenic parks and areas of protected landscape.

TABL. 7. PRACUJĄCY^a W GOSPODARCE NARODOWEJ
Stan w dniu 31 XII
EMPLOYED PERSONS^a IN NATIONAL ECONOMY
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Sektor Sector		Z ogółem kobiety Of total females
		publiczny public	prywatny private	
OGÓLEM	2005 1223699	268306	955393	548726
TOTAL	2009 1310456	264325	1046131	588536
	2010 1327822	261766	1066056	599646
Rolnictwo ^b , leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	212920	5009	207911	95913
<i>Agriculture^b, forestry and fishing</i>				
Przemysł	330561	26672	303889	108682
<i>Industry</i>				
górnictwo i wydobywanie	8519	7474	1045	789
<i>mining and quarrying</i>				
przetwórstwo przemysłowe	299513	4200	295313	103136
<i>manufacturing</i>				
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	10162	7241	2921	2185
<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>				
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	12367	7757	4610	2572
<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>				
Budownictwo	92051	1839	90212	9218
<i>Construction</i>				
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	227378	729	226649	117306
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>				
Transport i gospodarka magazynowa	69876	22905	46971	17025
<i>Transportation and storage</i>				
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	19604	1167	18437	12464
<i>Accommodation and catering^Δ</i>				
Informacja i komunikacja	17670	483	17187	5804
<i>Information and communication</i>				
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	25538	3757	21781	17305
<i>Financial and insurance activities</i>				
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	15598	2790	12808	7186
<i>Real estate activities</i>				
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	44076	5420	38656	22005
<i>Professional, scientific and technical activities</i>				
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	35419	2083	33336	15318
<i>Administrative and support service activities</i>				
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	48883	48831	52	31126
<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>				
Edukacja	98486	90376	8110	75528
<i>Education</i>				
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	60053	41713	18340	47832
<i>Human health and social work activities</i>				
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	11229	7852	3377	6575
<i>Arts, entertainment and recreation</i>				
Pozostała działalność usługowa	18480	140	18340	10359
<i>Other service activities</i>				

^a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. ^b Dla gospodarstw indywidualnych dane szacunkowe.
^a By actual workplace and kind of activity. ^b For private farms estimated data.

TABL. 8. AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA^a LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ W 2010 R.
ECONOMIC ACTIVITY^a OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE IN 2010

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z ogółem Of total		Mężczyźni Males	Kobiety Females
		miasta urban areas	wieś rural areas		
Ludność aktywna zawodowo w tys. <i>Economically active population in thous.</i>	1520	834	685	849	671
pracujący w tys. <i>employed persons in thous.</i>	1387	761	625	783	603
bezrobotni w tys. <i>unemployed persons in thous.</i>	133	73	60	65	68
Bierni zawodowo w tys. <i>Economically inactive persons in thous.</i>	1091	627	464	396	695
Współczynnik aktywności zawodowej w % <i>Activity rate in %</i>	58,2	57,0	59,6	68,2	49,1
Wskaźnik zatrudnienia w % <i>Employment rate in %</i>	53,1	52,1	54,4	62,9	44,1

^a Według BAEL; przeciętne roczne.

^a According to LFS; annual averages.

TABL. 9. BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI
Stan w dniu 31 XII
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2010	SPECIFICATION
OGÓLEM w tys.	211,4	133,6	135,2	TOTAL in thous.
miasta.	114,1	71,0	71,7	urban areas
wieś.	97,3	62,6	63,5	rural areas
Z liczby ogółem w %:				Of total in %:
kobiety.	57,7	54,7	56,0	females
długotrwale bezrobotni.	63,1	32,2	40,0	long-term unemployed persons
w wieku do 25 lat.	25,6	26,3	25,3	at age up to 25
z wykształceniem wyższym.	4,8	9,6	10,5	with tertiary education
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy	144	83	61	Unemployed persons per a job offer
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	14,6	9,2	9,2	Registered unemployment rate in %

TABL. 10. WYDATKI FUNDUSZU PRACY^a
EXPENDITURES OF LABOUR FUND^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2010		SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł		w odsetkach in percentage		
OGÓLEM.	448,0	502,6	640,0	100,0	TOTAL
w tym:					of which:
Zasiłki dla bezrobotnych.	251,0	211,3	247,0	38,6	Unemployment benefits
składka na ubezpieczenie społeczne	62,1	41,3	49,9	7,8	contribution to social security
Szkolenia.	14,0	18,9	18,2	2,8	Training
Pożyczki oraz środki na podjęcie działalności gospodarczej i wyposażenie stanowisk pracy.	38,0	126,8	182,2	28,5	Loans and means for starting of economic activity and equipping of workseat
Prace interwencyjne.	11,3	6,7	7,6	1,2	Intervention works
Roboty publiczne.	21,3	18,0	22,6	3,5	Public works
Staże.	47,3	82,9	112,8	17,6	Interships

^a Patrz uwagi metodyczne, ust. 13, s. 15.

^a See methodological notes, item 13, p. 15.

TABL. 11. PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIE BRUTTO W GOSPODARCE NARODOWEJ WEDŁUG SEKCJI

AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES IN NATIONAL ECONOMY BY SECTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2010	SPECIFICATION
	w zł in zł			
OGÓLEM	2150,38	2805,30	2947,27	TOTAL
sektor publiczny	2625,80	3484,69	3648,60	public sector
sektor prywatny	1944,20	2568,68	2706,59	private sector
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	2078,73	2745,57	2990,25	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	2132,34	2832,66	3029,26	Industry
górnictwo i wydobywanie	3567,88	4505,48	4795,12	mining and quarrying
przetwórstwo przemysłowe	2006,45	2679,45	2867,17	manufacturing
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	3717,24	5312,79	5651,75	electricity, gas, steam and air conditioning supply
dostawa wody; gospodarowanie ściekami odpadami; rekultywacja ^Δ	2333,96	2978,25	3111,35	water supply; sewerage, waste management and remediation activities
Budownictwo	1829,15	2475,54	2495,47	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	1814,36	2408,32	2524,39	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa	2101,55	2487,04	2528,85	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	1320,73	1759,11	1838,93	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	3089,97	3909,49	4132,39	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa ..	3505,16	4452,25	4451,69	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	2569,69	3261,06	3375,86	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2318,70	3037,47	3317,81	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	1529,65	1903,72	1970,09	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	2921,02	3857,73	3995,07	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	2525,86	3178,43	3377,20	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	1951,98	3032,26	3102,43	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	2101,40	2678,94	2803,86	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa	1640,61	2038,33	2055,62	Other service activities

TABL. 12. EMERYTURY I RENTY^a

RETIREMENT PAY AND PENSIONS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2010	SPECIFICATION
PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA LICZBA EMERYTÓW I RENCISTÓW w tys.				
AVERAGE MONTHLY NUMBER OF RETIREES AND PENSIONERS in thous.				
Z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych	615,6	646,1	640,6	From the non-agricultural social security system
Emerytury	292,4	390,9	391,6	Retirement pay
Renty z tytułu niezdolności do pracy	205,1	138,3	132,0	Pensions resulting from an inability to work
Renty rodzinne	118,1	116,9	116,9	Family pensions
Emerytury i renty rolników indywidualnych	144,9	129,8	126,2	Farmers retirement pays and pensions

^a Dane nie obejmują emerytur i rent wypłaconych przez Ministerstwo Obrony Narodowej, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Ministerstwo Sprawiedliwości, a także realizowanych na mocy umów międzynarodowych.

^a Excluding retirement pays and pensions paid by the Ministry of National Defence, the Ministry of the Interior and Administration as well as the Ministry of Justice and also excluding benefits realized on the basis of international agreements.

TABL. 12. EMERYTURY I RENTY^a (dok.)RETIREMENT PAYS AND PENSIONS^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2010	SPECIFICATION
PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA WYSOKOŚĆ ŚWIADCZENIA BRUTTO w zł AVERAGE MONTHLY GROSS AMOUNT OF BENEFIT in zł				
Z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych	1064,24	1418,10	1514,25	From the non-agricultural social security system
Emerytury	1223,37	1554,77	1655,39	Retirement pay
Renty z tytułu niezdolności do pracy	852,84	1105,83	1189,98	Pensions resulting from an inability to work
Renty rodzinne	1037,35	1330,45	1407,67	Family pensions
Emerytury i renty rolników indywidualnych	759,69	906,46	946,32	Farmers retirement pay and pensions

^a Dane nie obejmują emerytur i rent wypłaconych przez Ministerstwo Obrony Narodowej, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Ministerstwo Sprawiedliwości, a także realizowanych na mocy umów międzynarodowych.

Ź r ó d ł o: dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

^a Excluding retirement pays and pensions paid by the Ministry of National Defence, the Ministry of the Interior and Administration as well as the Ministry of Justice and also excluding benefits realized on the basis of international agreements.

S o u r c e: data of the Social Insurance Institution and Agricultural Social Insurance Fund.

TABL. 13. PRZECIĘTNY MIESIĘCZNY DOCHÓD ROZPORZĄDZALNY W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH

AVERAGE MONTHLY AVAILABLE INCOME IN HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2010	SPECIFICATION
	na 1 osobę w złotych per capita in zł			
OGÓLEM	738,61	1097,33	1125,74	TOTAL
Dochód z pracy najemnej	342,24	548,72	577,90	Income from hired work
Dochód z indywidualnego gospodarstwa rolnego	55,26 ^b	97,55 ^c	57,68 ^d	Income from a private farm in agriculture
Dochód z pracy na własny rachunek	62,53	99,76 ^e	110,60 ^f	Income from self-employment
Dochód ze ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych i świadczeń pozostałych ^a	237,91	306,26	323,03	Income from social security benefits and other benefits ^a
Dochód do dyspozycji	712,18	1063,78	1091,75	Disposable income

^a Dochód ze świadczeń pozostałych do 2008 r. określano jako dochód ze świadczeń z pomocy społecznej. ^{b, c, d, e, f} Błąd względny szacunków przekracza 10% i wynosi: ^b - 13,76%, ^c - 28,29%, ^d - 15,95%, ^e - 12,63%, ^f - 12,82%.

^a Income from other benefits until 2008 was defined as income from social assistance benefits. ^{b, c, d, e, f} Relative error of estimates exceeds 10% and equals: ^b - 13,76%, ^c - 28,29%, ^d - 15,95%, ^e - 12,63%, ^f - 12,82%.

TABL. 14. PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYDATKI W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH

AVERAGE MONTHLY EXPENDITURES IN HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2010	SPECIFICATION
	na 1 osobę w złotych per capita in zł			
OGÓLEM	666,00	879,57	901,27	TOTAL
w tym na:				of which on:
Żywność i napoje bezalkoholowe	186,20	232,85	231,10	Food and non-alcoholic beverages
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	17,32	24,86	23,42	Alcoholic beverages and tobacco
Odzież i obuwie	33,09	42,27	44,04	Clothing and footwear
Użytkowanie mieszkania i nośniki energii	131,45	180,15	197,21	Housing, water, electricity, gas and other fuels
Zdrowie	30,58	41,83	39,90	Health
Transport	66,59 ^b	83,29	85,44	Transport
Łączność	36,38	42,48	42,12	Communication
Rekreację i kulturę	43,14	63,96	64,78	Recreation and culture
Edukację ^a	7,78 ^c	9,77 ^d	12,12	Education ^a
Restauracje i hotele	11,99 ^e	14,34	17,19	Restaurants and hotels

^a Łącznie z wychowaniem przedszkolnym. ^{b, c, d, e} Błąd względny szacunków przekracza 10% i wynosi: ^b - 10,07%, ^c - 12,18%, ^d - 10,35%, ^e - 10,65%.

^a Including pre-primary education. ^{b, c, d, e} Relative error of estimates exceeds 10% and equals: ^b - 10,07%, ^c - 12,18%, ^d - 10,35%, ^e - 10,65%.

TABL. 15. PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE SPOŻYCIE NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW ŻYWNOŚCIOWYCH W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH

AVERAGE MONTHLY CONSUMPTION OF SELECTED FOODSTUFFS IN HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2010	SPECIFICATION
	na 1 osobę per capita			
Pieczywo i produkty zbożowe w kg	8,21	7,05	6,83	Bread and cereals products in kg
Mięso w kg	5,28	5,58	5,35	Meat in kg
Ryby ^a w kg	0,38	0,43	0,41	Fish ^a in kg
Mleko ^b w l	3,77	3,22	3,09	Milk ^b in
Sery w kg	0,80	0,85	0,87	Cheese in kg
Jaja w szt	13,51	12,12	11,51	Eggs in pcs
Oleje i pozostałe tłuszcze w kg	1,61	1,49	1,40	Oil and other fats in kg
Owoce w kg	3,56	3,55	3,16	Fruit in kg
Warzywa w kg	11,13	9,54	8,98	Vegetables in kg
Cukier w kg	1,59	1,33	1,23	Sugar in kg

^a Bez marynat, przetworów ze zwierząt morskich i słodkowodnych, wyrobów garnażeryjnych i panierowanych. ^b Bez zagęszczonego i w proszku.

^a Excluding pickles, processed sea and fresh-water food and fish, ready-to-serve foods including coated food products. ^b Excluding condensed and powdered milk.

TABL. 16. ZUŻYCIE GAZU, ENERGII ELEKTRYCZNEJ I WODY W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH

CONSUMPTION OF GAS, ELECTRICITY AND WATER IN HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2010	SPECIFICATION
Gaz z sieci:				Gas from gas-line system:
na 1 odbiorcę w m ³	832,5	816,5	862,9	per consumer in m ³
na 1 mieszkańca w m ³	127,7	131,9	140,2	per capita in m ³
Energia elektryczna:				Electricity:
na 1 odbiorcę w kWh	2182,2	2269,1	2319,7	per consumer in kWh
na 1 mieszkańca kWh	714,7	761,0	781,9	per capita in kWh
Woda z wodociągów na 1 mieszkańca w m ³	34,8	35,3	35,3	Water from water-line systems per capita in m ³

TABL. 17. GOSPODARSTWA DOMOWE WYPOSAŻONE W NIEKTÓRE PRZEDMIOTY TRWAŁEGO UŻYTKOWANIA^a

HOUSEHOLDS PROVIDED WITH SELECTED DURABLES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2010	SPECIFICATION
	w % ogółu gospodarstw domowych in % of total households			
Chłodziarka	98,3	98,1	98,9	Refrigerator
Zamrażarka	36,5	41,2	39,6	Freezer
Automat pralniczy	81,4	92,9	93,1	Automatic washing machine
Samochód osobowy	56,0	63,3	66,6	Passenger car
Odbiornik telewizyjny	98,8	99,1	99,4	Television set
Magnetowid	50,7	27,9	25,4	Videorecorder
Urządzenie do odbioru telewizji satelitarnej ^b	55,7	69,9	71,9	Satellite TV equipment ^b
Komputer osobisty	40,2	60,1	65,8	Personal computer
w tym z dostępem do Internetu.	20,4	51,0	59,4	of which with access to the Internet

^a Opracowano na podstawie stanu w końcu poszczególnych kwartałów. ^b Łącznie z telewizją kablową.

^a Compiled on the basis of data at the end of respective quarters. ^b Including cable television.

TABL. 18. ŚREDNIE CENY DETALICZNE WYBRANYCH TOWARÓW I USŁUG
KONSUMPCYJNYCH
AVERAGE RETAIL PRICES OF SELECTED CONSUMER GOODS AND SERVICES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2010	SPECIFICATION
	w zł in zł			
Chleb pszenno-żytni – za 0,5 kg.	1,30	1,92	1,98	Wheat-rye bread – per 0,5 kg
Bułka pszenna – za 50 g	0,33	0,43	0,44	Wheat roll – per 50 g
Mąka pszenna – za 1 kg	1,50	1,92	1,92	Wheat flour – per kg
Ryż – za 1 kg	2,86	4,48	4,16	Rice – per kg
Schab z kością (środkowy) – za 1 kg	12,75	14,66	12,96	Pork loin (centre), bone-in – per kg
Kurczęta patroszone – za 1 kg	5,58	6,57	6,11	Disembowelled chicken – per kg
Szynka wieprzowa gotowana – za 1 kg	19,91	22,02	21,35	Pork ham, boiled – per kg
Kiełbasa „Toruńska” – za 1 kg.	11,83	12,67	13,41	Sausage "Toruńska" – per kg
Kiełbasa „Myśliwska” – za 1 kg.	21,75	25,91	27,03	Sausage "Myśliwska" – per kg
Filety z morszczuka mrożone – za 1 kg	13,16	16,56	17,08	Fillets of hake, frozen – per kg
Masło świeże o zawartości tłuszczu 82,5% – za 200 g	3,05	3,49	4,08	Fresh butter, fat content 82,5% – per 200 g
Olej rzepakowy produkcji krajowej – za 1 l	4,72	5,83	5,59	Rape-oil, domestic production – per l
Mleko krowie spożywcze o zawartości tłuszczu 3-3,5%, sterylizowane – za 1 l	2,40	2,72	2,69	Cows' milk, fat content 3–3,5%, sterilized – per l
Ser twarogowy półtłusty – za 1 kg	9,23	11,23	11,42	Semi-fat cottage cheese – per kg
Ser dojrzewający „Gouda” – za 1 kg	16,58	15,93	17,36	Ripening "Gouda" cheese – per kg
Jaja kurze świeże – za 1 szt	0,35	0,42	0,44	Hen eggs, fresh – per piece
Cukier biały kryształ – za 1 kg	3,11	3,14	2,78	White sugar, crystallised – per kg
Czekolada pełna mleczna – za 100 g	3,09	3,22	3,26	Milk chocolate – per 100 g
Sok jabłkowy – za 1 l	2,81	3,67	3,75	Apple juice – per l
Herbata „Madras” – za 100 g	2,22	3,08	3,28	Tea "Madras" – per 100 g
Kawa naturalna mielona „Tchibo Family” – za 250 g	4,57	5,89	5,97	Natural coffee "Tchibo Family", ground – per 250 g
Ziemniaki ^a – za 1 kg	0,72	0,99	1,21	Potatoes ^a – per kg
Marchew ^a – za 1 kg	1,53	2,13	1,91	Carrots ^a – per kg
Piwo jasne pełne, 12,5% ekstraktu wagowe- go, butelkowane – za 0,5 l	2,62	2,85	2,91	Beer, full light, 12,5% of extract, bottled – per 0,5 l
Rajstopy damskie elastyczne, cienkie gładkie Półbuty skórzane, na podszewie nieskórzanej – za 1 parę: męskie	3,33	2,62	2,71	Women's tights thin, plain Low leather shoes with non-leather sole – per pair: men's
damskie	144,15	151,28	156,28	women's
Mydło toaletowe – za 100 g	141,92	150,01	150,43	Toilet soap – per 100 g
Proszek do prania ^b – za 400 g	1,41	1,79	1,92	Washing powder ^b – per 400 g
Węgiel kamienny – za 1 t	2,92	4,15	4,47	Hard coal – per t
Benzyna silnikowa bezołowiowa, 95 octano- wa ^c – za 1 l	482,70	734,39	743,06	Unleaded 95 octane motor petrol ^c – per l
Podzelowanie obuwia męskiego – za 1 parę	4,03	4,15	4,54	Resoling men's shoes – per pair
Oczyszczenie chemiczne ubrania męskiego 2-częściowego – za 1 kpl	25,32	34,06	35,92	Men's suit dry-cleaning – per set
Strzyżenie włosów męskich	23,59	26,14	27,45	Men's hair-cutting
Wizyta u lekarza specjalisty II stopnia	10,71	12,53	13,11	Consultation of a second-graduated physician in specialist practice
Gazeta – dziennik lokalny	52,44	70,02	76,08	Local daily newspaper
Zimna woda z miejskiej sieci wodociągowej – za 1 m ³	1,44	1,59	1,67	Cold water by municipal water-system – per m ³
Ciepła woda – za 1 m ³	2,31	2,80	2,91	Hot water – per m ³
	13,58	15,50	16,68	

^a Średnie ceny roczne obliczono przy zastosowaniu współczynników wyrażających udział zakupów dokonanych przez ludność w poszczególnych miesiącach roku. ^b Od 2007 r. proszek compact. ^c Do 2009 benzyna silnikowa „Euro-Super”.

^a Annual average prices were calculated with the use of coefficients expressing monthly shares of purchases made by consumers in particular months of a year. ^b Since 2007 r. compact powder. ^c Until 2009 motor petrol "Euro-Super".

TABL. 19. **DYNAMIKA PRZECIĘTNYCH WYNAGRODZEŃ, EMERYTUR I RENT, DOCHODU ROZPORZĄDZALNEGO I WYDATKÓW W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH ORAZ CEN TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH**
INDICES OF AVERAGE WAGES AND SALARIES, RETIREMENT PAY AND PENSIONS, AVAILABLE INCOME AND EXPENDITURES IN HOUSEHOLDS AS WELL AS PRICE OF CONSUMER GOODS AND SERVICES

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Województwo wielkopolskie Wielkopolskie Voivodship			Polska Poland		
	2005	2009	2010	2005	2009	2010
	2000=100					
Przeciętne wynagrodzenie miesięczne (brutto w zł) <i>Average monthly wage and salary (gross in zł)</i>	121,4	158,3	166,3	124,6	163,8	170,3
Przeciętna miesięczna emerytura i renta z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych ^a (brutto w zł) <i>Average monthly retirement pay and pension from the non-agricultural social security system^a (gross in zł)</i>	134,2	178,8	190,9	133,7	176,2	187,7
Przeciętna miesięczna emerytura i renta rolników indywidualnych (brutto w zł) <i>Average monthly retirement pay and pension of farmers (gross in zł)</i>	125,8	150,1	156,7	126,0	151,4	158,7
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny w gospodarstwach domowych (na 1 osobę w zł) <i>Average monthly available income in households (per capita in zł)</i>	122,1	181,4	186,1	124,7	182,6	195,4
Przeciętne miesięczne wydatki w gospodarstwach domowych (na 1 osobę w zł) <i>Average monthly expenditures in households (per capita in zł)</i>	114,6 ^b	151,4	155,2	118,2* ^b	163,8*	169,8
Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych <i>Price indices of consumer goods and services</i>	114,4	127,9	131,5	114,6	127,9	131,2

^a Dane na poziomie województwa nie obejmują emerytur i rent wypłaconych przez Ministerstwo Obrony Narodowej, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Ministerstwo Sprawiedliwości, a także realizowanych na mocy umów międzynarodowych.
^b Bez funduszu remontowego, który od 2005 r. został zaklasyfikowany do rozchodów kapitałowych.

^a At the level of voivodship excluding retirement pays and pensions paid by the Ministry of National Defence, the Ministry of the Interior and Administration as well as the Ministry of Justice and also excluding benefits realized on the basis of international agreements. ^b Excluding renovation fund which was classified as a capital expenditure since 2005.

TABL. 20. **POJAZDY SAMOCHODOWE^a**
Stan w dniu 31 XII
ROAD VEHICLES^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2010	SPECIFICATION
Samochody osobowe w tys.	1262,0	1677,8	1745,6	<i>Passenger cars in thous.</i>
na 1000 ludności	374	492	510	<i>per 1000 population</i>
Autobusy w tys.	6,0	7,1	7,2	<i>Buses in thous.</i>
na 1000 ludności	1,8	2,1	2,1	<i>per 1000 population</i>
Motocykle w tys.	80,2	103,6	107,2	<i>Motorcycles in thous.</i>
na 1000 ludności	24	30	31	<i>per 1000 population</i>

^a W 2005 r. – według ewidencji prowadzonej przez burmistrzów, prezydentów miast i starostów, a od 2009 r. – centralnej ewidencji pojazdów prowadzonej przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji.

^a In 2005 – according to register maintained by mayors, presidents of cities and starosts, and since 2009 by central vehicle register maintained by the Ministry of Interior and Administration.

TABL. 21. **ŁĄCZNOŚĆ**
Stan w dniu 31 XII
COMMUNICATION
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2010	SPECIFICATION
Placówki pocztowe operatora publicznego	854	839	845	Post offices of public operator
miasta	409	403	404	urban areas
wieś	445	436	441	rural areas
Na 100 km ²	2,9	2,8	2,8	Per 100 km ²
Na 10 tys. ludności	2,5	2,5	2,5	Per 10 thous. population
Abonenci telefoniczni (standardowe łącza główne)	854357	617924	575932	Telephone subscribers (standard main line)
miasta	703746	499876	467181	urban areas
wieś	150611	118048	108751	rural areas
Na 1000 ludności	253,3	181,3	168,4	Per 1000 population

TABL. 22. **SKLEPY WEDŁUG FORM ORGANIZACYJNYCH**
Stan w dniu 31 XII
SHOPS BY ORGANIZATIONAL FORMS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2010	SPECIFICATION
OGÓLEM	38424	33938	31182	TOTAL
Domy towarowe	8	6	7	Department stores
Domy handlowe	29	27	23	Trade stores
Supermarkety	272	392	432	Supermarkets
Hipermarkety	31	39	47	Hypermarkets
Sklepy powszechnie	636	631	651	General shops
Sklepy wyspecjalizowane	1947	2779	2855	Specialized shops
Inne sklepy ^a	35501	30064	27167	Other shops ^a
Liczba ludności na 1 sklep	88	100	110	Population per shop

^a Ujęto sklepy podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9; łącznie z aptekami ogólnodostępnymi.

U w a g a. Ze względu na zmianę metody badania sklepów i stacji paliw prezentowane dane nie są w pełni porównywalne z danymi publikowanymi w poprzednich edycjach opracowania; patrz uwagi metodyczne, ust. 18 s. 16.

^a Data concern economic entities employing up to 9 persons; including generally available pharmacies.

N o t e. Due to change in the method of survey of shops and petrol stations data are not fully comparable with data published in previous editions of the publication, see methodological notes, item 18 p. 16.

TABL. 23. **TURYSTYCZNE OBIEKTY ZBIOROWEGO ZAKWATEROWANIA**
COLLECTIVE TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2010	SPECIFICATION
	w tys. in thous.			
Miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII)	37,3	38,4	42,9	Number of beds (as of 31 VII)
w tym całoroczne	22,5	26,5	29,6	of which open all year
Hotele	10,7	14,7	15,9	Hotels
Motele	0,7	0,6	0,8	Motels
Pensjonaty	0,2	0,6	0,5	Boarding houses
Korzystający z noclegów	1226,7	1457,3	1598,9	Tourists accommodated
w tym turyści zagraniczni	267,1	243,5	253,2	of which foreign tourists
Hotele	689,2	905,1	977,4	Hotels
Motele	38,2	40,9	49,1	Motels
Pensjonaty	7,9	19,7	19,6	Boarding houses
Udzielone noclegi	2492,3	2789,5	3060,7	Nights spent (overnight stay)
w tym turystom zagranicznym	476,1	487,1	479,0	of which foreign tourists
Hotele	1108,8	1468,6	1577,5	Hotels
Motele	51,7	54,6	73,4	Motels
Pensjonaty	16,5	38,2	29,5	Boarding houses

TABL. 24. ZASOBY MIESZKANIOWE^a

Stan w dniu 31 XII

DWELLING STOCKS^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2010	SPECIFICATION
MIESZKANIA DWELLINGS				
OGÓŁEM	1042059	1090564	1101229	TOTAL
Miasta	665915	694017	699327	Urban areas
Wieś	376144	396547	401902	Rural areas
IZBY ROOMS				
OGÓŁEM	4105182	4317560	4365051	TOTAL
Miasta	2480081	2586411	2606207	Urban areas
Wieś	1625101	1731149	1758844	Rural areas
POWIERZCHNIA UŻYTKOWA w tys. m ² USABLE FLOOR SPACE in thous. m ²				
OGÓŁEM	79734,0	84967,8	86150,4	TOTAL
Miasta	45325,5	47888,8	48360,0	Urban areas
Wieś	34408,5	37079,0	37790,4	Rural areas

^a Na podstawie bilansów zasobów mieszkaniowych.

^a Based on balances of net dwelling stocks.

TABL. 25. MIERNIKI ZALUDNIENIA MIESZKAŃ^a

INDICES OF DWELLING POPULATION^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2010	SPECIFICATION
OGÓŁEM TOTAL				
Przeciętna liczba osób:				Average number of persons:
w mieszkaniu	3,24	3,13	3,11	per dwelling
na 1 izbę	0,82	0,79	0,78	per room
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w m ² na 1 osobę	23,6	24,9	25,2	Average usable floor space of dwelling in m ² per capita
MIASTA URBAN AREAS				
Przeciętna liczba osób:				Average number of persons:
w mieszkaniu	2,89	2,76	2,73	per dwelling
na 1 izbę	0,78	0,74	0,73	per room
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w m ² na 1 osobę	23,5	25,0	25,3	Average usable floor space of dwelling in m ² per capita
WIEŚ RURAL AREAS				
Przeciętna liczba osób:				Average number of persons:
w mieszkaniu	3,85	3,77	3,75	per dwelling
na 1 izbę	0,89	0,86	0,86	per room
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w m ² na 1 osobę	23,8	24,8	25,0	Average usable floor space of dwelling in m ² per capita

^a Na podstawie bilansów zasobów mieszkaniowych.

^a Based on balances of net dwelling stocks.

TABL. 26. **MIESZKANIA WYPOSAŻONE W INSTALACJE^a**
Stan w dniu 31 XII
DWELLINGS FITTED WITH INSTALLATIONS^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2010	SPECIFICATION
	w % ogółu mieszkań in % of total dwellings			
OGÓŁEM TOTAL				
Wodociąg	97,6	97,7	97,7	Water-line system
Ustęp	90,7	91,2	91,3	Lavatory
Łazienka	89,2	89,7	89,8	Bathroom
Gaz z sieci	49,4	52,6	52,7	Gas from gas-line system
Centralne ogrzewanie	78,0	78,8	79,0	Central heating
MIASTA URBAN AREAS				
Wodociąg	99,3	99,3	99,3	Water-line system
Ustęp	95,5	95,8	95,8	Lavatory
Łazienka	92,9	93,3	93,3	Bathroom
Gaz z sieci	70,0	71,6	71,5	Gas from gas-line system
Centralne ogrzewanie	82,9	83,5	83,7	Central heating
WIEŚ RURAL AREAS				
Wodociąg	94,7	95,0	95,0	Water-line system
Ustęp	82,1	83,1	83,3	Lavatory
Łazienka	82,6	83,6	83,8	Bathroom
Gaz z sieci	12,8	19,5	20,0	Gas from gas-line system
Centralne ogrzewanie	69,2	70,6	71,0	Central heating

^a Na podstawie bilansów zasobów mieszkaniowych.

^a Based on balances of net dwelling stocks.

TABL. 27. **MIESZKANIA, IZBY I POWIERZCHNIA UŻYTKOWA MIESZKAŃ ODDANYCH DO UŻYTKOWANIA WEDŁUG FORM WŁASNOŚCI BUDOWNICTWA^a**
DWELLINGS, ROOMS AND USABLE FLOOR SPACE OF DWELLINGS COMPLETED BY FORMS OF CONSTRUCTION OWNERSHIP^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2010	SPECIFICATION
MIESZKANIA DWELLINGS				
OGÓŁEM	11913	14282	13494	TOTAL
miasta	7402	8094	6778	urban areas
wieś	4511	6188	6716	rural areas
w tym w budynkach:				of which in buildings:
Spółdzielni mieszkaniowych	205	480	328	Housing co-operatives
Na sprzedaż lub wynajem	3326	5034	4864	For sale or rent
Indywidualnych	7444	8149	8108	Private
IZBY ROOMS				
OGÓŁEM	54075	63009	60726	TOTAL
miasta	29585	30351	25788	urban areas
wieś	24490	32658	34938	rural areas
w tym w budynkach:				of which in buildings:
Spółdzielni mieszkaniowych	582	1521	1079	Housing co-operatives
Na sprzedaż lub wynajem	9789	15558	15191	For sale or rent
Indywidualnych	41023	44446	43976	Private
POWIERZCHNIA UŻYTKOWA MIESZKAŃ w tys. m² <i>USABLE FLOOR SPACE OF DWELLINGS in thous. m²</i>				
OGÓŁEM	1346,0	1546,1	1502,6	TOTAL
miasta	731,2	710,1	611,9	urban areas
wieś	614,8	836,0	890,7	rural areas
w tym w budynkach:				of which in buildings:
Spółdzielni mieszkaniowych	9,9	27,3	17,4	Housing co-operatives
Na sprzedaż lub wynajem	228,5	326,3	327,2	For sale or rent
Indywidualnych	1050,7	1163,2	1149,3	Private

^a Podział według form własności uwzględnia inwestora, a nie właściciela lub użytkownika mieszkania.

^a Breakdown by forms of ownership include an investor, not the owner or user of a dwelling.

TABL. 28. NIEKTÓRE MIERNIKI W ZAKRESIE MIESZKAŃ ODDANYCH DO UŻYTKOWANIA
SELECTED INDICES OF DWELLINGS COMPLETED

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2010	SPECIFICATION
Przeciętna liczba izb w mieszkaniu	4,5	4,4	4,5	Average number of rooms in a dwelling
Przeciętna powierzchnia użytkowa w m ² :				Average usable floor space in m ² :
1 mieszkania	113,0	108,3	111,4	per dwelling
1 izby	24,9	24,5	24,7	per room
Mieszkania:				Dwellings
na 1000 ludności	3,5	4,2	4,0	per 1000 population
na 1000 zawartych małżeństw	629	606	637	per 1000 marriages
Izby na 1000 ludności	16,0	18,5	17,8	Rooms per 1000 population

TABL. 29. PRACOWNICY MEDYCZNI^a
Stan w dniu 31 XII
MEDICAL PERSONNEL^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2010	SPECIFICATION
Lekarze	5662	5026	4984	Doctors
Lekarze dentyści	558	499	483	Dentists
Farmaceuci ^b	1901	2250	2287	Pharmacists ^b
Pielegniarki ^c	13918	12782	13442	Nurses ^c
Położne ^c	1875	1907	2116	Midwives ^c

^a Pracujący bezpośrednio z pacjentem, tj. bez osób, dla których głównym miejscem pracy jest uczelnia, opieka społeczna, jednostka administracji państwowej lub samorządu terytorialnego albo NFZ; razem z praktykami prywatnymi. ^b Bez techników farmacji. ^c Łącznie z magistrami pielęgniarstwa i położnictwa.

Źródło: Dane Ministerstwa Zdrowia, w zakresie farmaceutów – łącznie z danymi US.

^a Working directly with a patient, i.e. excluding persons for whom the primary workplace is an university, social welfare, units of state or local self-government administration or the National Health Fund; including private practices. ^b Excluding pharmacist technicians. ^c Including masters of nursing and midwives.

Source: Data of the Ministry of Health, in the case of pharmacists including data of the SO.

TABL. 30. AMBULATORIJA OPIEKA ZDROWOTNA
OUT-PATIENT HEALTH CARE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2010	SPECIFICATION
Zakłady i praktyki lekarskie (stan w dniu 31 XII)	1531	2162	2291	Health care institutions and medical practices (as of 31 XII)
miasta	1214	1656	1767	urban areas
wieś	317	506	524	rural areas
Przychodnie, ośrodki zdrowia i poradnie ^a	960	1401	1493	Out-patient departments, health centres and out-patient clinics ^a
miasta	774	1086	1167	urban areas
wieś	186	315	326	rural areas
Praktyki lekarskie ^a	571	761	798	Medical practices ^a (as of 31 XII)
miasta	440	570	600	urban areas
wieś	131	191	198	rural areas
Porady udzielone^b w tys.	21501,9	24560,7	24529,9	Consultations^b provided in thous.
Lekarskie	20191,8	22525,3	22437,6	Doctors
Stomatologiczne	1310,1	2035,5	2092,3	Dental
Porady na 1 mieszkańca	6,4	7,2	7,2	Consultations per capita
Lekarskie	6,0	6,6	6,6	Doctors
Stomatologiczne	0,4	0,6	0,6	Dental

^a Dane obejmują podmioty, które podpisały kontrakt z Narodowym Funduszem Zdrowia lub zakładami opieki zdrowotnej; do 2008 r. łącznie z praktykami lekarskimi przeprowadzającymi badania profilaktyczne w zakresie służby medycyny pracy. ^b Łącznie z poradami finansowanymi przez pacjentów (środki niepubliczne).

^a Data concern entities that have signed contract with National Health Fund or health care facilities; until 2008 including medical practices conducted within the framework of occupational medicine. ^b Including consultations paid by patients (non-public funds).

TABL. 31. **SZPITALA**^a
HOSPITALS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2010	SPECIFICATION
Szpitala ogólne (stan w dniu 31 XII)	69	61	66	General hospitals (as of 31 XII)
Łóżka ^b (stan w dniu 31 XII)	15698	15923	15633	Beds ^b (as of 31 XII)
na 10 tys. ludności	46,5	46,7	45,7	per 10 thous. population
Leczeni:				In-patients:
w tys.	654,5	781,6	786,8	in thous.
na 10 tys. ludności	1943	2297	2305	per 10 thous. population
Przeciętny pobyt chorego w dniach	6,0	5,2	5,0	Average patient stay in days

^a Bez szpitali psychiatrycznych ^b Od 2008 r. łącznie z łózkami i inkubatorami dla noworodków.

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia.

^a Excluding psychiatric hospitals. ^b Since 2008 including beds and incubators for newborns.

Source: data of the Ministry of Health.

TABL. 32. **APTEKI OGÓLNODOSTĘPNE I PUNKTY APTECZNE**^a
Stan w dniu 31 XII

GENERALLY AVAILABLE PHARMACIES AND PHARMACEUTICAL OUTLETS^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2010	SPECIFICATION
Apteki	832	1013	1027	Pharmacies
w tym: prywatne	831	1009	1020	of which: private
na wsi	147	171	175	in rural areas
Liczba ludności na 1 aptekę w tys.	4,1	3,4	3,3	Population per pharmacy in thous.
Punkty apteczne	74	104	109	Pharmaceutical outlets
Personel aptek i punktów aptecznych	4195	5335	5412	Pharmacies and pharmaceutical outlets personnel
w tym:				of which:
magistrowie farmacji	1704	2071	2109	masters of pharmacies
technicy farmaceutyczni	1477	2140	2247	pharmacist technicians

^a Bez aptek i punktów aptecznych w stacjonarnych zakładach opieki zdrowotnej.

^a Excluding pharmacies and pharmaceutical outlets in in-patient health care facilities.

TABL. 33. **ŻŁOBKI**^a
Stan w dniu 31 XII

NURSERY
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2010	SPECIFICATION
Placówki	34	35	35	Centres
Miejsca	1738	2119	2153	Places
Dzieci przebywające (w ciągu roku)	3195	3849	3928	Children staying (during the year)

^a Łącznie z oddziałami żłobkowymi.

^a Including nursery wards.

TABL. 34. **PLACÓWKI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZE**
Stan w dniu 31 XII

CARE AND EDUCATION CENTRES
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	Placówki <i>Centres</i>			Wychowankowie <i>Residents</i>		
	2005	2009	2010	2005	2009	2010
OGÓLEM TOTAL	522	515	498	14529	12455	11741
Wsparcia dziennego <i>Day support</i>	470	457	437	13083	11164	10523
Rodzinne <i>Family</i>	19	17	18	129	116	122
Socjalizacyjne <i>Socialization</i>	22	23	22	899	693	592
Interwencyjne <i>Intervention</i>	2	1	1	61	27	19
Wielofunkcyjne <i>Multipurpose</i>	9	17	20	357	455	485

TABL. 35. **RODZINY ZASTĘPCZE**

Stan w dniu 31 XII

*FOSTER FAMILIES**As of 31 XII*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2010	SPECIFICATION
Rodziny zastępcze	2617	2877	2941	Foster families
Dzieci w rodzinach zastępczych ^a	3539	4249	4397	Children in foster families ^a
w tym:				of which:
Usamodzielnione	83	106	94	Independent
Przekazane do adopcji	43	57	55	Submitted for adoption
W wieku do 3 lat	277	365	412	At age up to 3

^a Łącznie z dziećmi niebędącymi pod nadzorem sądów.^a Including children not under court supervision.TABL. 36. **ZAKŁADY STACJONARNEJ POMOCY SPOŁECZNEJ**

Stan w dniu 31 XII

*STATIONARY SOCIAL WELFARE FACILITIES**As of 31 XII*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2010	SPECIFICATION
Domy i zakłady (bez filii)	106	122	123	Homes and facilities (excluding sub-branches)
Miejsca ^a	7618	8395	8454	Places ^a
na 10 tys. ludności	22,6	24,6	24,7	per 10 thous. population
Mieszkańcy ^a	7278	8205	8214	Residents ^a
na 10 tys. ludności	21,6	24,1	24,0	per 10 thous. population
Osoby oczekujące na umieszczenie	352	485	556	Persons awaiting a place
na 10 tys. ludności	1,0	1,4	1,6	per 10 thous. population
Umieszczeni (w ciągu roku)	2325	2894	2959	Placed (during the year)

^a Łącznie z filiami.^a Including subbranches.TABL. 37. **UDZIELONE ŚWIADCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ^a***SOCIAL ASSISTANCE BENEFITS^a GRANTED*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2010	SPECIFICATION
KORZYSTAJĄCY na 10 tys. LUDNOŚCI				
<i>BENEFICIARIES per 10 thous. POPULATION</i>				
OGÓŁEM^b	776,4	607,1	614,2	TOTAL^b
Pomoc materialna	754,4	580,3	389,4	Material assistance
w tym:				of which:
zasiłki: stałe	28,4	30,4	31,1	benefits: permanent
okresowe	155,4	86,7	91,4	temporary
celowe	294,5	236,4	248,1	appropriated
Pomoc w formie usług	22,0	26,8	26,3	Assistance in the form of services
ŚWIADCZENIA w mln zł				
<i>BENEFITS in mln zł</i>				
OGÓŁEM	234,1	285,2	294,5	TOTAL
Pomoc materialna	203,0	239,1	205,7	Material assistance
w tym:				of which:
zasiłki: stałe	27,5	34,3	36,3	benefits: permanent
okresowe	48,8	41,3	41,3	temporary
celowe	55,3	75,4	78,6	appropriated
Pomoc w formie usług	31,1	46,1	48,7	Assistance in the form of services

^a Organizowane i świadczone przez administrację rządową i jednostki samorządu terytorialnego. ^b W podziale według form świadczeń korzystający mogą być wykazywani kilkakrotnie.^a Organized and rendered by government administration and local self-government entities. ^b Under the item benefits, recipients may be shown several times.

TABL. 38. EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA

Stan na początku roku szkolnego

EDUCATION BY LEVEL

As of the beginning of school year

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/2006	2009/2010	2010/2011	SPECIFICATION
SZKOŁY <i>SCHOOLS</i>				
Szkoły:				<i>Schools:</i>
podstawowe	1310	1262	1257	<i>primary</i>
w tym:				<i>of which:</i>
sportowe i mistrzostwa sportowego	4	4	5	<i>sports and athletic</i>
filialne	88	65	63	<i>branch</i>
artystyczne ogólnokształcące ^a	4	5	4	<i>general art^a</i>
gimnazja	634	652	659	<i>lower secondary</i>
w tym:				<i>of which:</i>
sportowe i mistrzostwa sportowego	5	2	2	<i>sports and athletic</i>
przysposabiające do pracy na podbudowie programowej VI klasy szkoły podstawowej	16	18	12	<i>job-training on the basis of 6th grade of primary school</i>
zasadnicze zawodowe ^b	194	206	205	<i>basic vocational^b</i>
licea ogólnokształcące	191	189	186	<i>general</i>
uzupełniające licea ogólnokształcące ..	1	2	2	<i>supplementary general</i>
licea profilowane	138	52	42	<i>specialized</i>
technika	244	208	202	<i>technical</i>
technika uzupełniająca	12	4	4	<i>supplementary technical</i>
artystyczne ogólnokształcące ^c	6	6	6	<i>general art^c</i>
policealne	427	335	294	<i>post-secondary</i>
wyższe	36	39	39	<i>tertiary</i>
dla dorosłych	423	364	374	<i>for adults</i>
podstawowe	–	1	1	<i>primary</i>
gimnazja	8	13	14	<i>lower secondary</i>
zasadnicze zawodowe	9	4	5	<i>basic vocational</i>
licea ogólnokształcące	108	100	112	<i>general</i>
uzupełniające licea ogólnokształcące ..	95	131	130	<i>supplementary general</i>
licea profilowane	5	6	6	<i>specialized</i>
technika	107	14	12	<i>technical</i>
technika uzupełniająca	91	95	94	<i>supplementary technical</i>
UCZNIOWIE I STUDENCI <i>PUPILS AND STUDENTS</i>				
Wychowanie przedszkolne ^d	35086	31075	29431	<i>Pre-primary education^d</i>
Szkoły:				<i>Schools:</i>
podstawowe	241783	212632	209781	<i>primary</i>
w tym:				<i>of which:</i>
sportowe i mistrzostwa sportowego	1484	1725	2174	<i>sports and athletic</i>
filialne	2379	1477	1415	<i>branch</i>
artystyczne ogólnokształcące ^a	776	717	736	<i>general art^a</i>
gimnazja	149067	123703	119102	<i>lower secondary</i>
w tym:				<i>of which:</i>
sportowe i mistrzostwa sportowego	1508	850	929	<i>sports and athletic</i>
przysposabiające do pracy na podbudowie programowej VI klasy szkoły podstawowej	4071	2993	2783	<i>job-training on the basis of 6th grade of primary school</i>
zasadnicze zawodowe ^b	28182	28617	27692	<i>basic vocational^{cb}</i>
licea ogólnokształcące	60180	54504	52792	<i>general</i>
uzupełniające licea ogólnokształcące ..	20	12	25	<i>supplementary general</i>
licea profilowane	17898	4452	3380	<i>specialized</i>

^a Niedające uprawnień zawodowych. ^b Łącznie ze szkołami specjalnymi przysposabiającymi do pracy. ^c Dające uprawnienia zawodowe. ^d Dotyczy dzieci w wieku 6 lat objętych edukacją w oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych i przedszkolach, ujętych również w tabl. 44.

^a Not leading to professional certification. ^b Including special job-training schools. ^c Leading to professional certification. ^d Concerns children aged 6 attending pre-school sections of primary and nursery schools, also described in table 44.

TABL. 38. EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA (dok.)

Stan na początku roku szkolnego

EDUCATION BY LEVEL (cont.)

As of the beginning of school year

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/2006	2009/2010	2010/2011	SPECIFICATION
UCZNIOWIE I STUDENCI (dok.)				
PUPILS AND STUDENTS (cont.)				
Szkoły (dok.):				Schools (cont.):
technika	51972	53026	50971	technical
technika uzupełniająca	381	66	88	supplementary technical
artystyczne ogólnokształcące ^c	886	961	961	general art ^c
policealne	30037	24601	25040	post-secondary
wyższe	177381	176674	170961	tertiary
dla dorosłych	38341	27702	28404	for adults
podstawowe	–	42	196	primary
gimnazja	698	1122	1384	lower secondary
zasadnicze zawodowe	304	236	211	basic vocational
licea ogólnokształcące	12830	10349	10720	general
uzupełniająca licea ogólnokształcące	6152	8985	9049	supplementary general
licea profilowane	1306	897	869	specialized
technika	10044	659	554	technical
technika uzupełniająca	7007	5412	5421	supplementary technical
ABSOLWENCI				
GRADUATES				
Szkoły:				Schools:
podstawowe	44365	37261	.	primary
w tym:				of which:
sportowe i mistrzostwa sportowego	280	367	.	sports and athletic
filialne	72	95	.	branch
artystyczne ogólnokształcące ^a	153	99	.	general art ^a
gimnazja	49475	40438	.	lower secondary
w tym:				of which:
sportowe i mistrzostwa sportowego	474	291	.	sports and athletic
przysposabiające do pracy na				job-training on the basis
podbudowie programowej				of 6 th grade of primary school
VI klasy szkoły podstawowej	1220	868	.	
zasadnicze zawodowe ^b	9410	9711	.	basic vocational ^b
licea ogólnokształcące	19275	18042	.	general
uzupełniająca licea ogólnokształcące	7	12	.	supplementary general
licea profilowane	6143	1684	.	specialized
technika	10314	11837	.	technical
technika uzupełniająca	5	27	.	supplementary technical
artystyczne ogólnokształcące ^c	251	172	.	general art ^c
policealne	10185	7343	.	post-secondary
wyższe	35800	47509	.	tertiary
dla dorosłych	11692	6461	.	for adults
podstawowe	–	1	.	primary
gimnazja	170	303	.	lower secondary
zasadnicze zawodowe	198	43	.	basic vocational
licea ogólnokształcące	4053	1985	.	general
uzupełniająca licea ogólnokształcące	1069	2564	.	supplementary general
licea profilowane	280	173	.	specialized
technika	5922	168	.	technical
technika uzupełniająca	x	1224	.	supplementary technical

^a Niedające uprawnień zawodowych. ^b Łącznie ze szkołami specjalnymi przysposabiającymi do pracy. ^c Dające uprawnienia zawodowe.

Źródło: dane – z wyjątkiem szkół wyższych – Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Not leading to professional certification. ^b Including special job-training schools. ^c Leading to professional certification.

Source: data – with the exception of the higher education institutions – of the Ministry of National Education.

TABL. 39. **INTERNATY I BURSY W LICEACH OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH I SZKOŁACH ZAWODOWYCH (bez szkół specjalnych)**
Stan w dniu 31 X
BOARDING-SCHOOLS AND DORMITORIES IN GENERAL AND VOCATIONAL SECONDARY SCHOOLS (excluding special schools)
As of 31 X

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/2006	2009/2010	2010/2011	SPECIFICATION
LICEA OGÓLNOKSZTAŁCĄCE <i>GENERAL SECONDARY SCHOOLS</i>				
Internaty i bursy	22	13	11	<i>Boarding-schools and dormitories</i>
Miejsca	2666	1046	782	<i>Beds</i>
Korzystający	2145	776	560	<i>Boarders</i>
SZKOŁY ŚREDNIE ZAWODOWE^a <i>VOCATIONAL SECONDARY SCHOOLS^a</i>				
Internaty i bursy	50	55	54	<i>Boarding-schools and dormitories</i>
Miejsca	4737	5318	5234	<i>Beds</i>
Korzystający	3648	3859	3833	<i>Boarders</i>

^a Łącznie ze szkołami zasadniczymi zawodowymi i liceami profilowanymi.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Including basic vocational and specialized secondary schools.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 40. **STUDENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG SYSTEMÓW STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ**
STUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY STUDY SYSTEMS AND TYPE OF SCHOOLS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	Systemy studiów <i>Study systems</i>		SPECIFICATION	
		stacjonarne ^a <i>stationary^a</i>	niestacjonarne ^b <i>non-stationary^b</i>		
OGÓŁEM TOTAL					
OGÓŁEM	2005/06	177381	87202	90179	GRAND TOTAL
	2009/10	176674	86127	90547	
	2010/11	170961	86324	84637	
Uniwersytety		44880	29231	15649	<i>Universities</i>
Wyższe szkoły techniczne		19503	13513	5990	<i>Technical universities</i>
Wyższe szkoły rolnicze		11529	8110	3419	<i>Agricultural academies</i>
Wyższe szkoły ekonomiczne		29795	9867	19928	<i>Academies of economics</i>
Akademie medyczne		8364	5698	2666	<i>Medical academies</i>
Akademie wychowania fizycznego		4934	3478	1456	<i>Physical academies</i>
Wyższe szkoły artystyczne		2145	1358	787	<i>Fine arts academies</i>
Pozostałe szkoły wyższe		49811	15069	34742	<i>Other higher education institutions</i>
		W tym KOBIETY Of which FEMALES			
RAZEM	2005/06	102381	49639	52742	TOTAL
	2009/10	104547	49953	54594	
	2010/11	102433	50640	51793	
Uniwersytety		31467	20114	11353	<i>Universities</i>
Wyższe szkoły techniczne		4866	3911	955	<i>Technical universities</i>
Wyższe szkoły rolnicze		6537	4949	1588	<i>Agricultural academies</i>
Wyższe szkoły ekonomiczne		18122	5392	12730	<i>Academies of economics</i>
Akademie medyczne		6379	4121	2258	<i>Medical academies</i>
Akademie wychowania fizycznego		2503	1818	685	<i>Physical academies</i>
Wyższe szkoły artystyczne		1440	914	526	<i>Fine arts academies</i>
Pozostałe szkoły wyższe		31119	9421	21698	<i>Other higher education institutions</i>

^a Do roku akademickiego 2005/06 zwane dziennymi. ^b Do roku akademickiego 2005/06 obejmujące studia wieczorowe, zaoczne i eksternistyczne.

^a Until 2005/06 academic year called day study system. ^b Until 2005/06 academic year including evening, weekend and extramural study system.

TABL. 41. **ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG SYSTEMÓW STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ**
GRADUATES OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY STUDY SYSTEMS AND TYPE OF SCHOOLS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	Systemy studiów <i>Study systems</i>		SPECIFICATION
		stacjonarne ^a <i>stationary^a</i>	niestacjonarne ^b <i>non-stationary^b</i>	
OGÓŁEM TOTAL				
OGÓŁEM 2005/06	35800	15756	20044	GRAND TOTAL
2008/09	44553	20415	24138	
2009/10	47509	23123	24386	
Uniwersytety	12365	7548	4817	<i>Universities</i>
Wyższe szkoły techniczne	4618	3090	1528	<i>Technical universities</i>
Wyższe szkoły rolnicze	2538	1911	627	<i>Agricultural academies</i>
Wyższe szkoły ekonomiczne	9021	2855	6166	<i>Academies of economics</i>
Akademie medyczne	1950	1238	712	<i>Medical academies</i>
Akademie wychowania fizycznego	1677	1095	582	<i>Physical academies</i>
Wyższe szkoły artystyczne	574	354	220	<i>Fine arts academies</i>
Pozostałe szkoły wyższe	14766	5032	9734	<i>Other higher education institutions</i>
W tym KOBIETY <i>Of which FEMALES</i>				
RAZEM 2005/06	23222	9771	13451	TOTAL
2008/09	28945	12697	16248	
2009/10	30557	14077	16480	
Uniwersytety	9027	5292	3735	<i>Universities</i>
Wyższe szkoły techniczne	1157	785	372	<i>Technical universities</i>
Wyższe szkoły rolnicze	1549	1221	328	<i>Agricultural academies</i>
Wyższe szkoły ekonomiczne	5921	1587	4334	<i>Academies of economics</i>
Akademie medyczne	1605	964	641	<i>Medical academies</i>
Akademie wychowania fizycznego	889	552	337	<i>Physical academies</i>
Wyższe szkoły artystyczne	382	224	158	<i>Fine arts academies</i>
Pozostałe szkoły wyższe	10027	3452	6575	<i>Other higher education institutions</i>

^a Do roku akademickiego 2005/06 zwane dziennymi. ^b Do roku akademickiego 2005/06 obejmujące studia wieczorowe, zaoczne i eksternistyczne.

^a Until 2005/06 academic year called day study system. ^b Until 2005/06 academic year including evening, weekend and extramural study system.

TABL. 42. **STUDENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH OTRZYMUJĄCY STYPENDIA (łącznie z cudzoziemcami)**
Stan w dniu 30 XI
STUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS RECEIVING SCHOLARSHIPS
(including foreigners)
As of 30 XI

SZKOŁY	2005/06	2009/10	2010/11				SCHOOLS
			ogółem ^a <i>total^a</i>	w tym stypendia <i>of which scholarships</i>		ogółem w % ogółu stu- dentów danej gru- py szkół <i>total in % of total students of given group of schools</i>	
				o charak- terze socjal- nym <i>social</i>	za wyniki w nauce lub w sporcie <i>for achievements in learning and sport</i>		
OGÓŁEM	49829	36497	36855	16576	19854	21,6	TOTAL
Uniwersytety	15606	8385	7997	3854	3903	17,8	<i>Universities</i>
Wyższe szkoły techniczne	4577	4242	4464	1683	2848	22,9	<i>Technical universities</i>
Wyższe szkoły rolnicze	3660	3040	2780	1234	1753	24,1	<i>Agricultural academies</i>
Wyższe szkoły ekonomiczne	9488	5863	6234	2020	3824	20,9	<i>Academies of economics</i>
Akademie medyczne	1839	1384	1479	575	903	17,7	<i>Medical academies</i>
Akademie wychowania fizycznego	1167	1139	1133	508	675	23,0	<i>Physical academies</i>
Wyższe szkoły artystyczne	892	684	661	193	498	30,8	<i>Fine arts academies</i>
Pozostałe szkoły wyższe	12600	11760	12107	6509	5450	24,3	<i>Other higher education institutions</i>

^a W podziale według stypendiów 1 osoba może być wykazana więcej niż jeden raz.

^a The division by type of scholarships may include one person more than once.

TABL. 43. **DOMY I STOŁÓWKI STUDENCKIE**
Stan w dniu 30 XI
STUDENT DORMITORIES AND CANTEENS
As of 30 XI

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/2006	2009/2010	2010/2011	SPECIFICATION
DOMY STUDENCKIE^a <i>STUDENT DORMITORIES^a</i>				
Domy	44	45	46	Dormitories
Miejsca	12566	11659	11774	Beds
Studenci korzystający w % ogółu studentów studiów stacjonarnych	11342	9160	9304	Accommodated students in % of total students in the stationary study system
STOŁÓWKI STUDENCKIE <i>STUDENT CANTEENS</i>				
Stołówki	11	9	6	Canteens
Miejsca konsumenckie	1444	1108	627	Seating
<i>a Dla studentów studiów stacjonarnych; do roku akademickiego 2005/06 – studiów dziennych.</i>				
<i>a For students attending classes in the stationary system; until 2005/06 academic year – day study system.</i>				

TABL. 44. **WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE**
PRE-PRIMARY EDUCATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2010	SPECIFICATION
Placówki	1566	1675	1681	Establishments
Przedszkola	800	880	912	Nursery schools
Oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych	766	717	719	Pre-school sections of primary schools
Zespoły wychowania przedszkolnego	x	7	2	Pre-primary education groups
Punkty przedszkolne	x	71	48	Pre-primary points
Dzieci	86009	102563	108139	Children
W przedszkolach	69678	83853	88067	In nursery schools
W oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych	16331	17582	19205	In pre-school sections of primary schools
Zespoły wychowania przedszkolnego	x	83	44	Pre-primary education groups
Punkty przedszkolne	x	1045	823	Pre-primary points
Dzieci w placówkach wychowania przed- szkolnego na 100 dzieci w wieku 3–6 lat	61,0	72,4	73,9	Children attending pre-primary education establishments per 100 children aged 3–6

U w a g a. W latach szkolnych 2009/10 i 2010/11 bez wychowania przedszkolnego przy zakładach opieki zdrowotnej, które w roku szkolnym 2005/06 nie było uwzględniane wyłącznie w pozycji dotyczącej dzieci w podziale według wieku.

Z r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

N o t e. In school year 2009/10 and 2010/11 — excluding pre-primary education in health care institutions, in 2005/06 school years excluded only in position pertaining to children by age.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 45. **BIBLIOTEKI PUBLICZNE**
PUBLIC LIBRARIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2010	SPECIFICATION
Placówki biblioteczne ^a	1015	910	900	Library institutions ^a
biblioteki i filie	736	718	714	libraries and branches
punkty biblioteczne	279	192	186	library service points
Księgozbiór ^a w woluminach: w tys.	11921,0	11970,5	11956,6	Collection ^a in volumes: in thous.
na 1000 ludności	3535	3512	3497	per 1000 population
Czytelnicy ^b zarejestrowani w ciągu roku: w tys.	619,6	556,0	549,7	Borrowers ^b registered during the year: in thous.
na 1000 ludności	184	163	161	per 1000 population
Wypożyczenia ^{bc} księgozbioru w wolumi- nach: w tys.	13002,1	11331,1	11159,6	Loans ^{bc} of collection in volumes: in thous.
na 1000 ludności	3860	3330	3269	per 1000 population
na 100 czytelników	2099	2038	2030	per 100 borrowers
Liczba ludności ^a na 1 placówkę biblio- teczną	3323	3745	3799	Population ^a per library institution

a Stan w dniu 31 XII. *b* Łącznie z punktami bibliotecznymi. *c* Bez wypożyczeń międzybibliotecznych.

a As of 31 XII. *b* Including library service points. *c* Excluding interlibrary lending.

TABL. 46. MUZEA
MUSEUMS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2010	SPECIFICATION
Muzea ^a	79	86	86	Museums ^a
Muzealia ^a w tys.	705,1	642,8	674,9	Museum exhibits ^a in thous.
Wystawy:				Exhibitions:
własne ^b	261	316	259	own ^b
obce ^c	193	156	150	exterior ^c
Zwiedzający:				Visitors:
w tys.	1091,6	1108,6	1127,1	in thous.
w tym młodzież szkolna ^d	464,6	374,7	367,0	of which primary and secondary school students ^d
na 1000 ludności	324	326	330	per 1000 population

^a Stan w dniu 31 XII. ^b W kraju. ^c Krajowe i z zagranicy. ^d Zwiedzająca muzea w zorganizowanych grupach.
^a As of 31 XII. ^b In Poland. ^c Domestic and foreign. ^d Visiting museums in organized groups

TABL. 47. TEATRY I INSTYTUCJE MUZYCZNE
THEATRES AND MUSIC INSTITUTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2010	SPECIFICATION
Miejsca ^a na widowni w stałej sali:				Seating in fixed halls ^a :
ogółem	4110	4450	4497	total
na 1000 ludności	1,2	1,3	1,3	per 1000 population
Przedstawienia i koncerty ^b	3092	3771	3987	Performances and concerts ^b
Widzowie i słuchacze ^b :				Audience ^b :
w tys.	570,0	731,6	847,0	in thous.
na 1000 ludności	169	215	248	per 1000 population
na 1 przedstawienie (koncert)	184	194	212	per performance (concert)

^a Stan w dniu 31 XII. ^b Dane dotyczą działalności prowadzonej na terenie województwa, łącznie z imprezami organizowanymi w plenerze.
^a As of 31 XII. ^b Data concern activity performed in voivodship area, including outdoor events.

TABL. 48. KINA
CINEMAS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2010	SPECIFICATION
Kina stałe ^a	46	41	38	Fixed cinemas ^a
Miejsca na widowni ^a	23178	25025	24613	Seating in cinemas ^a
na 1000 ludności	6,9	7,3	7,2	per 1000 population
Seanse	73378	113697	119650	Screenings
Widzowie:				Audience:
w tys.	2387,2	3410,8	3251,2	in thous.
na 1000 ludności	709	1002	952	per 1000 population

^a Stan w dniu 31 XII.
^a As of 31 XII.

TABL. 49. KLUBY SPORTOWE^a
Stan w dniu 31 XII
SPORTS CLUBS^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006	2008	2010	SPECIFICATION
Kluby	445	540	644	Clubs
Sekcje	827	858	989	Sections
Członkowie	40522	42382	44537	Members
Ćwiczący	37421	37996	41884	Exercisers
kobiety	5964	6495	6538	females
w wieku do 18 lat	22341	22966	24734	at age up to 18

^a Bez klubów uczniowskich i parafialnych.
^a Excluding pupils and parish sports clubs.

TABL. 50. PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE W ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWANIACH PRZYGOTOWAWCZYCH

ASCERTAINED CRIMES IN COMPLETED PREPARATORY PROCEEDINGS

RODZAJE PRZESTĘPSTW TYPE OF CRIMES	Ogółem Total					
	2005	2009	2010	2005	2009	2010
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers			wskaźnik wykrywalności sprawców w % rates of detectability of delinquents in %		
OGÓŁEM	115673	97703	96929	65,9	73,3	73,3
TOTAL						
Przestępstwa o charakterze kryminalnym ...	80653	66610	66201	51,9	62,0	62,2
<i>Criminal crimes</i>						
w tym:						
<i>of which:</i>						
Zabójstwo	49	47	36	95,9	91,5	91,9
<i>Homicide</i>						
Uszczerbek na zdrowiu	1203	1300	1348	91,0	91,3	93,6
<i>Damage to health</i>						
Udział w bójce lub pobiciu	836	894	778	87,9	89,3	89,7
<i>Participation in violence or assault</i>						
Zgwałcenie	137	119	71	91,2	81,7	73,6
<i>Rape</i>						
Rozbój, kradzież rozbójnicza, wymuszenie rozbójnicze	2399	1949	1843	65,4	82,4	84,3
<i>Violence, theft with assault, criminal coercion</i>						
Kradzieże	40303	26170	26263	24,2	32,4	33,8
<i>Theft</i>						
kradzież mienia	24050	17387	17615	23,6	31,6	33,4
<i>property theft</i>						
kradzież z włamaniem	16253	8783	8648	25,0	33,9	34,7
<i>burglary</i>						
Przestępstwa o charakterze gospodarczym ..	14730	12425	13282	97,2	95,6	95,3
<i>Commercial crimes</i>						
Przestępstwa drogowe^a	16743	15134	13817	99,7	99,6	99,6
<i>Road crimes^a</i>						
Inne	3547	3534	3629	96,1	96,1	95,7
<i>Others</i>						
W tym pożar i podpalenie	66	40	42	53,0	57,5	57,1
<i>Of which fire and arson</i>						

^a Od 2001 r. prowadzenie pojazdów mechanicznych w stanie nietrzeźwości jest przestępstwem drogowym (art. 178a kk).

Źródło: dane Komendy Wojewódzkiej Policji w Poznaniu.

^a Since 2001 driving a motor vehicles under the influence of alcohol is the road crime (Art. 178a Criminal Code).

Source: data of the Voivodship Police Headquarters in Poznań.

TABL. 50. PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE W ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWANIACH PRZYGOTOWAWCZYCH (dok.)

ASCERTAINED CRIMES IN COMPLETED PREPARATORY PROCEEDINGS (cont.)

RODZAJE PRZESTĘPSTW TYPE OF CRIMES	Popelnione przez nieletnich Committed by juveniles					
	2005	2009	2010	2005	2009	2010
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers			ogółem = 100 total = 100		
OGÓŁEM	7211	12440	12812	6,2	12,7	13,2
TOTAL						
Przestępstwa o charakterze kryminalnym . . .	6962	12170	12542	8,6	18,3	18,9
<i>Criminal crimes</i>						
w tym:						
<i>of which:</i>						
Zabójstwo	–	2	2	–	4,3	5,6
<i>Homicide</i>						
Uszczerbek na zdrowiu	357	515	611	29,7	39,6	45,3
<i>Damage to health</i>						
Udział w bójce lub pobiciu	217	291	316	26,0	32,6	40,6
<i>Participation in violence or assault</i>						
Zgwałcenie	28	11	6	20,4	9,2	8,5
<i>Rape</i>						
Rozbój, kradzież rozbójnicza, wymuszenie rozbójnicze	740	1076	1083	30,8	55,2	58,8
<i>Violence, theft with assault, criminal coercion</i>						
Kradzieże	1720	1574	1588	4,3	6,0	6,0
<i>Theft</i>						
kradzież mienia	990	931	945	4,1	5,4	5,4
<i>property theft</i>						
kradzież z włamaniem	730	643	643	4,5	7,3	7,4
<i>burglary</i>						
Przestępstwa o charakterze gospodarczym . .	55	43	60	0,4	0,3	0,5
<i>Commercial crimes</i>						
Przestępstwa drogowe^a	97	131	92	0,6	0,9	0,7
<i>Road crimes^a</i>						
Inne	97	96	118	2,3	2,7	3,3
<i>Others</i>						
W tym pożar i podpalenie	3	3	5	4,5	7,5	11,9
<i>Of which fire and arson</i>						

^a Od 2001 r. prowadzenie pojazdów mechanicznych w stanie nietrzeźwości jest przestępstwem drogowym (art. 178a kk).

Źródło: dane Komendy Wojewódzkiej Policji w Poznaniu.

^a Since 2001 driving a motor vehicles under the influence of alcohol is the road crime (Art. 178a Criminal Code).

Source: data of the Voivodship Police Headquarters in Poznań.

TABL. 51. WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO
WEDŁUG DZIAŁÓW
EXPENDITURE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS BY DIVISIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Powiaty Powiats	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Woje- wództwo Voivodship
W TYS. ZŁ IN THOUS. ZŁ						
OGÓŁEM	2005	8924565,9	4591585,6	1396034,1	2353391,9	583554,3
TOTAL	2009	14440877,0	6892012,6	1944122,4	3722265,8	1882476,2
	2010	15064021,6	7613344,3	2293368,1	4034393,9	1122915,3
w tym: of which:						
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	2005	490476,6	343816,6	194,1	145155,1	1310,8
	2009	664209,7	451616,7	1495,3	206228,3	4869,4
<i>Municipal economy and environmental protection</i>	2010	650818,6	492052,7	11144,3	146935,0	686,6
Gospodarka mieszkaniowa	2005	197782,2	83974,9	19492,8	91811,8	2502,7
<i>Dwelling economy</i>	2009	524898,5	175170,7	12356,5	79036,8	258334,5
	2010	309491,4	189393,4	16964,3	99308,2	3825,4
Oświata i wychowanie	2005	3229892,1	1845892,3	535187,3	808246,5	40566,0
<i>Education</i>	2009	4234861,2	2505812,6	663157,8	1023457,9	42432,9
	2010	4531675,2	2685195,1	711250,4	1089289,0	45940,6
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	2005	283793,3	134976,4	7440,9	60084,8	81291,2
<i>Culture and national heritage</i>	2009	446703,9	235816,0	10595,7	93783,3	106508,9
	2010	538386,5	299674,0	11861,3	109961,6	116889,6
Ochrona zdrowia	2005	172648,2	37484,7	50305,7	28868,6	55989,2
<i>Health care</i>	2009	302995,3	47311,2	90395,8	82486,5	82801,8
	2010	284574,8	45085,0	104813,0	80936,7	53740,1
Pomoc społeczna i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	2005	1372095,0	782703,5	244505,7	306138,9	38746,9
<i>Social assistance and other tasks in sphere of social policy</i>	2009	2002541,0	1103277,4	348850,6	412277,1	138135,9
	2010	2108714,5	1226037,3	383055,2	439568,6	60053,3
Kultura fizyczna i sport	2005	170740,6	102887,3	2988,7	54824,2	10040,4
<i>Physical education and sport</i>	2009	798327,9	347955,7	17279,8	390748,6	42343,8
	2010	807824,9	293918,7	16639,0	464733,6	32533,6
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	2005	174916,9	43417,0	70128,1	60735,3	636,5
<i>Public safety and fire-protection</i>	2009	294926,9	80234,2	110451,8	103187,7	1053,2
	2010	297285,1	82808,7	108864,4	103432,4	2179,6

^a Bez wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

^a Excluding expenditure of gminas which are also cities with powiat status.

TABL. 51. WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO
WEDŁUG DZIAŁÓW (dok.)

EXPENDITURE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS BY DIVISIONS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Powiaty Powiats	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Woje- wództwo Voivodship	
W ODSETKACH IN PERCENT						
OGÓŁEM	2005	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
TOTAL	2009	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
	2010	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
w tym: of which:						
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska <i>Municipal economy and environmental protection</i>	2005	5,5	7,5	0,0	6,2	0,2
	2009	4,6	6,6	0,1	5,5	0,3
	2010	4,3	6,5	0,5	3,6	0,1
Gospodarka mieszkaniowa <i>Dwelling economy</i>	2005	2,2	1,8	1,4	3,9	0,4
	2009	3,6	2,5	0,6	2,1	13,7
	2010	2,1	2,5	0,7	2,5	0,3
Oświata i wychowanie <i>Education</i>	2005	36,2	40,2	38,3	34,3	7,0
	2009	29,3	36,4	34,1	27,5	2,3
	2010	30,1	35,3	31,0	27,0	4,1
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego <i>Culture and national heritage</i>	2005	3,2	2,9	0,5	2,6	13,9
	2009	3,1	3,4	0,5	2,5	5,7
	2010	3,6	3,9	0,5	2,7	10,4
Ochrona zdrowia <i>Health care</i>	2005	1,9	0,8	3,6	1,2	9,6
	2009	2,1	0,7	4,6	2,2	4,4
	2010	1,9	0,6	4,6	2,0	4,8
Pomoc społeczna i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej <i>Social assistance and other tasks in sphere of social policy</i>	2005	15,4	17,0	17,5	13,0	6,7
	2009	13,9	16,0	17,9	11,1	7,3
	2010	14,0	16,1	16,7	10,9	5,3
Kultura fizyczna i sport <i>Physical education and sport</i>	2005	1,9	2,2	0,2	2,3	1,7
	2009	5,5	5,0	0,9	10,5	2,2
	2010	5,4	3,9	0,7	11,5	2,9
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa <i>Public safety and fire-protection</i>	2005	2,0	0,9	5,0	2,6	0,1
	2009	2,0	1,2	5,7	2,8	0,1
	2010	2,0	1,1	4,7	2,6	0,2

^a Bez wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

^a Excluding expenditure of gminas which are also cities with powiat status.

Uwaga do tablic 52 – 55

Dane za lata 2007–2008 skorygowano.

Note to tables 52 – 55

Data for 2007–2008 have been adjusted.

TABL. 52. **PRODUKT KRAJOWY BRUTTO (ceny bieżące)**

GROSS DOMESTIC PRODUCT (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	2007	2008	2009		
	w mln zł <i>in mln zł</i>		Polska=100 <i>Poland=100</i>	2008=100	
OGÓLEM	109028	118478	127361	9,5	107,5
TOTAL					
W tym wartość dodana brutto	95381	103712	113171	9,5	109,1
Of which gross value added					
w tym sektor:					
<i>of which sector:</i>					
przedsiębiorstw	46118	51340	58192	9,9	113,3
<i>non-financial corporations</i>					
instytucji rządowych i samorządowych ..	12405	13625	14454	8,3	106,1
<i>general government</i>					
gospodarstw domowych	32383	33930	37085	10,1	109,3
<i>households</i>					
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo; rybactwo	6114	5360	5992	14,1	111,8
<i>Agriculture, hunting and forestry; fishing</i>					
Przemysł	26230	28426	31872	10,8	112,1
<i>Industry</i>					
w tym przetwórstwo przemysłowe	22902	24632	27007	12,1	109,6
<i>of which manufacturing</i>					
Budownictwo	6838	8206	9433	10,2	115,0
<i>Construction</i>					
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ ; Transport i gospodarka magazynowa; Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ ; Informacja i komunikacja	28084	30491	34299	9,5	112,5
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ; Transportation and storage; Accommodation and catering^Δ; Information and communication</i>					
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa; Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	8519	9193	7731	6,7	84,1
<i>Financial and insurance activities; Real estate activities</i>					
Pozostałe usługi	19596	22036	23844	8,2	108,2
<i>Other services</i>					
NA 1 MIESZKAŃCA ^a	32236	34936	37424	106,3	107,1
PER CAPITA ^a					

^a W zł.

^a In zł.

TABL. 53. **PODSTAWOWE ELEMENTY RACHUNKU PRODUKCJI I RACHUNKU TWORZENIA DOCHODÓW (ceny bieżące)**

BASIC ELEMENTS OF PRODUCTION ACCOUNT AND GENERATION OF INCOME ACCOUNT (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2007	2008	2009		
	w mln zł <i>in mln zł</i>		Polska=100 <i>Poland=100</i>	2008=100	
Produkcja globalna <i>Gross output</i>	232491	251480	259297	9,5	103,1
Zużycie pośrednie <i>Intermediate consumption</i>	137110	147768	146126	9,6	98,9
Wartość dodana brutto <i>Gross value added</i>	95381	103712	113171	9,5	109,1
w tym koszty związane z zatrudnieniem <i>of which compensation of employees</i>	37305	42638	43984	8,9	103,2
Nadwyżka operacyjna brutto <i>Gross operating surplus</i>	57586	60596	68463	10,0	113,0

TABL. 54. **NOMINALNE DOCHODY W SEKTORZE GOSPODARSTW DOMOWYCH**
NOMINAL INCOME IN THE HOUSEHOLDS SECTOR

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2007	2008	2009		
			w liczbach bezwzględ- nych <i>in absolute numbers</i>	Polska=100 <i>Poland=100</i>	2008=100
Dochody pierwotne brutto: <i>Gross primary income:</i>					
w mln zł <i>in mln zł</i>	71770	77500	82163	9,3	106,0
na 1 mieszkańca w zł <i>per capita in zł</i>	21220	22853	24143	104,7	105,6
Dochody do dyspozycji brutto: <i>Gross disposable income in mln zł</i>					
w mln zł <i>in mln zł</i>	68061	73830	79597	9,2	107,8
na 1 mieszkańca w zł <i>per capita in zł</i>	20123	21771	23389	103,7	107,4

TABL. 55. **PRODUKT KRAJOWY BRUTTO WEDŁUG PODREGIONÓW (ceny bieżące)**
GROSS DOMESTIC PRODUCT BY SUBREGIONS (current prices)

PODREGIONY SUBREGIONS		Ogółem <i>Total</i>				Na 1 mieszkańca <i>Per capita</i>			
		w mln zł <i>in mln zł</i>	Polska= =100 <i>Poland= =100</i>	woje- wództwo= =100 <i>Voivod- ship=100</i>	rok po- przedni= =100 <i>previous year= =100</i>	w zł <i>in mln zł</i>	Polska= =100 <i>Poland= =100</i>	woje- wództwo= =100 <i>Voivod- ship=100</i>	rok po- przedni= =100 <i>previous year= =100</i>
Kaliski	2007	15807	1,3	14,5	.	23706	76,8	73,5	.
	2008	17408	1,4	14,7	110,1	26082	77,9	74,7	110,0
	2009	18817	1,4	14,8	108,1	28159	80,0	75,2	108,0
Koniński	2007	15207	1,3	13,9	.	23400	75,8	72,6	.
	2008	16352	1,3	13,8	107,5	25127	75,1	71,9	107,4
	2009	18142	1,4	14,2	110,9	27815	79,0	74,3	110,7
Leszczyński	2007	14267	1,2	13,1	.	26397	85,5	81,9	.
	2008	15416	1,2	13,0	108,1	28440	85,0	81,4	107,7
	2009	16205	1,2	12,7	105,1	29775	84,6	79,6	104,7
Pilski	2007	9820	0,8	9,0	.	24151	78,2	74,9	.
	2008	10355	0,8	8,7	105,4	25407	75,9	72,9	105,2
	2009	11251	0,8	8,8	108,6	27514	78,1	73,5	108,3
Poznański	2007	19406	1,6	17,8	.	35004	113,4	108,6	.
	2008	21865	1,7	18,5	112,7	38768	115,9	111,0	110,8
	2009	23924	1,8	18,8	109,4	41711	118,5	111,5	107,6
Miasto <i>City</i> Poznań	2007	34521	2,9	31,7	.	61203	198,2	189,9	.
	2008	37082	2,9	31,3	107,4	66281	198,1	189,7	108,3
	2009	39024	2,9	30,6	105,2	70184	199,3	187,5	105,9

TABL. 56. WYBRANE DANE O PODREGIONACH I POWIATACH W 2010 R.
SELECTED DATA BY SUBREGIONS AND POWIATS IN 2010

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ludność ^a Population ^a				Urodzenia żywe Live births	Zgony Deaths	Przyrost naturalny Natural increase
	ogółem total	w wieku at age					
		przedpro- dukcyjnym pre-working	produk- cyjnym working	poproduk- cyjnym post-working			
		w %	in %				
					na 1000 ludności per 1000 population		
WOJEWÓDZTWO.. VOIVODSHIP	3419426	19,8	64,9	15,3	11,99	9,10	2,89
<i>Podregiony Subregions</i>							
Kaliski	669795	20,0	64,2	15,8	11,30	9,40	1,90
<i>Powiaty: Powiats:</i>							
jarociński	70973	20,4	64,4	15,2	12,42	9,07	3,35
kaliski	81388	20,7	63,5	15,8	10,83	9,86	0,97
kepiński	56048	20,9	64,5	14,6	12,44	8,51	3,93
krotoszyński	77471	21,0	64,1	14,9	11,97	9,15	2,83
ostrowski	159641	19,6	64,8	15,6	11,16	8,97	2,19
ostrzeszowski	55047	21,1	64,1	14,9	11,46	10,13	1,33
pleszewski	62563	21,0	64,2	14,8	12,06	8,79	3,27
Miasto na prawach powiatu							
<i>City with powiat status</i>							
Kalisz	106664	17,2	63,6	19,2	9,53	10,57	-1,03
Koniński	653392	20,4	64,3	15,3	11,70	9,24	2,46
<i>Powiaty: Powiats:</i>							
gnieźnieński	142285	20,4	65,0	14,5	12,62	8,91	3,71
kolski	88162	20,1	63,3	16,6	11,57	10,33	1,24
koniński	126465	22,2	63,8	14,0	10,85	9,18	1,66
słupecki	58436	20,4	64,2	15,4	11,79	9,23	2,55
turecki	83707	20,9	63,5	15,6	11,96	10,06	1,90
wrzesiński	75125	20,5	64,9	14,6	12,53	8,80	3,74
Miasto na prawach powiatu							
<i>City with powiat status</i>							
Konin	79212	17,4	65,1	17,6	10,44	8,28	2,16
Leszczyński	547059	21,0	64,7	14,3	12,67	8,91	3,76
<i>Powiaty: Powiats:</i>							
gostyński	76164	20,6	64,6	14,8	12,55	8,80	3,74
grodzki	50109	22,6	64,8	12,7	13,53	8,70	4,84
kościański	78457	20,1	65,2	14,7	12,38	9,32	3,06
leszczyński	52194	22,4	64,7	13,0	13,28	8,03	5,25
międzychodzki	36704	21,1	65,1	13,8	12,25	10,02	2,23
nowotomyski	73090	21,4	64,8	13,8	12,76	8,60	4,15
rawicki	60056	21,2	64,0	14,8	13,06	8,92	4,14
wolsztyński	55853	22,2	64,1	13,8	12,74	8,71	4,02
Miasto na prawach powiatu							
<i>City with powiat status</i>							
Leszno	64432	18,7	65,2	16,1	11,71	9,31	2,40
Piłski	409876	21,1	64,8	14,2	11,91	8,73	3,18
<i>Powiaty: Powiats:</i>							
chodzieski	47519	21,0	64,6	14,5	12,15	9,39	2,76
czarnkowsko-trzcianecki	87086	21,5	64,1	14,4	11,93	8,95	2,98
piłski	137723	20,4	65,3	14,3	11,57	8,37	3,20
wągrowiecki	68757	21,7	64,5	13,8	12,45	9,13	3,32
złotowski	68791	21,4	65,0	13,6	11,85	8,31	3,54
Poznański	587677	21,2	65,8	13,0	13,38	7,86	5,52
<i>Powiaty: Powiats:</i>							
obornicki	57430	21,6	65,4	13,0	13,50	7,93	5,57
poznański	327110	21,4	66,2	12,3	13,55	7,13	6,42
szamotulski	87875	20,6	65,2	14,2	13,32	9,16	4,16
średzki	55794	20,5	65,5	14,0	13,08	8,39	4,70
śremski	59468	21,0	65,4	13,6	12,70	9,29	3,41
Miasto City Poznań ..	551627	15,2	65,6	19,1	11,11	10,36	0,76

^a Stan w dniu 31 XII.
^a As of 31 XII.

TABL. 56. WYBRANE DANE O PODREGIONACH I POWIATACH W 2010 R. (cd.)
 SELECTED DATA ON SUBREGIONS AND POWIATS IN 2010 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Bezrobotni zarejestrowani ^a Registered unemployed persons ^a				Stopa bezrobocia rejestrowanego ^a w % Registered unemployment rate in %	Łóżka w szpitalach ogólnych ^{ab} na 10 tys. ludności Beds in general hospitals ^{ab} per 10 thous. population	Miejsca noclegowe ^c na 10 tys. ludności Number of beds ^c per 10 thous. population
	ogółem total	z liczby ogółem w % of total in %					
		kobiety females	długo- trwale bezrobotni ^d long-term unemployed persons	w wieku poniżej 25 lat at age up to 25			
WOJEWÓDZTWO.. VOIVODSHIP	135172	56,0	40,0	25,3	9,2	45,7	125,5
<i>Podregiony Subregions</i>							
Kaliski	28356	57,2	40,3	26,3	10,4	38,9	71,0
<i>Powiaty: Powiats:</i>							
jarociński	4010	57,5	41,1	31,9	15,2	24,9	124,0
kaliski	2493	55,5	36,7	31,6	8,5	18,1	30,8
kepiński	1470	59,0	28,9	28,3	5,6	44,8	38,5
krotoszyński	3382	61,6	43,9	28,2	10,5	32,1	30,3
ostrowski	7442	55,9	41,3	24,6	11,8	30,9	47,1
ostrzeszowski	2234	62,4	39,1	28,4	9,7	22,5	115,4
pieszewski	3225	56,1	41,9	29,6	13,1	44,1	149,1
<i>Miasto na prawach powiatu</i>							
<i>City with powiat status</i>							
Kalisz	4100	53,9	40,1	14,8	8,6	83,3	79,8
Koniński	36208	55,5	47,2	26,5	14,3	31,5	156,3
<i>Powiaty: Powiats:</i>							
gnieźniński	6386	57,7	39,2	24,6	12,7	24,9	223,5
kolski	4878	57,5	52,0	26,7	14,4	26,1	29,7
koniński	7928	54,1	48,5	29,3	18,1	-	320,0
słupecki	3868	55,0	52,2	28,9	16,4	41,6	268,2
turecki	4203	56,9	43,5	28,6	11,9	23,8	27,0
wrzesiński	3934	56,6	46,8	26,8	13,6	27,0	71,6
<i>Miasto na prawach powiatu</i>							
<i>City with powiat status</i>							
Konin	5011	51,2	50,3	20,7	13,5	104,9	49,7
Leszczyński	20450	56,7	36,0	28,9	9,1	35,0	192,4
<i>Powiaty: Powiats:</i>							
gostyński	3930	54,6	40,3	29,5	12,5	34,7	42,3
grodzicki	1748	52,6	37,1	31,3	8,1	24,5	87,8
kościański	2495	57,9	31,4	28,2	9,0	31,7	60,3
leszczyński	1890	60,8	32,8	33,0	9,4	15,3	673,4
międzychodzki	1177	60,2	27,9	31,3	8,7	42,2	672,4
nowotomyski	1837	52,2	26,7	31,4	6,4	23,0	103,7
rawicki	2999	58,5	45,0	27,5	11,7	25,8	33,1
wolsztyński	1630	57,4	33,5	29,9	6,4	32,0	350,7
<i>Miasto na prawach powiatu</i>							
<i>City with powiat status</i>							
Leszno	2744	57,5	37,1	22,7	8,5	83,7	60,8
Piński	22939	56,4	43,3	24,3	14,8	46,2	86,9
<i>Powiaty: Powiats:</i>							
chodzieski	2957	59,9	48,3	24,6	15,2	78,9	143,3
czarnkowsko- -trzcianecki	4868	55,5	46,6	23,3	15,0	35,0	51,1
piński	5984	52,6	34,8	21,2	11,0	54,7	89,2
wągrowiecki	4504	61,4	48,6	30,2	18,7	24,4	79,6
złotowski	4626	55,1	42,5	23,4	18,8	42,3	96,1
Poznański	16019	57,0	33,5	25,2	6,6	25,2	97,0
<i>Powiaty: Powiats:</i>							
obornicki	2177	60,3	30,7	26,4	10,3	66,3	58,5
poznański	5028	56,4	19,1	21,8	3,5	9,1	118,9
szamotulski	3733	57,2	43,0	25,5	11,3	25,3	50,6
średzki	3104	56,3	49,6	27,2	13,9	29,0	67,7
sremski	1977	55,4	30,6	28,7	8,5	70,1	110,0
Miasto City Poznań ..	11200	51,3	25,6	13,9	3,6	103,0	148,2

^a Stan w dniu 31 XII. ^b Łącznie z łózkami i inkubatorami dla noworodków. ^c W turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania; stan w dniu 31 VII. ^d Patrz uwagi metodyczne, ust. 11 s. 13–14.

^a As of 31 XII. ^b Including beds and incubators for newborns. ^c In collective tourist accommodation establishments; as of 31 VII. ^d See methodological notes, item 11, p. 13–14.

TABL. 56. WYBRANE DANE O PODREGIONACH I POWIATACH W 2010 R. (cd.)
SELECTED DATA ON SUBREGIONS AND POWIATS IN 2010 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Zasoby mieszkaniowe ^a Dwelling stocks ^a		Mieszkania oddane do użytkowania Dwellings completed		Biblioteki publiczne Public libraries		Kina stałe Fixed cinemas	
	na 1000 ludności per 1000 population	przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ² average usable floor space of dwelling in m ²	na 1000 ludności per 1000 population	przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ² average usable floor space of dwelling in m ²	księgozbiór ^a collection ^a	czytelnicy borrowers	miejsca na widowni ^a seating in cinemas ^a	widzowie audience
		na 1000 ludności per 1000 population						
WOJEWÓDZTWO VOIVODSHIP	322,1	78,2	3,95	111,4	3496,7	161,0	7,2	952,3
<i>Podregiony Subregions</i>								
Kaliski	300,4	83,7	2,38	119,0	3526,3	152,5	3,6	329,9
<i>Powiaty: Powiats:</i>								
jaroński	283,0	83,5	2,07	104,0	3144,8	161,1	2,8	428,6
kaliszki	264,4	96,9	1,97	134,4	4341,0	127,9	—	—
kepkiński	283,1	90,0	2,50	141,3	3360,2	123,1	4,1	26,0
krotoszyński	284,0	88,6	1,50	120,5	3851,6	166,8	4,6	236,2
ostrowski	298,1	86,4	3,13	116,4	3264,7	193,3	2,5	258,0
ostrzeszowski	285,9	94,6	2,84	135,5	3382,7	111,6	5,4	155,7
pleszewski	274,9	90,3	2,94	121,9	4338,8	199,2	2,4	145,3
Miasto na prawach powiatu <i>City with powiat status</i>								
Kalisz	386,4	61,9	1,81	91,1	2998,8	103,5	7,2	1047,4
Koniński	309,7	77,0	2,80	123,3	3282,0	141,0	4,1	396,6
<i>Powiaty: Powiats:</i>								
gnieźnieński	313,0	70,2	4,02	111,1	2847,4	148,3	2,4	671,4
kolski	326,0	76,4	2,03	128,9	3426,9	126,2	3,4	26,5
koniński	271,9	92,0	3,41	137,0	3817,6	136,3	1,3	1,8
słupecki	298,3	82,3	2,29	143,6	3646,6	129,3	6,1	253,3
turecki	303,5	79,7	1,68	138,1	2650,8	105,6	3,6	120,9
wrzesiński	308,6	77,9	3,43	99,0	3559,4	136,4	2,8	100,6
Miasto na prawach powiatu <i>City with powiat status</i>								
Konin	362,3	63,4	1,47	136,6	3181,6	202,3	12,5	1620,4
Leszczyński	288,3	85,1	2,38	131,0	4217,2	179,1	1,1	29,7
<i>Powiaty: Powiats:</i>								
gostyński	266,3	89,0	1,56	167,9	4925,3	166,7	5,9	193,2
grodzki	268,4	90,6	2,64	102,0	3959,9	163,2	—	—
kościański	286,7	82,9	1,99	118,7	4285,9	151,7	—	—
leszczyński	253,3	102,4	3,64	153,6	4527,1	123,6	—	—
międzychodzki	312,0	77,8	3,44	118,9	4240,7	163,9	—	—
nowotomyski	295,5	84,0	2,96	132,8	4198,1	187,6	1,8	20,3
rawicki	294,2	83,7	2,94	97,0	4929,5	208,2	—	—
wolsztyński	269,9	92,1	1,54	140,0	3252,3	154,6	—	—
Miasto na prawach powiatu <i>City with powiat status</i>								
Leszno	349,0	71,8	1,57	165,1	3426,5	277,2	—	—
Piński	302,9	75,2	2,07	126,7	3983,0	172,3	5,4	679,3
<i>Powiaty: Powiats:</i>								
chodzieski	307,9	77,9	2,55	120,5	4683,6	200,0	6,3	323,2
czarnkowsko-trzcianecki	296,7	78,2	2,21	139,7	4429,5	165,8	4,3	11,5
piński	311,4	70,9	1,58	138,7	3657,3	154,3	8,1	1712,4
wągrowiecki	293,2	78,3	2,14	118,4	3272,0	172,9	3,5	375,6
złotowski	299,9	75,6	2,47	108,3	4296,4	196,5	2,4	6,5
Poznański	303,2	88,0	8,13	122,1	3367,6	161,5	1,1	67,9
<i>Powiaty: Powiats:</i>								
obornicki	299,4	77,9	4,98	83,7	2697,7	179,7	—	—
pozański	311,4	95,1	11,76	124,0	3150,8	156,1	0,7	12,9
szamotulski	292,7	81,2	3,47	138,6	3993,6	155,6	2,1	68,6
średzki	289,8	79,6	3,31	111,0	4573,2	202,4	2,5	341,0
śremski	289,7	74,1	2,79	125,3	3151,5	143,5	2,0	176,3
Miasto City Poznań	430,7	64,4	5,75	72,5	2776,4	168,3	29,2	4409,5

^a Stan w dniu 31 XII.
^a As of 31 XII.

TABL. 56. WYBRANE DANE O PODREGIONACH I POWIATACH W 2010 R. (cd.)
 SELECTED DATA ON SUBREGIONS AND POWIATS IN 2010 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Uczniowie szkół <i>Pupils and students of schools</i>				Przestępstwa stwierdzone w zakończonych postępowaniach przygotowawczych <i>Ascertained crimes in completed preparatory proceedings</i>	
	podstawowych ^{ab} <i>primary^{ab}</i>	gimnazjów ^{ab} <i>lower secondary^{ab}</i>	ponadgimnazjalnych ^{ab} <i>upper secondary^{ab}</i>	policealnych ^a <i>post-secondary^a</i>	ogółem <i>total</i>	w tym o charakterze kryminalnym <i>of which criminal crimes</i>
WOJEWÓDZTWO.. VOIVODSHIP	209781	119102	135909	25040	96929	66201
<i>Podregiony Subregions</i>						
Kaliski	41640	24371	29452	4129	16278	9266
<i>Powiaty: Powiats:</i>						
jarociński	4512	2748	3090	307	1144	725
kaliski	5165	2954	1029	20	6431 ^c	3597 ^c
kępinski	3660	2064	2427	-	1428	668
krotoszyński	5165	2988	3488	512	1068	623
ostrowski	9400	5754	7064	929	3916	2367
ostrzeszowski	3650	2129	2438	49	1201	596
pleszewski	4071	2422	2403	136	1090	690
Miasto na prawach powiatu <i>City with powiat status</i>						
Kalisz	6017	3312	7513	2176	x	x
Koniński	41274	24472	27707	3625	15718	9278
<i>Powiaty: Powiats:</i>						
gnieźnieński	8835	5251	5870	827	3342	2304
kolski	5569	3374	3766	176	2406	1336
koniński	8558	5124	1325	178	5511 ^c	3145 ^c
ślupiecki	3775	2218	2277	75	1167	537
turecki	5313	3143	3815	123	1936	1035
wrzesiński	4798	2575	3155	222	1356	921
Miasto na prawach powiatu <i>City with powiat status</i>						
Konin	4426	2787	7499	2024	x	x
Leszczyński	35776	20402	22631	3082	11907	6741
<i>Powiaty: Powiats:</i>						
gostyński	4819	2828	2954	157	1501	772
grodziski	3408	2026	1812	233	833	502
kościański	4944	2863	2472	368	1724	820
leszczyński	3584	1853	247	6	3097 ^c	1735 ^c
międzychodzki	2386	1410	1261	102	806	501
nowotomyski	4878	2853	2935	290	1874	1224
rawicki	3900	2194	2392	385	912	560
wolsztyński	3938	2290	2618	85	1160	627
Miasto na prawach powiatu <i>City with powiat status</i>						
Leszno	3919	2085	5940	1456	x	x
Piński	26423	15823	17233	2723	10938	6893
<i>Powiaty: Powiats:</i>						
chodzieski	3064	1790	1854	19	1208	783
czarnkowsko-trzcianecki	5702	3591	3782	423	1680	979
piński	8511	5086	6537	1856	4515	3025
wągrowiecki	4668	2699	2683	236	1648	947
złotowski	4478	2657	2377	189	1887	1159
Poznański	37053	19515	13256	501	13711	9927
<i>Powiaty: Powiats:</i>						
obornicki	3886	2078	2042	18	1447	981
poznański	20051	10097	3374	250	7390	5639
szamotulski	5685	3053	3111	112	2319	1507
średzki	3447	2019	2147	54	1138	739
śremski	3984	2268	2582	67	1417	1061
Miasto <i>City</i> Poznań ..	27615	14519	25630	10980	28377	24096

a Stan na początku roku szkolnego. b Bez szkół dla dorosłych. c Łącznie z miastem na prawach powiatu.
 a As of the beginning of school year. b Excluding schools for adults. c Including city with powiat status.

TABL. 56. WYBRANE DANE O PODREGIONACH I POWIATACH W 2010 R. (dok.)
 SELECTED DATA ON SUBREGIONS AND POWIATS IN 2010 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto ^a Average monthly gross wages and salaries ^a	Dochody Revenue		Wydatki Expenditure		Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w miastach Consumption of electricity in households in urban areas	Zużycie gazu z sieci ^b w gospodarstwach domowych Consumption of gas from gas-line system ^b in households
		budżetów powiatów i miast na prawach powiatu budgets of powiats and cities with powiat status					
		na 1 mieszkańca per capita					
		w zł	in zł			w kWh in kWh	w m ³ in m ³
WOJEWÓDZTWO.. VOIVODSHIP	3126,36	1624,87		1853,37		769,4	140,2
<i>Podregiony Subregions</i>							
Kaliski	2603,67	1319,29		1432,40		698,3	79,3
<i>Powiaty: Powiats:</i>							
jarociński	2378,79	879,22		982,60		671,9	127,0
kaliski	2561,69	527,55		535,30		784,8	26,3
kepński	2106,84	697,16		745,26		731,6	48,5
krotoszyński	2499,96	1005,00		1141,85		679,3	83,3
ostrowski	2779,34	771,46		868,94		691,6	79,1
ostrzeszowski	2700,86	1107,49		1247,63		724,7	63,0
pleszewski	2541,49	1063,76		1244,97		689,1	66,8
Miasto na prawach powiatu <i>City with powiat status</i>							
Kalisz	2856,06	3844,11		4030,25		710,0	117,3
Koniński	2907,87	1226,01		1339,87		711,6	53,1
<i>Powiaty: Powiats:</i>							
gnieźnieński	2718,78	821,83		893,68		708,1	129,8
kolski	3153,48	874,75		896,97		692,6	18,7
koniński	3060,01	623,68		741,02		762,7	12,3
słupecki	2651,45	987,80		1071,87		707,1	-
turecki	2768,39	861,86		942,88		699,4	37,5
wrzesiński	2653,68	783,59		842,75		789,3	74,0
Miasto na prawach powiatu <i>City with powiat status</i>							
Konin	3225,51	4275,44		4669,15		679,8	55,3
Leszczyński	2696,74	1200,55		1313,65		734,5	172,1
<i>Powiaty: Powiats:</i>							
gostyński	2855,27	924,04		1020,47		706,1	163,6
grodzki	2501,47	655,47		695,35		771,7	258,0
kościański	2746,53	769,51		860,81		762,9	182,2
leszczyński	3005,53	629,92		639,64		897,2	61,5
miedzzychodzki	2642,45	1161,36		1234,24		751,6	61,5
nowotomyski	2882,44	736,82		819,65		757,2	177,6
rawicki	2426,25	812,48		915,57		702,8	143,0
wolsztyński	2490,09	909,93		1037,39		836,3	180,2
Miasto na prawach powiatu <i>City with powiat status</i>							
Leszno	2689,37	4097,78		4451,66		685,8	268,9
Piński	2885,69	932,14		1010,69		683,4	88,2
<i>Powiaty: Powiats:</i>							
chodzieski	2743,98	858,14		928,71		708,5	160,3
czarnkowsko-trzcianiecki	2848,43	909,23		942,33		677,4	51,8
piński	3059,54	1005,49		1083,16		674,2	120,2
wągrowiecki	2679,02	883,55		978,41		697,6	62,3
złotowski	2675,54	913,94		1040,90		681,3	46,3
Poznański	3104,99	658,00		712,70		802,6	227,6
<i>Powiaty: Powiats:</i>							
obornicki	2893,44	700,40		729,10		704,5	105,4
poznański	3161,97	559,91		599,73		874,4	318,0
szamotulski	3036,38	763,22		850,50		843,7	97,0
średzki	3053,97	829,39		936,88		730,2	148,6
śremski	2758,09	835,41		898,75		611,9	119,4
Miasto City Poznań ..	3814,08	4418,91		5331,19		878,0	231,8

^a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 oraz zatrudnionych za granicą, bez fundacji, stowarzyszeń i innych organizacji. ^b W jednostkach fizycznych, według których następuje rozliczenie z odbiorcami.

^a Excluding economic entities employing up to 9 persons as well as persons employed abroad, and also excluding foundations, associations and other organizations. ^b In physical units on the basis of which settlements with clients occur.

TABL. 57. WYBRANE WSKAŹNIKI W PRZEKROJU MIASTO-WIEŚ
 SELECTED INDICES IN THE SECTION OF URBAN-RURAL AREAS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005		2009		2010	
	miasta urban areas	wieś rural areas	miasta urban areas	wieś rural areas	miasta urban areas	wieś rural areas
Ludność ^a w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	50,9	60,3	52,1	56,3	52,9	55,8
<i>Non-working age population^a per 100 persons of working age</i>						
Urodzenia żywe na 1000 ludności	9,93	11,24	11,65	12,50	11,42	12,72
<i>Live births per 1000 population</i>						
Zgony na 1000 ludności	8,97	9,01	9,48	9,10	9,42	8,70
<i>Deaths per 1000 population</i>						
Zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych	5,90	5,83	4,74	6,15	3,91	4,95
<i>Deaths of infants per 1000 live births</i>						
Przyrost naturalny na 1000 ludności	0,96	2,23	2,17	3,40	2,00	4,02
<i>Natural increase per 1000 population</i>						
Przeciętne dalsze trwanie życia ^b : <i>Life expectancy^b:</i>						
mężczyźni	71,93	70,54	72,51	71,29	73,10	71,79
<i>males</i>						
kobiety	79,27	79,09	80,15	79,63	80,41	80,51
<i>females</i>						
Współczynnik dzietności ogólnej	1,220	1,446	1,415	1,557	1,395	1,582
<i>Total fertility rate</i>						
Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych na 1 odbiorcę w kWh	1974,0	2527,0	2012,1	2705,6	2038,2	2793,1
<i>Consumption of electricity in households per consumer in kWh</i>						
Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca w m ³	36,0	33,2	36,3	34,0	36,1	34,2
<i>Consumption of water from water-line systems per capita in m³</i>						
Zasoby mieszkaniowe na 1000 ludności: <i>Dwelling stocks per 1000 population</i>						
mieszkania	345,8	260,0	362,8	265,2	366,0	266,4
<i>dwelling</i>						
izby	1288,0	1123,1	1352,1	1157,6	1364,0	1165,8
<i>rooms</i>						
powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m ²	23,5	23,8	25,0	24,8	25,3	25,0
<i>usable floor space of dwellings in thous. m²</i>						
Mieszkania oddane do użytkowania: <i>Dwellings completed:</i>						
na 1000 ludności: <i>per 1000 population:</i>						
mieszkania	3,8	3,1	4,2	4,2	3,5	4,5
<i>dwelling</i>						
izby	15,4	17,0	15,9	21,9	13,5	23,3
<i>rooms</i>						
powierzchnia użytkowa mieszkań w m ²	379,5	426,5	371,0	561,4	320,1	592,9
<i>usable floor space of dwellings in m²</i>						
na 1000 zawartych małżeństw	697	541	616	595	582	703
<i>per 1000 marriages</i>						
przeciętna powierzchnia użytkowa w m ² : <i>average usable floor space in m²:</i>						
1 mieszkania	98,8	136,3	87,7	135,1	90,3	132,6
<i>per dwelling</i>						
1 izby	24,7	25,1	23,4	25,6	23,7	25,5
<i>per room</i>						
przeciętna liczba izb w mieszkaniu	4,0	5,4	3,7	5,3	3,8	5,2
<i>average number of rooms in a dwelling</i>						

a Stan w dniu 31 XII. *b* Dla osób w wieku 0 lat.
a As of 31 XII. *b* For persons at 0 age.

TABL. 57. WYBRANE WSKAŹNIKI W PRZEKROJU MIASTO-WIEŚ (dok.)
 SELECTED INDICES IN THE SECTION OF URABAN-RURAL AREAS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005		2009		2010	
	miasta urban areas	wieś rural areas	miasta urban areas	wieś rural areas	miasta urban areas	wieś rural areas
Placówki pocztowe ^a na 10 tys. ludności. <i>Post offices^a per 10 thous. population</i>	2,1	3,1	2,1	2,9	2,1	2,9
Abonenci telefoniczni ^a (standardowe łącza główne) na 1000 ludności. <i>Telephone subscribers^a (standard main line) per 1000 population</i>	365,5	104,1	261,3	78,9	244,5	72,1
Praktyki lekarskie ^a <i>Medical practices^a</i>	440	131	570	191	600	198
Liczba ludności na 1 aptekę ^a w tys. <i>Population per pharmacy in thous.</i>	2,8	9,8	2,3	8,7	2,2	8,6
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat <i>Children attending pre-primary education establishments per 1000 children aged 3–6</i>	793	420	918	518	932	533
Miejsca w kinach stałych ^a na 1000 ludności <i>Seating in fixed cinemas^a per 1000 population</i>	11,9	0,1	13,0	0,1	12,9	–
Widzowie na 1 kino stałe w tys. <i>Audience per fixed cinema in thous.</i>	53,0	0,6	85,3	0,3	85,6	–
Liczba ludności ^a na 1 placówkę biblioteczną <i>Population^a per library institution</i>	5888	2103	6251	2476	6265	2536
Księgozbiór ^a bibliotek publicznych na 1000 ludności w wol. <i>Collection^a of public libraries per 1000 population in vol.</i>	3487	3598	3536	3482	3535	3449
Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w wol. <i>Loans of collection per borrower in vol.</i>	20,8	21,4	20,2	20,8	20,2	20,5
Abonenci ^a na 1000 ludności: <i>Subscribers^a per 1000 population:</i>						
radiowi <i>radio</i>	293,4	210,7	237,0	156,2	235,2	152,3
telewizyjni <i>television</i>	282,9	205,8	228,7	152,9	226,6	149,0
Przestępstwa stwierdzone w zakończonych postępo- waniach przygotowawczych na 10 tys. ludności. <i>Ascertained crimes in completed preparatory proceedings per 10 thous. population</i>	470,4	173,7	384,2	162,3	387,2	152,4

^a Stan w dniu 31 XII.
^a As of 31 XII.

TABL. 58. **WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE NA TLE POZOSTAŁYCH WOJEWÓDZTW W 2010 R.**

WIELKOPOLSKIE VOIVODSHIP AGAINST THE BACKGROUND OF OTHER VOIVODSHIPS IN 2010

WOJEWÓDZTWA VOIVODSHIPS	Ludność ^a Population ^a		Odsetek ludności ^a w miastach Populā- tion percent- age in urban areas	Przyrost natural- ny na 1000 ludności Natural increase per 1000 popula- tion	Przeciętne dalsze trwanie życia ^b Life expectancy ^b		Pracu- jący ^{ac} w tys. Employed ^{ac} persons in thous.	Bezro- botni zareje- stro- wani ^a w tys. Register- ed unem- ployed ^a persons in thous.	Stopa bez- robocia rejestro- wanego ^a w % Register- ed unem- ployment rate ^a in %
	w tys. in thous.	w odset- kach in percent			męż- czyźni males	kobiety females			
POLSKA POLAND	38200,0	100,0	60,9	0,9	72,10	80,59	13778,2	1954,7	12,4
Dolnośląskie	2877,8	7,5	70,1	-0,1	71,66	80,20	997,0	150,3	13,1
Kujawsko-pomorskie	2069,5	5,4	60,5	1,0	71,37	79,80	680,2	139,4	17,0
Lubelskie	2151,9	5,6	46,6	-0,2	71,24	80,96	794,1	119,7	13,1
Lubuskie	1011,0	2,6	63,5	1,4	71,54	80,05	323,0	59,2	15,5
Łódzkie	2534,4	6,6	64,0	-2,2	70,14	79,41	943,2	131,6	12,2
Małopolskie	3310,1	8,7	49,2	2,3	73,74	81,42	1225,2	142,2	10,4
Mazowieckie	5242,9	13,7	64,6	1,4	72,55	81,04	2225,6	238,3	9,7
Opolskie	1028,6	2,7	52,3	-0,7	72,96	80,44	310,9	48,8	13,6
Podkarpackie	2103,5	5,5	41,4	1,8	73,73	81,75	781,8	142,3	15,4
Podlaskie	1188,3	3,1	60,4	0,1	72,51	81,90	398,0	63,8	13,8
Pomorskie	2240,3	5,9	66,0	3,4	72,97	80,75	744,9	104,7	12,3
Śląskie	4635,9	12,1	78,0	0,0	71,62	79,71	1637,2	181,2	10,0
Świętokrzyskie	1266,0	3,3	45,0	-1,2	71,77	80,90	458,4	82,1	15,2
Warmińsko-mazurskie	1427,2	3,7	59,7	2,0	71,26	80,39	423,3	105,9	20,0
Wielkopolskie	3419,4	9,0	55,9	2,9	72,52	80,47	1327,8	135,2	9,2
Zachodniopomorskie	1693,1	4,4	68,8	0,5	71,33	80,05	507,6	110,0	17,8

^a Stan w dniu 31 XII. ^b Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia dla osób w wieku 0 lat. ^c Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; z pracującymi w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie – dane szacunkowe na podstawie wyników Powszechnego Spisu Rolnego 2010.

^a As of 31 XII. ^b Average number of years of life expectancy for persons at 0 age. ^c By actual workplace and kind of activity; with the employed persons on private farms in agriculture – estimated data on the basis Agricultural Census 2010.

TABL. 58. **WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE NA TLE POZOSTAŁYCH WOJEWÓDZTW
W 2010 R. (cd.)**

*WIELKOPOLSKIE VOIVODSHIP AGAINST THE BACKGROUND OF OTHER VOIVODSHIPS
IN 2010 (cont.)*

WOJEWÓDZTWA VOIVODSHIPS	Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto <i>Average monthly gross wages and salaries</i>		Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto w zł <i>Average monthly gross retirement pay and pensions in zł</i>		Przeciętny miesięczny dochód rozporząd- zalny <i>Average monthly available income</i>	Przeciętne miesięczne wydatki <i>Average monthly expenditures</i>		Wskaźnik cen towa- rów i usług konsump- cyjnych (2009=100) <i>Price indices of consumer goods and services (2009=100)</i>
	ogółem w zł <i>total in zł</i>	Polska= =100 ^a Poland= =100 ^a	z poza- rolniczego systemu ubez- pieczeń społecz- nych <i>from non- -agricul- tural social security system</i>	rolników indywi- dualnych <i>farmers</i>		ogółem <i>total</i>	w tym na żywność i napoje bezalko- holowe <i>of which on food and non- -alcoholic beverages</i>	
POLSKA POLAND	3224,13	100,0	1642,90^b	954,68^b	1192,82	991,44	246,14	102,6
Dolnośląskie	3211,80	99,6	1611,66	1060,31	1239,17	1018,93	251,67	102,9
Kujawsko-pomorskie	2759,68	85,6	1461,65	948,95	1158,49	923,63	235,20	102,6
Lubelskie	2922,60	90,6	1404,45	947,04	978,49	825,53	219,22	101,8
Lubuskie	2755,38	85,5	1447,41	1084,18	1153,06	972,30	245,91	102,8
Łódzkie	2877,62	89,3	1481,17	940,86	1178,73	1035,64	245,61	102,8
Małopolskie	2973,79	92,2	1543,10	924,05	1107,54	949,82	249,53	102,6
Mazowieckie	4031,95	125,1	1637,58	915,29	1601,97	1299,85	273,25	102,4
Opolskie	2946,59	91,4	1560,14	1017,25	1115,73	1021,90	249,56	102,8
Podkarpackie	2753,12	85,4	1351,01	925,13	907,28	820,00	228,29	103,2
Podlaskie	2854,02	88,5	1441,83	918,86	1103,20	850,56	245,26	102,3
Pomorskie	3138,25	97,3	1580,15	955,08	1243,12	999,05	241,87	102,6
Śląskie	3306,69	102,6	1978,16	1204,18	1168,42	1005,93	249,12	102,4
Świętokrzyskie	2793,23	86,6	1416,62	930,42	1026,36	831,70	240,58	102,6
Warmińsko-mazurskie	2722,00	84,4	1428,63	955,05	1103,39	866,15	239,55	103,1
Wielkopolskie	2947,27	91,4	1514,25	946,32	1125,74	901,27	231,10	102,8
Zachodniopomorskie	2885,51	89,5	1536,89	1032,29	1186,91	964,94	253,67	102,7

^a Relacja do średniej krajowej. ^b W podziale na województwa bez emerytur i rent wypłacanych przez: Ministerstwo Obrony Narodowej, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministerstwo Sprawiedliwości oraz bez emerytur i rent realizowanych na mocy umów międzynarodowych.

^a Relation to national average. ^b In division by voivodships excluding retirement pay and pensions paid by the Ministry of National Defence, the Ministry of the Interior and Administration, the Ministry of Justice and excluding retirement pay and pensions realized on the basis of international agreements.

TABL. 58. **WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE NA TLE POZOSTAŁYCH WOJEWÓDZTW
W 2010 R. (cd.)**

*WIELKOPOLSKIE VOIVODSHIP AGAINST THE BACKGROUND OF OTHER VOIVODSHIPS
IN 2010 (cont.)*

WOJEWÓDZTWA VOIVODSHIPS	Zasoby mieszkaniowe ^a <i>Dwelling stocks^a</i>			Mieszkania oddane do użytkowania <i>Dwellings completed</i>				
	na 1000 ludności <i>per 100 population</i>	przeciętna <i>average</i>		w tys. <i>in thous.</i>	na 1000 ludności <i>per 1000 population</i>	na 1000 zawartych małżeństw <i>per 1000 marriages</i>	powierz- chnia użyt- kowa na 1000 ludności w m ² <i>usable floor space per 1000 population in m²</i>	izby na 1000 ludności <i>rooms per 1000 population</i>
		liczba osób na 1 miesz- kanie <i>number of persons per dwelling</i>	powierz- chnia użyt- kowa 1 miesz- kania w m ² <i>usable floor space of dwelling in m²</i>					
POLSKA POLAND	351,4	2,85	70,9	135,8	3,6	594,9	377,4	15,3
Dolnośląskie	370,4	2,70	67,4	12,7	4,4	777,7	418,3	16,9
Kujawsko-pomorskie	337,5	2,96	67,0	5,8	2,8	466,5	289,1	12,6
Lubelskie	338,2	2,96	74,7	5,7	2,6	426,0	283,3	12,2
Lubuskie	346,7	2,88	70,0	3,3	3,3	559,1	328,6	14,0
Łódzkie	384,2	2,60	66,4	7,0	2,7	479,4	308,8	11,8
Małopolskie	329,2	3,04	75,5	12,3	3,7	601,7	426,5	17,1
Mazowieckie	386,7	2,59	69,3	29,0	5,5	949,9	566,3	22,2
Opolskie	332,3	3,01	77,7	2,1	2,1	377,5	237,6	9,9
Podkarpackie	296,3	3,38	78,6	5,0	2,4	375,8	279,9	12,0
Podlaskie	351,2	2,85	74,0	4,3	3,6	617,7	364,8	15,5
Pomorskie	345,8	2,89	69,7	11,8	5,3	868,5	512,6	20,9
Śląskie	370,8	2,70	67,9	10,2	2,2	358,4	279,5	10,8
Świętokrzyskie	334,9	2,99	71,7	2,3	1,8	290,7	192,3	8,4
Warmińsko-mazurskie	338,6	2,95	66,2	4,8	3,3	568,3	320,4	13,7
Wielkopolskie	322,1	3,11	78,2	13,5	4,0	636,8	440,1	17,8
Zachodniopomorskie	356,8	2,80	67,1	6,1	3,6	644,4	352,2	14,7

^a Stan w dniu 31 XII; na podstawie bilansu zasobów mieszkaniowych.
^a As of 31 XII; based on balances of dwelling stocks.

TABL. 58. **WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE NA TLE POZOSTAŁYCH WOJEWÓDZTW W 2010 R. (cd.)**

WIELKOPOLSKIE VOIVODSHIP AGAINST THE BACKGROUND OF OTHER VOIVODSHIPS IN 2010 (cont.)

WOJEWÓDZTWA VOIVODSHIPS	Liczba ludności ^a na Population ^a per			Miejsca ^b w domach i zakładach pomocy społecznej <i>Places^b at social welfare homes and facilities</i>	Dzieci w placów- kach wy- chowania przedszkol- nego ^c w wieku 3–5 lat <i>Children attending pre-primary education establish- ments aged 3–5</i>	Placówki pocztowe operatora publicz- nego na 10 tys. ludności ^a <i>Post offices of public operator per 10 thous.^a population</i>	Telefo- niczne łącza główne na 1000 ludności ^{ad} <i>Telephone main line per 1000^{ad} population</i>
	łóżko ^e w szpitalach ogólnych <i>bed^e in general hospitals</i>	ambula- toryjny zakład opieki zdrowotnej ^f <i>out-patient health care institution^f</i>	aptekę ogólno- dostępną <i>generally available pharmacy</i>				
POLSKA POLAND	211	1623	3381	102947	725056	2,2	215,8
Dolnośląskie	204	1514	3052	7309	52081	2,3	235,6
Kujawsko-pomorskie	229	1977	3927	5133	33913	2,3	183,4
Lubelskie	191	1487	2714	5554	36834	2,7	178,2
Lubuskie	241	1470	3416	2574	20289	2,8	205,3
Łódzkie	187	1630	2857	7392	45241	1,8	207,9
Małopolskie	232	1998	3340	8857	63846	1,9	205,4
Mazowieckie	217	2168	3531	14548	113638	1,7	315,1
Opolskie	234	1398	3687	3538	20237	2,4	185,0
Podkarpackie	220	1413	3690	5283	35335	2,2	171,4
Podlaskie	199	1235	3526	3043	19695	2,9	194,6
Pomorskie	257	1988	3625	6185	43024	2,3	226,1
Śląskie	178	1473	3583	11470	90503	1,7	200,4
Świętokrzyskie	196	1653	3141	3997	20143	2,4	177,5
Warmińsko-mazurskie	238	1263	3900	4443	23725	3,0	175,0
Wielkopolskie	219	1493	3330	8454	76201	2,5	200,8
Zachodniopomorskie	217	1442	3520	5167	30351	2,7	211,7

a Stan w dniu 31 XII. *b* Łącznie z filiami. *c* W przedszkolach, oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych, zespołach wychowania przedszkolnego i punktach przedszkolnych; bez dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego przy zakładach opieki zdrowotnej. *d* Dane dotyczą operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej. *e* Łącznie z łóżkami i inkubatorami dla noworodków. *f* Zakłady opieki zdrowotnej łącznie z praktykami lekarskimi.

a As of 31 XII. *b* Including branches. *c* In nursery schools, pre-primary sections of primary schools, pre-primary education groups and pre-primary points; excluding children attending pre-primary education in health care institutions. *d* Data concerns telephone operators of public network. *e* Including beds and incubators for newborns. *f* Health care facilities including medical practices.

TABL. 58. **WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE NA TLE POZOSTAŁYCH WOJEWÓDZTW
W 2010 R. (cd.)**
*WIELKOPOLSKIE VOIVODSHIP AGAINST THE BACKGROUND OF OTHER VOIVODSHIPS
IN 2010 (cont.)*

WOJEWÓDZTWA VOIVODSHIPS	Uczniowie i studenci ^a według grup wieku w % ludności danej grupy wieku <i>Pupils and students^a by age groups in % of population of given age group</i>						Studenci szkół wyż- szych ^{ab} na 10 tys. ludności <i>Students in higher schools^{ab} per 10 thous. popula- tion</i>	Domy studenc- kie ^b <i>Student dormito- ries^b</i>	Stołówki studenc- kie ^b <i>Student canteens^b</i>
	7–12 lat <i>years</i>	13–15	16–18	19–24	25–29	30 lat i więcej <i>years and more</i>			
POLSKA POLAND	96,6	96,7	95,3	56,7	9,7	1,2	470,2	501	89
Dolnośląskie	95,2	95,5	94,3	67,2	11,9	1,3	569,4	38	6
Kujawsko-pomorskie	96,2	96,4	95,0	52,1	8,1	1,3	399,8	26	3
Lubelskie	97,0	97,1	96,7	56,0	7,7	0,9	453,6	29	3
Lubuskie	95,2	95,8	93,8	34,5	6,0	1,1	238,7	9	3
Łódzkie	97,0	97,7	95,0	59,3	12,1	1,5	484,7	30	5
Małopolskie	96,9	96,8	96,0	69,4	11,4	1,0	631,7	55	10
Mazowieckie	99,2	98,2	96,1	70,0	13,8	1,6	625,7	84	21
Opolskie	92,6	92,1	91,9	45,8	7,2	1,1	370,5	11	1
Podkarpackie	96,2	96,1	94,7	41,3	5,1	0,7	322,5	22	1
Podlaskie	95,0	94,7	93,5	54,4	8,3	1,2	444,1	11	4
Pomorskie	96,4	96,7	94,9	56,1	10,2	1,4	463,7	37	5
Śląskie	95,7	96,2	95,8	51,1	8,7	1,2	369,7	46	12
Świętokrzyskie	97,4	97,5	97,7	50,8	7,9	1,2	401,9	15	4
Warmińsko-mazurskie	95,2	95,7	93,5	43,1	6,9	1,1	332,2	19	2
Wielkopolskie	98,2	98,5	96,9	59,4	9,7	1,1	494,4	46	6
Zachodniopomorskie	94,0	95,5	92,9	49,3	8,6	1,3	392,0	23	3

^a Bez studentów cudzoziemców; bez szkół resortu obrony narodowej oraz resortu spraw wewnętrznych i administracji. ^b Stan w dniu 30 XI.
^a Excluding foreigners; excluding academies of the Ministry of National Defence and the Ministry of Interior and Administration.
^b As of 30 XI.

TABL. 58. **WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE NA TLE POZOSTAŁYCH WOJEWÓDZTW W 2010 R. (dok.)**
WIELKOPOLSKIE VOIVODSHIP AGAINST THE BACKGROUND OF OTHER VOIVODSHIPS IN 2010 (cont.)

WOJEWÓDZTWA VOIVODSHIPS	Widzowie w kinach stałych na 1000 ludności <i>Audience in fixed cinemas per 1000 population</i>	Liczba lud- ności na 1 placówkę biblio- teczną ^a <i>Population per library^a institution</i>	Zwiedza- jący muzea i wystawy muzealne na 1000 lud- ności <i>Visitors of museums and museum exhibitions per 1000 population</i>	Miejsca noclegowe w turystycz- nych obiekтах zbiorowego zakwatero- wania ^b w tys. <i>Number of beds in collective tourist accommoda- tion esta- blishments in thous.</i>	Przestępstwa stwierdzone ^c w zakończo- nych postę- powaniach przygoto- wawczych na 10 tys. ludności <i>Ascertained crimes^c in completed preparatory proceedings per 10 thous. population</i>	Wskaźnik wykrywal- ności spraw- ców prze- stępstw stwierdzo- nych ^c w % <i>Rates of detectability of delin- quents in ascertained crimes^c in %</i>	Produkt kra- jowy brutto na 1 miesz- kańca w zł (ceny bieżące) w 2009 r. <i>Gross domestic product per capita (current prices) in 2009</i>
POLSKA POLAND	983	3906	506	610,1	298	67,9	35210
Dolnośląskie	1146	3873	574	49,1	397	67,8	38395
Kujawsko-pomorskie	851	3538	242	24,8	271	66,3	29834
Lubelskie	513	2831	297	20,3	222	72,5	23651
Lubuskie	873	2808	95	20,3	388	76,1	30068
Łódzkie	843	4081	226	20,0	294	65,5	32162
Małopolskie	1110	4056	1830	70,0	285	66,1	30220
Mazowieckie	1551	4673	805	43,4	268	59,9	56383
Opolskie	544	3061	158	7,8	297	73,0	28761
Podkarpackie	429	2808	370	22,6	175	73,3	24131
Podlaskie	685	4056	255	11,4	207	69,0	25951
Pomorskie	1125	5198	618	80,2	366	70,6	34267
Śląskie	1177	5467	233	41,0	364	63,6	37761
Świętokrzyskie	433	4151	258	12,3	263	78,4	27333
Warmińsko-mazurskie	657	3244	328	37,7	264	71,6	25970
Wielkopolskie	952	3799	193	42,9	284	73,3	37424
Zachodniopomorskie	926	3602	255	106,5	360	70,7	30939

^a Stan w dniu 31 XII. ^b Stan w dniu 31 VII. ^c Przez Policję i prokuraturę.
^a As of 31 XII. ^b As of 31 VII. ^c By the Police and prosecutor's office.

KONGRES STATYSTYKI POLSKIEJ Z OKAZJI JUBILEUSZU 100-LECIA POLSKIEGO TOWARZYSTWA STATYSTYCZNEGO

W roku 2012 przypada jubileusz 100-lecia Polskiego Towarzystwa Statystycznego, organizacji skupiającej przedstawicieli służb statystyki publicznej i środowisk akademickich, samorządu terytorialnego i gospodarczego, jednostek administracji rządowej, zainteresowanych teorią i praktyką badań statystycznych. PTS rozwija działalność naukową w dziedzinie teorii, metodologii i praktyki badań statystycznych oraz podejmuje wszelkie wysiłki w celu upowszechniania wiedzy statystycznej w społeczeństwie. Aktywnie współpracuje z towarzystwami statystycznymi w innych państwach oraz takimi organizacjami, jak Międzynarodowy Instytut Statystyczny, Bernoulli-Society for Mathematical Statistics and Probability, International Society for Quality of Life Research, International Society for Quality-of-Life Studies czy Międzynarodowa Federacja Towarzystw Klasyfikacyjnych (IFCS).

Doskonałą okazją dla uczczenia 100-letniej historii i bogatej tradycji Polskiego Towarzystwa Statystycznego będzie Kongres Statystyki Polskiej organizowany w Poznaniu w dniach od 18 do 20 kwietnia 2012 r.

Ramowy program Kongresu obejmuje sesję jubileuszową, sesję dedykowaną rozwojowi polskiej myśli statystycznej oraz szereg sesji tematycznych poświęconych: *metodologii badań statystycznych, statystyce regionalnej, statystyce ludności, statystyce społecznej, statystyce gospodarczej, problematyce danych statystycznych, statystyce zdrowia, statystyce sportu i turystyki*.

Zorganizowane zostaną również dwa panele dyskusyjne, koncentrujące się na tematach *Podstawowe problemy statystyki we współczesnym świecie* oraz *Przyszłość statystyki*.

Organizatorami Kongresu są: Polskie Towarzystwo Statystyczne, Główny Urząd Statystyczny, Urząd Statystyczny w Poznaniu oraz Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu. Aktualne informacje o Kongresie ukazują się na stronie internetowej Polskiego Towarzystwa Statystycznego:

<http://www.stat.gov.pl/pts/kongres2012>